

Trøndelag Forskning og Utvikling

Trøndelag R & D Institute

Spørsmål til Barnehage-Norge 2018

Analyse og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelsen til barnehagesektoren

Randi Ann Fagerholt
Arnhild Myhr
Morten Stene
Anne Sigrid Haugset
Håkon Sivertsen
Espen Carlsson
Berit Therese Nilsen

TFoU-rapport 2019:2

Tittel : Spørsmål til Barnehage-Norge 2018.
Analyse og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til barnehagesektoren

Forfatter(e) : Randi Ann Fagerholt, Arnhild Myhr, Morten Stene, Anne Sigrid Haugset, Håkon Sivertsen, Espen Carlsson og Berit Therese Nilsen

TFoU-rapport : 2019:2

ISBN : 978-82-7732-286-5

ISSN : 0809-9642

Prosjektnummer : 2782

Oppdragsgiver : Utdanningsdirektoratet

Kontaktperson : Maria Bakke Orvik

Prosjektleder : Randi Ann Fagerholt/Linn Renée Naper

Medarbeider(e) : Arnhild Myhr, Morten Stene, Anne Sigrid Haugset, Håkon Sivertsen, Espen Carlsson og Berit Therese Nilsen

Sammendrag : Spørsmål til Barnehage-Norge 2018 er resultatene fra en årlig undersøkelse fra Utdanningsdirektoratet til barnehagesektoren. Temaene i årets undersøkelse er: Implementering av ny rammeplan, kartlegging av kompetansebehov, videreutdanning, tilretteleggingsmidler for barnehageeiere, beredskap og forebygging av alvorlige hendelser, tilretteleggingsplikt og spesialpedagogisk hjelp, bruk av dispensasjon fra pedagognormen, beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager og til slutt barnehagemyndighetens organisering.

Emneord : Barnehage

Dato : Januar 2019

Antall sider : 102

Status : Offentlig

Utgiver : Trøndelag Forskning og Utvikling AS
Postboks 2501, 7729 STEINKJER
Telefon 74 13 46 60

FORORD

Trøndelag Forskning og Utvikling AS (TFoU) har sammen med Norsk Institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) en treårig rammeavtale med Utdanningsdirektoratet om å utføre årlige spørreundersøkelser til barnehage- og skolesektoren. TFoU har ansvaret for gjennomføringen av undersøkelsen til barnehagesektoren. TFoU har gjennomført tilsvarende spørring til barnehagesektoren i årene 2014 -2017, og årets undersøkelse er gjennomført på samme måte som tidligere år.

Utdanningsdirektoratet samler innspill og kunnskapsbehov fra ulike fagavdelinger internt i direktoratet og fra ulike fagavdelinger i Kunnskapsdepartementet. Disse innspillene blir samkjørt i én større årlig undersøkelse som går til barnehagesektoren. Årets rapport inneholder i alt ni tema som har fått hvert sitt kapittel.

Prosjektteamet har bestått av Randi A. Fagerholt, Arnhild Myhr, Espen Carlsson, Berit Nilsen, Anne Sigrid Haugset, Morten Stene og Håkon Sivertsen fra TFoU. Disse har hatt hovedansvaret for å gjennomføre oppdraget. Teamet har samarbeidet med NIFU om utforming av spørsmål og rapportering. Randi Ann Fagerholt har vært redaktør for rapporten og har sammen med Arnhild Myhr hatt ansvaret for analysene av de kvantitative dataene. Linn Renée Naper har bidratt i utviklingen av spørreskjema og gjennomføring av undersøkelsen. Anne Sigrid Haugset, Berit Therese Nilsen og Espen Carlson har bidratt i produksjonen av rapporten. Kvalitetssikrer har vært Morten Stene.

Vi retter en stor takk til alle som har satt av tid til å besvare spørreskjemaene. Vi retter også en takk til Private Barnehagers Landsforening og Barnehageforum.no for at de aktivt valgte å dele en nyhetssak om spørringene i sine nettverk og via sine kommunikasjonskanaler.

Trondheim, januar 2019

Randi Ann Fagerholt
Fungerende prosjektleder

INNHold

	side
FORORD	i
INNHold	ii
FIGURLISTE	v
TABELLER	viii
SAMMENDRAG	10
1. Innledning	1
1.1 Om oppdraget	1
1.1.1 Årets tema og målgrupper	1
1.2 Oppbygging av rapporten	2
2. Beskrivelse av utvalg og datainnsamling	3
2.1 Utvalget	3
2.1.1 Overordnet om respondenter og svarprosent	3
2.1.2 Utvalg av barnehagestyrere	4
2.1.3 Utvalg av barnehageeiere	5
2.1.4 Utvalg av kommunene som lokal barnehagemyndighet	7
2.2 Datainnsamlingen	7
2.3 Datakvalitet	8
2.3.1 Utvikling av spørsmål og bruk av referansegrupper	8
2.3.2 Arbeid med svarprosenten	9
2.3.3 Vurdering av datamaterialet	9
2.4 Analyse	10
3. Implementering av ny rammeplan	12
3.1 Barnehagestyrere	12
3.1.1 Arbeid med rammeplanen	12
3.1.2 Digital praksis	25
3.1.3 Samisk støttmateriell	28
3.2 Barnehageeier	29
3.3 Kommunen som lokal barnehagemyndighet	31
3.4 Sammendrag	32
4. Kartlegging av kompetansebehov	33
4.1 Barnehagestyrere	33
4.1.1 Barnehagestyreres opplevelse av behov for kompetansetiltak i barnehagene	37

4.2	Barnehageeiere	39
4.2.1	Barnehageeieres opplevelse av behov for kompetansetiltak i barnehagene	42
4.3	Kommunen som lokal barnehagemyndighet	46
4.3.1	Opplevelse av barnehagenes behov for kompetansetiltak hos kommunen som lokal barnehagemyndighet	47
4.4	Sammendrag	50
5.	Videreutdanning	52
5.1	Barnehagestyrere	52
5.1.1	Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger	52
5.1.2	Videreutdanning for ansatte med annen pedagogisk utdanning	54
5.2	Barnehageeiere	56
5.3	Sammendrag	58
6.	Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere	59
6.1	Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Utdanningsdirektoratet	59
6.2	Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Fylkesmannen eller kommunen	60
6.3	Tilrettelegging for videreutdanning på masternivå	61
6.4	Sammendrag	61
7.	Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser	63
7.1	Barnehagestyrere	63
7.2	Kommunen som lokal barnehagemyndighet	66
7.3	Sammendrag	67
8.	Tilretteleggingsplikt og spesialpedagogisk hjelp	69
8.1	Barnehagestyrere	69
8.1.1	Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne	69
8.1.2	Spesialpedagogisk hjelp	71
8.2	Kommunen som lokal barnehagemyndighet	75
8.2.1	Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne	75
8.2.2	Spesialpedagogisk hjelp	76
8.3	Sammendrag	78
9.	Bruk av dispensasjon fra pedagognormen	79
9.1	Barnehageeiere	79
9.2	Kommunen som lokal barnehagemyndighet	83
9.3	Sammendrag	86
10.	Beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager	87
10.1	Sammendrag	88

11. Barnehagemyndighetens organisering	89
11.1 Kommunens egen beskrivelse av organiseringen av arbeidet som barnehagemyndighet	95
11.2 Sammendrag	100
LITTERATURLISTE	102
Vedlegg 1-5	103

FIGURLISTE

Figur		side
Figur 3-1:	Sammenstilte tall hvor barnehagestyrer oppgir «å ha jobbet ganske mye med» på ulike fagområder i rammeplanen. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent. *Henviser til de tidligere navnene på fagområdene.	13
Figur 3-2:	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med kommunikasjon, språk og tekst. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.	14
Figur 3-3:	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med kropp, bevegelse og helse. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent. *Fagområdet heter i dag Kropp, bevegelse, mat og helse	14
Figur 3-4:	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med natur, miljø og teknikk. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent. *Fagområdet heter i dag Natur, miljø og teknologi	15
Figur 3-5:	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med nærmiljø og samfunn. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.	16
Figur 3-6:	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med antall, rom og form. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.	16
Figur 3-7 :	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med kunst, kultur og kreativitet. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.	17
Figur 3-8 :	Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med etikk, religion og filosofi. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.	18
Figur 3-9:	Barnehagestyreres svar på hvorvidt personalet er positive til å ta i bruk ny rammeplan. Prosent.	19
Figur 3-10:	Barnehagestyreres svar på hvilke områder de ansattes refleksjon har endret seg. Prosent.	20
Figur 3-11:	Barnehagestyreres svar på opplevelse av at ny rammeplan tydeliggjør ansvarsområder. Prosent.	21
Figur 3-12:	Barnehagestyreres svar på hvilke tema fra rammeplan som barnehagen har mest behov for støttmateriell til. Prosent.	22
Figur 3-13:	Barnehagestyreres svar på hvilke typer støttmateriell de ønsker. Prosent.	23
Figur 3-14:	Barnehagestyreres svar på hvilke fagområder som er mest utfordrende å jobbe med. Prosent.	24
Figur 3-15:	Barnehagestyreres valg av inntil tre områder som virker begrensende for den digitale praksisen i barnehagen. Prosent.	25
Figur 3-16:	Barnehagestyreres svar om ønsker for støttmateriell på det samiske feltet. Prosent.	29

Figur 3-17:	Barnehageeieres oppfatning av hvorvidt styrere er positive til å ta i bruk ny rammeplan. Prosent.	30
Figur 3-18:	Barnehageeieres opplevelse av at ny rammeplan tydeliggjør ansvarsområder. Prosent.	30
Figur 3-19:	Om ny rammeplanen tydeliggjør ansvarsområder for kommunene som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n= 318)	31
Figur 4-1:	Barnehagestyreres svar på behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan. Prosent.	35
Figur 4-2:	Barnehagestyreres svar på om de gir informasjon om barnehagens kompetansebehov til barnehageeier. Prosent.	36
Figur 4-3:	Barnehagestyreres svar på hvilke områder barnehagen har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan. Prosent.	37
Figur 4-4:	Barnehagestyreres svar på hvilke undertema av barnehagen som pedagogisk virksomhet de har behov for kompetansetiltak. Prosent.	38
Figur 4-5:	Barnehagestyreres svar på hvilke undertema av Barnehagens verdigrunnlag de har behov for kompetansetiltak. Prosent.	39
Figur 4-6:	Barnehageeieres svar på hvordan de innhenter informasjon om kompetansebehov i barnehagene. Prosent.	41
Figur 4-7:	Barnehageeieres svar på hvilke kompetansetiltak de mener det er mest behov for i sin(e) barnehage(r). Prosent.	42
Figur 4-8:	Barnehageeieres svar på hvilke områder barnehagen(e) har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan. Prosent.	43
Figur 4-9:	Barnehageeieres spesifisering av hvilke undertema for Barnehagen som pedagogisk virksomhet barnehagene har behov for kompetansetiltak. Prosent.	44
Figur 4-10:	Barnehageeieres spesifisering av hvilke undertema for Barnehagens verdigrunnlag barnehagene har behov for kompetansetiltak. Prosent.	45
Figur 4-11:	På hvilke områder barnehagene har behov for kompetansetiltak i lys av ny rammeplan. Svar fra kommunene som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n=307)	48
Figur 4-12:	Kommunene som lokal barnehagemyndighet sine svar på hvilke underområder av barnehagen som pedagogisk virksomhet de mener barnehagene har behov for. Prosent. (n= 93)	49
Figur 4-13:	Kommunene som lokal barnehagemyndighet sine svar på hvilke underområder av barnehagens verdigrunnlag de mener barnehagene har behov for. Prosent. (n=48)	50
Figur 5-1:	Barnehagestyreres svar på om de har pedagogiske ledere og/eller barnehagelærere i barnehagen med kompetanse på masternivå. Prosent.	53
Figur 6-1:	Barnehageeieres svar på oppmuntring av barnehager til å tilrettelegge for "Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk" for aktuelle ansatte. Prosent.	60

Figur 7-1:	Barnehagestyreres svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap i 2015, 2016, 2017 og 2018. Prosent.	65
Figur 8-1	Barnehagestyreres vurdering av hvorvidt den spesialpedagogiske hjelpen imøtekommer barnets behov. Prosent.	73
Figur 8-2:	Hvilke type tiltak som vanligvis inngår i kommunens vedtak etter § 19 g i Barnehageloven. Prosent. (n=301)	75
Figur 8-3:	Om kommunen har tilskudd som kan benyttes i forbindelse med § 19 g i Barnehageloven. Prosent.	76
Figur 8-4:	Kommunens organisering av sine spesialpedagoger. Prosent.	77
Figur 9-1:	Barnehageeieres svar på hvilke situasjoner det har vært aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen de siste 5 årene. Prosent.	81
Figur 9-2:	Barnehageeieres svar på hvilke situasjoner det kan bli aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen i fremtiden. Prosent.	82
Figur 9-3:	Barnehageeieres svar på hvor lang tid kommunen brukte på å behandle siste søknad om dispensasjon fra pedagognormen. Prosent.	83
Figur 9-4:	Om kommunen har mal for søknad, etter kommunestørrelse. Prosent.	84
Figur 9-5:	Gjennomsnittlig behandlingstid for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen svart av kommunen i rollen som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n=307)	85
Figur 9-6:	Lengde på innvilgede søknader på dispensasjon fra pedagognormen svart av kommunen som lokal barnehagemyndighets. Prosent. (n=307)	85
Figur 10-1:	Bruk av støttmateriell ved beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager. Prosent. (n=303)	87
Figur 11-1:	Hvorvidt eierrollen og myndighetsrollen utøves av samme ansatt(e), fordelt på kommunestørrelse. Prosent.	89
Figur 11-2:	Hvorvidt barnehagestyrere utfører myndighetsoppgaver etter Barnehageloven. Prosent.	90
Figur 11-3:	Hvorvidt ansatte som utøver eierrollen og myndighetsrollen rapporterer til samme leder. Prosent.	91
Figur 11-4:	Hvorvidt kommunen/bydelen inngår i et samarbeid om myndighetsoppgaver med andre kommuner, bydeler eller andre aktører på barnehageområdet. Prosent. (n=303)	92
Figur 11-5:	Svar på hvilken utdanning den eller de ansatte som ivaretar kommunens oppgaver og ansvar som barnehagemyndighet har. Prosent. (n=302)	93
Figur 11-6:	Hvorvidt kommunen har tilstrekkelig personalressurser til å løse myndighetsoppgaver. Prosent.	94
Figur 11-7:	Hvorvidt kommunen har tilstrekkelig kompetanse til å løse myndighetsoppgaver. Prosent.	95

TABELLER

Tabell	side
Tabell 1-1: Oversikt over tema for alle målgrupper.	2
Tabell 2-1: Bruttoutvalg og status etter respondentgruppe. Antall.	4
Tabell 2-2: Svarprosent for bruttoutvalg og populasjon. Antall og prosent.	4
Tabell 2-3: Sammenligning av populasjon og utvalg 2018	5
Tabell 2-4: Hvem svarer på vegne av barnehageeier? Flere svar mulig.	6
Tabell 3-1: Barnehagestyreres vurdering av de ansattes tilstrekkelige kompetanse på ulike områder. Prosent. (n: kommunal=509, privat=400, total= 909)	26
Tabell 3-2: Barnehagestyreres svar på bruk av digitale verktøy i barnehagen til ulike gjøremål. Prosent. (n: Kommunal=507, privat=399, total=906)	27
Tabell 4-1: Barnehagestyreres vurdering av egen oversikt over kompetanse og kompetansebehov i barnehagen. Prosent og gjennomsnitt.	34
Tabell 4-2: Barnehagestyreres svar på om barnehageeier etterspør informasjon om barnehagens kompetansebehov. Prosent.	36
Tabell 4-3: Barnehageeieres vurdering av egen oversikt over kompetanse og kompetansebehov i barnehagene. Prosent og gjennomsnitt.	40
Tabell 4-4: Kjennskap til regional ordning for kompetanseutvikling. Barnehageeiere og kommunal barnehagemyndighet Prosent.	46
Tabell 4-5: Kommunene som lokal barnehagemyndighets svar på om barnehageeierne i kommunen har oversikt over sine barnehagers kompetansebehov. Prosent.	46
Tabell 4-6: Kommunene som lokal barnehagemyndighets oversikt over kompetansebehov i barnehagene i kommunen i lys av ny rammeplan. Prosent. (n=309)	47
Tabell 5-1: Barnehagestyreres svar på kjennskap til Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Prosent. (n: Kommunal=494, privat=384, total=878)	54
Tabell 5-2: Barnehagestyreres svar på om noen ansatte i barnehagen har annen pedagogisk utdanning. Prosent. (n: Kommunal= 493, privat=384, total=877)	55
Tabell 5-3: Barnehagestyreres svar på hvilken annen pedagogisk utdanning de ansatte har. Prosent. (n: Kommunal=170, privat=151, total=321)	55
Tabell 5-4: Barnehagestyreres svar på om de har tilrettelagt for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk. Prosent. (n: Kommunal= 493, privat=383, total= 876)	56
Tabell 5-5: Barnehageeieres kjennskap til Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Prosent. (N: Kommunal=42, privat=275, total=317)	57

Tabell 6-1:	Barnehageeieres kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Udir. Prosent.	59
Tabell 6-2:	Barnehageeieres kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Fylkesmannen eller kommunen. Prosent.	61
Tabell 6-3:	Barnehageeieres svar på om de har oppmuntret barnehagene til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå. Prosent.	61
Tabell 7-1:	Barnehagestyreres svar på om beredskapsplaner i barnehagen er utarbeidet eller forbedret de siste tre årene. Prosent.	63
Tabell 7-2:	Gjennomføring av siste beredskapsøvelse i barnehagen, resultater fra 2015, 2016, 2017 og 2018* Prosent.	64
Tabell 7-3:	Barnehagestyreres svar på hvem som deltok på siste beredskapsøvelse. Prosent.	64
Tabell 7-4:	Om kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin ROS-analyse. Tall fra 2016, 2017, 2018. Prosent.	66
Tabell 7-5:	Gjennomføring av øvelser for alvorlige hendelser de siste tre årene svart av kommunene som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n=304)	67
Tabell 8-1:	Barnehagestyreres svar på egnet tilrettelagt tilbud for barn med nedsatt funksjonsevne. Prosent.	70
Tabell 8-2:	Barnehagestyreres svar på om kommunen har midler til tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Prosent.	70
Tabell 8-3:	Barnehagestyreres svar på om de har barn i barnehagen med rett til spesialpedagogisk hjelp. Prosent.	71
Tabell 8-4:	Barnehagestyreres svar på påstander om spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Prosent. (n= 792)	72
Tabell 8-5:	Barnehagestyreres svar på om tilbudet om spesialpedagogisk hjelp vurderes for justering. Prosent.	73
Tabell 8-6:	Ansatte med studiepoeng i spesialpedagogikk, etter barnehagestørrelse. Gjennomsnitt*	74
Tabell 8-7:	Spesialpedagoger i kommunen. Prosent. (n=301)	77
Tabell 9-1:	Barnehageeieres svar på gjennomsnittlig lengde på søknad for dispensasjon for pedagognormen. Prosent.	79
Tabell 9-2:	Barnehageeieres svar på gjennomsnittlig lengde for innvilgede søknader om dispensasjon fra pedagognormen. Prosent.	80
Tabell 9-3:	Barnehageeieres svar på påstander om innvilgede søknader. Prosent.	80
Tabell 9-4:	Om kommunen har en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen. Prosent. Antall (n) i parentes.	84

SAMMENDRAG

Implementering av ny rammeplan

Vi finner en tendens til at barnehagene øker arbeidsinnsatsen sin på alle fagområdene i løpet av perioden 2008-2018. Rammeplanens fagområder *kommunikasjon, språk og tekst og kropp, bevegelse og helse* har gjennom hele perioden vært de som barnehagene arbeider mest med. Nederst finner vi *etikk, religion og filosofi* som har vært det fagområdet færrest oppgir at de har arbeidet ganske mye med.

Styrerne opplever at barnehagepersonalets innstilling til å ta i bruk den nye rammeplanen er gjennomgående positiv, og majoriteten opplever at de ansattes refleksjon er endret som følge av den nye rammeplanen. Dette gjelder spesielt områdene *ansvar og roller, barnehagen som pedagogisk virksomhet og overganger innad i barnehagen*. Også på områdene *barns medvirkning og barnehagens verdi-grunnlag* opplever styrerne et endret refleksjonsnivå blant de ansatte. Vel seks av ti styrere mener at rammeplanen tydeliggjør deres ansvarsområder.

Én av to styrere mener at det er et behov for støttemateriell til temaet *barnehagens digitale praksis*. Når det gjelder ønsket format på støttematerialet er det praksis-eksempler på film og refleksjonsspørsmål som utmerker seg.

Seks av ti styrere mener at *etikk, religion og filosofi* er det mest utfordrende fagområdet. Det kan her trekkes en parallell til funnet om at dette fagområdet også utmerker seg med minst arbeidsinnsats fra styrerhold.

Når det gjelder digital praksis i barnehagen viser det seg at barnehagepersonalets manglende kompetanse på pedagogisk bruk av digitale verktøy oppleves som den største begrensende faktoren. Kompetanse for å bruke digitale verktøy i skapende og kreative aktiviteter sammen med barna og det å vurdere verktøyenes relevans og egnethet i det pedagogiske arbeidet med barna utmerker seg som områder der det kun er noen få med tilstrekkelig kompetanse. Godt over halvparten av styrerne oppgir at de bruker digitale verktøy daglig for å kommunisere med foresatte.

En stor andel av barnehagestyrerne uttrykker behov for støttemateriell for å understøtte de samiske prioriteringene i rammeplanen, og dette gjelder spesielt arbeidet med samisk kultur i barnehagen. Litt over to av ti styrere mener det ikke er behov for støttemateriell på det samiske området.

Barnehageeier opplever jevnt over at styrerne er positive til å ta i bruk den nye rammeplanen, og hele åtte av ti mener at den i svært stor eller stor grad er tydeliggjørende med hensyn til ansvarsområder.

Over seks av ti kommuner i rollen som lokal barnehagemyndighet opplever at rammeplanen tydeliggjør deres ansvarsområder i svært stor eller stor grad.

Kartlegging av kompetansebehov

Majoriteten av barnehagestyrerne og barnehageeierne oppgir å ha god oversikt over både den formelle og den uformelle kompetansen som finnes i personalgruppen. Vel sju av ti kommuner i rollen som barnehagemyndighet svarte bekreftende på at barnehageeierne i kommunen har oversikt over kompetansebehovet i sine barnehager, men i overkant av to av ti rapporterer at de ikke vet om barnehageeierne har denne oversikten.

Barnehagestyrere og eiere oppgir videre å ha god oversikt over kompetansebehov som følge av ny rammeplan, men kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir å ha noe dårligere oversikt over kompetansebehov i de private sammenlignet med de kommunale barnehagene. Som følge av ny rammeplan ser styrere og eiere mest behov for kollektive tiltak for hele personalgruppen. Både styrere, eiere, og kommunene som lokal barnehagemyndighet ser størst kompetansebehov innenfor området *barnehagens digitale praksis og ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser*.

Rundt én av ti styrere formidler ikke informasjon om kompetansebehov til eier. Øvrige styrere oppgir at de informerer eier muntlig og skriftlig. Barnehageeiere bruker i hovedsak medarbeidersamtaler/fagsamtaler, muntlig kommunikasjon eller møter til å innhente informasjon. Under én prosent av barnehageeiere oppgir at de *ikke* henter inn informasjon om kompetansebehov.

To av tre barnehageeiere oppgir at de kjenner til regional ordning for kompetanseutvikling, og så å si samtlige kommuner/bydeler oppgir å ha kjennskap til ordningen.

Videreutdanning

23 prosent av styrerne oppgir at de har pedagogiske ledere eller barnehagelærere med kompetanse på mastergradsnivå i sin barnehage. Styrerne oppgir at disse ansatte i hovedsak har utdanning innen spesialpedagogikk eller pedagogikk.

37 prosent av styrerne oppgir at de har ansatte med «annen pedagogisk utdanning» og nesten halvparten av disse oppgir at den vanligste utdanningen innen denne kategorien er barnevernspedagog.

På spørsmål om sitt kjennskap til et utvalg av Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere, er alle tilbudene godt kjent blant både styrere og eiere. Tilbudet som både flest styrere og barnehageeiere oppgir at sine ansatte deltar eller har deltatt på er *veilederutdanning for praksislærere*, hvor 22 prosent av styrerne og 18 prosent av eierne oppgir at ansatte deltar eller har deltatt på dette videreutdanningstilbudet.

Når det gjelder tilrettelegging for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta tilleggsutdanning for å kvalifisere seg til en stilling som pedagogisk leder, svarer rundt 35 prosent av styrerne at de har ansatte som har gjennomført tilleggsutdanning,

ansatte som planlegger å gjøre det, eller at de aktuelle ansatte er i gang med å ta tilleggsutdanning. Godt over halvparten av barnehagestyrerne svarer at det ikke har vært aktuelt å tilrettelegge for at de aktuelle ansatte kan ta tilleggsutdanning for å kvalifisere seg til en stilling som pedagogisk leder. Samtidig oppgir 15 prosent at de tilrettelegger ikke for tilleggsutdanning. En betydelig andel i disse to gruppene som ikke tilrettelegger har imidlertid tidligere oppgitt at de ikke har ansatte i sin barnehage med annen pedagogisk utdanning.

Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere

81 prosent av barnehageeiere har kjennskap til midler for tilrettelegging av videreutdanning søkt via Utdanningsdirektoratet, og rundt én av fire oppgir at de har søkt slike midler. Omtrent halvparten av barnehageeierne oppgir at det ikke er aktuelt å oppmuntre - eller at de ikke har oppmuntret - sine barnehager til å tilrettelegge for at ansatte med annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærer kan ta tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk. Én av fire barnehageeiere oppgir at de har ansatte som allerede har gjennomført denne tilleggsutdanningen i barnehagepedagogikk.

82 prosent av barnehageeierne har kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Fylkesmannen eller kommunen. Rundt én av fem eiere oppgir at de har søkt slike midler. Samme andel kjenner ikke til denne typen tilretteleggingsmidler.

Over halvparten av barnehageeierne oppgir at de ikke aktivt har oppmuntret sine barnehager til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå. Flere kommunale eiere har oppmuntret barnehagene til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå.

Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

En femtedel av barnehagene har hatt en beredskapsøvelse de siste 12 månedene, mens nær 40 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de aldri har gjennomført en beredskapsøvelse. De aller fleste oppgir at både ledelsen og de ansatte deltok på beredskapsøvelsen som sist ble gjennomført.

Ni av ti barnehagestyrere har i løpet av de siste to årene gjort risikovurderinger knyttet til alvorlige hendelser og forebygging av ulykker i barnehagen, og dette tyder på å ha holdt seg stabilt i perioden 2015-2018. At barnehagene har direkte kontakt med politiet for å drøfte beredskap er mindre vanlig, og over årene 2015-2018 er tendensen at færre barnehagestyrere har møter med politiet. Nært to av fem barnehagestyrere opplever å ha et tilfredsstillende samarbeid med politiet.

Nær 60 prosent av kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i sin ROS-analyse, og at analysen inkluderer planer for alle barnehager i kommunen. De siste tre årene har kommunene i hovedsak

gjennomført skrivebordøvelser og øvelser for krisestab. Ni prosent har gjennomført fullskalaøvelser med én eller flere barnehager.

Tilretteleggingsplikt og spesialpedagogisk hjelp

De fleste styrere oppgir at barn med nedsatt funksjonsevne som oftest (46 prosent) eller alltid (22 prosent) får et egnet tilrettelagt tilbud i barnehagen. Rundt én av sju oppgir at barna ikke får et egnet tilrettelagt tilbud. Fire av fem barnehagestyrere svarer at kommunen har midler de kan søke på for ekstra personellressurser for å tilrettelegge for barn med nedsatt funksjonsevne. Nesten halvparten oppgir at kommunen tilbyr midler til fysisk tilrettelegging.

Tre av fire styrere svarer at de har barn med rett til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Svarene viser at gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen til barna i barnehagen i stor grad er i tråd med vedtakene gjort av kommunen. De fleste styrerne mener også at barnets spesialpedagogiske behov blir oppfylt i barnehagen. Når det gjelder justering av tilbudet om spesialpedagogisk hjelp oppgir de fleste styrerne at dette skjer underveis, mens noen oppgir at de gjør en vurdering årlig.

Når det gjelder ansatte med spesialpedagogisk utdanning, har store barnehager i større grad ansatte med 30 og 60 studiepoeng spesialpedagogikk sammenlignet med mellomstore og små barnehager. Totalt oppgir 17 prosent av barnehagene at de har ansatte med spesialpedagogisk utdanning på masternivå (120 studiepoeng).

92 prosent av kommunene i rollen som lokal barnehagemyndighet, oppgir at ekstra personale er det tiltaket som vanligvis inngår i kommunens vedtak etter §19g. Rundt halvparten oppgir også fysisk tilrettelegging, mens rundt én femtedel oppgir bygningsmessige endringer. Mer enn én av tre kommuner oppgir at kommunen/bydelen har kommunale tilskudd som kan benyttes i forbindelse med §19g i Barnehageloven, mens én av to kommuner/bydeler oppgir at de *ikke* har et slikt tilskudd.

Tre av fire kommuner/bydeler oppgir at de har spesialpedagoger som arbeider i eller opp mot barnehagene i kommunen, videre oppgir tre av fem kommuner/bydeler at spesialpedagoger er organisert som en del av et team, rundt én av fire oppgir at de er ansatt i enkeltbarnehager, mens rundt én av fem oppgir at spesialpedagogene er organisert på annen måte.

Bruk av dispensasjon fra pedagognormen

Én av tre barnehageeiere oppgir at de har sendt en eller flere søknader om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen. De fleste har søkt dispensasjon på mellom sju og 12 måneder, og majoriteten har fått innvilget søknaden(e), flest i løpet av en måned. Begrunnelsene for å søke om dispensasjon fra pedagognormen er barnehagens totalbemanning, personalets samlede kompetanse og barnegruppens sammensetning og

behov. Noen eiere oppgir andre årsaker, her viser et fåtall til eksempelvis svangerskapspermisjoner og skjering av pedagognormen som andre årsaker til at de har sendt søknader om dispensasjon.

Over halvparten av kommunene oppgir at de har en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen. Her ser vi at større kommuner, målt i innbyggertall, i større grad har en mal for slike søknader sammenlignet med mellomstore og små kommuner. Kommunene som lokal barnehagemyndighet sine svar på gjennomsnittlig behandlingstid for disse søknadene bekrefter bildet barnehageeierne gav – flere enn to av tre kommuner som lokal barnehagemyndighet oppgir at søknadene blir behandlet innen én måned har gått.

Beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager

Nær tre av fire kommuner i rollen som lokal barnehagemyndighet bruker støtte- eller veiledningsmateriell ved beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager utarbeidet av PBL og KS, mens drøyt én av ti oppgir at de bruker andre veiledninger eller støttemateriell. Et klart flertall oppgir at de *ikke* har behov for mer støtte- og veiledningsmateriell når de skal beregne kommunalt tilskudd til private barnehager. Av de som rapporterte om behov dreide det seg om generell støtte til beregninger og beregningsmetoder, og tydeligere retningslinjer som reduserer mulighetene for å utøve skjønn eller fortolkninger.

Barnehagemyndighetens organisering

40 prosent av kommunene oppgir at eierrollen og myndighetsrollen utøves av samme ansatt. Sju prosent av kommunene oppgir at barnehagestyrer(e) utfører myndighetsoppgaver etter Barnehageloven, noe som er en nedgang på tre prosentpoeng siden Rambølls undersøkelse i 2012. Her er det også variasjoner etter kommunistørrelse, hvor barnehagestyrere utfører myndighetsoppgaver i større grad jo mindre kommunene er. I overkant av én tredel av kommunene i rollen som lokal barnehagemyndighet oppgir at ansatte som utøver eierrollen og myndighetsrollen er organisert under samme leder, men tallene tyder på at det er store variasjoner på dette punktet, uansett kommunistørrelse.

Våre resultater tyder også på at det har vært en svak økning i interkommunale samarbeid siden 2012. 32 prosent av kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir at de inngår i et slikt samarbeid med andre kommuner eller bydeler.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning som ivaretar myndighetsrollen har gått markant ned siden 2012. I dag har 56 prosent denne utdannelsen, mot 72 prosent i 2012. To av fem ansatte i rollen har utdanning innen økonomi, administrasjon og ledelse, mens én av tre oppgir at de ansatte har annen lærerutdanning enn barnehagelærer. Kun ni prosent oppgir at de ansatte med myndighetsoppgaver har juridisk kompetanse.

45 prosent oppgir at de opplever at kommunen har tilstrekkelige personalressurser til å løse oppgavene som barnehagemyndighet. 76 prosent oppgir derimot at kommunen har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta oppgavene som barnehagemyndighet. Barnehagefaglig kompetanse, økonomisk kompetanse, juridisk kompetanse samt kompetanse på å føre tilsyn som barnehagemyndighet er eksempler på opplevde kompetansemangler som nevnes av barnehagemyndigheten.

Respondentenes egne beskrivelser av hvordan kommunen organiserer arbeidet som barnehagemyndighet gir et utfyllende bilde av organiseringen utover spørsmålene som er stilt i spørreskjemaet, og viser at det er store variasjoner i beskrivelsene av hvordan dette er gjort i den enkelte kommune. Her vises det ofte til at barnehagemyndighetsoppgavene formelt er plassert hos kommunalsjef, avdelingssjef, etatsleder eller liknende for oppvekst. Hos andre er ansvaret lagt til en enhetsleder eller rådgiver i rådmannens stab. 37 respondenter trekker videre fram dobbeltrollen kommunene har som barnehageeier og barnehagemyndighet. Flertallet av disse opplyser om at barnehagemyndighet og eierrollen bekles av samme person eller er underlagt samme leder. Også småkommuner med kun kommunale barnehager kan være opptatt av å skille myndighets- og eierrollen. I en del av kommentarene vises det til at eier- og myndighetsrollen ikke er lagt under samme leder, eller at tilsynsoppgaven utføres helt eller delvis i et interkommunalt samarbeidsnettverk. utfordringer som nevnes er mangel på barnehagefaglig kompetanse hos barnehagemyndigheten, stillingsvakanser og generell ressursmangel.

1. INNLEDNING

Denne rapporten presenterer resultater fra spørreundersøkelsen *Spørsmål til Barnehage-Norge 2018*. Formålet med de årlige undersøkelsene er å koordinere datainnsamlingsbehovet i Utdanningsdirektoratet, og redusere belastninger på sektoren ved at små og ad hoc-pregede undersøkelser fra flere avdelinger i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet samles i samme undersøkelse. Spørsmål til Barnehage-Norge er et resultat av dette.

I dette kapitlet beskrives oppdraget og hvilke tema de ulike målgruppene barnehagestyrer, -eier og kommunen som lokal barnehagemyndighet har fått spørsmål om i årets undersøkelse.

1.1 Om oppdraget

Oppdraget til Trøndelag Forskning og Utvikling og NIFU omfatter følgende:

- Vurdere hvordan og når planlagte spørreundersøkelser bør gjennomføres
- Planlegge og koordinere periodiske datainnsamlinger
- Vurdere undersøkelsens omfang, spørreskjemaets lengde og lignende
- Avgjøre hva det skal/kan spørres om, og påse at spørsmålene ikke overlapper hverandre
- Kvalitetssikre spørreskjemaene og avklare det metodiske opplegget

Arbeidet omfatter kvalitetssikring av den praktiske gjennomføringen, slik at oppdragsgiver får mest mulig pålitelige og valide svar på sine spørsmål. Kvalitetssikringen omhandler trekking av utvalg fra populasjonen som skal undersøkes og utforming samt gjennomføring av selve spørreundersøkelsen. Resultatene av undersøkelsene skal presenteres på en enkel måte. Gjennomføringen av oppdraget har skjedd i nært samarbeid med oppdragsgiver, som også har godkjent de siste utkastene av spørreskjemaene.

1.1.1 Årets tema og målgrupper

Undersøkelsen gjennomføres årlig, men temaene for undersøkelsen varierer fra år til år. Utdanningsdirektoratet som oppdragsgiver lager første utkast til spørsmål og disse danner utgangspunkt for arbeidet med kvalitetssikring og gjennomføring av datainnsamlingen.

Undersøkelsen til barnehagesektoren i Norge i 2018 har i alt 10 tema. Spørsmål innenfor hvert område er i varierende grad rettet mot tre ulike målgrupper i barnehagesektoren; barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet. Tabell 1-1 gir en oversikt over hvilke grupper som har fått spørsmål fra de ulike temaene, samt antall spørsmål.

Tabell 1-1: Oversikt over tema for alle målgrupper.

Tema	Styrer	Eier	Myndighet
Implementering av ny rammeplan	12	2	1
- Arbeid med rammeplan			
- Digital praksis			
- Samisk støttemateriell			
Nettverk for kvalitet- og kompetanseutvikling ¹	-	2	3
Kartlegging av kompetansebehov	9	9	6
- Behov for kompetansetiltak i barnehagene			
Videreutdanning	6	1	-
Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere	-	4	-
- Tilretteleggingsmidler søkt via Utdanningsdirektoratet			
- Tilretteleggingsmidler søkt via Fylkesmannen eller kommunen			
Tilrettelegging for videreutdanning på masternivå			
Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser	5	-	2
Tilretteleggingsplikt og spesialpedagogisk hjelp	10	-	4
- Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne			
- Spesialpedagogisk hjelp			
Bruk av dispensasjon fra pedagognormen	-	8	3
Beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager	-	-	3
Barnehagemyndighetens organisering	-	-	7
- Kommunens egen beskrivelse av organiseringen av arbeidet som barnehagemyndighet			
Totalt	42	26	29

1.2 Oppbygging av rapporten

Foruten dette innledende kapitlet gir kapittel 2 en beskrivelse av utvalgene, datainnstillingen og vurdering av datakvalitet. Temaene fra årets undersøkelse har fått hvert sitt kapittel. I starten av hvert kapittel presenteres bakgrunnen for, og formålet med, spørsmålene. For tema som er rettet mot flere målgrupper presenteres data fra barnehagestyrere først, deretter eierne og til slutt data fra kommunen som lokal barnehagemyndighet.

¹ Spørsmål knyttet til temaet «Nettverk for kvalitet og kompetanseheving» blir ikke rapportert her. Resultatene fra disse spørsmålene vil presenteres i prosjektet «Evaluering av kvalitetsevalueringssystemet Kvalitet i barnehagen» som vil publiseres i 2019 i en egen rapport.

2. BESKRIVELSE AV UTVALG OG DATAINNSAMLING

I dette kapitlet redegjør vi for hvordan datainnsamlingen er gjennomført og hvilke tiltak som er gjort for å sikre best mulig datakvalitet.

2.1 Utvalget

For å redusere belastningen på sektoren er Utdanningsdirektoratets spøringer organisert som årlige utvalgsundersøkelser. Ved oppstarten av prosjektet ble det laget et design med tre sammenlignbare utvalg av barnehagestyrere og barnehageeiere. I spørreundersøkelsen for 2014 (Sivertsen et al. 2015) ble det trukket et tilfeldig utvalg på en tredjedel av barnehagene og barnehageeierne i BASIL-registeret. Nye tredjedeler ble trukket i 2015 og 2016.

Utvalgene for spørreundersøkelsene for årene 2017 til 2019 er gjenbruk av de tidligere utvalgene. I årets undersøkelse bruker vi utvalg opprinnelig trukket i 2015. Når utvalgene gjenbrukes oppdateres de i henhold til BASIL og justeres med nye og avviklede barnehager.

Familiebarnehager er ikke med i verken styrer- eller eierundersøkelsen².

Som tidligere år er spørreskjema til kommunen som lokal barnehagemyndighet sendt til alle kommuner i Norge. I Oslo er det de 15 bydelene som mottar henvendelsen, og ikke kommunen.

2.1.1 Overordnet om respondenter og svarprosent

Tabellen 2-1 viser bruttoutvalget og svarstatus fordelt på respondentgruppene barnehagestyrer, barnehageeier og kommunene som lokal barnehagemyndighet. Kategorien fullstendig besvart henviser her til de respondenter som har gjennomført hele undersøkelsen. Delvis besvart henviser til respondenter som ikke har fullført hele undersøkelsen, men svart på enkelte/noen spørsmål. Kategorien ikke-besvart henviser til de respondenter som enten (1) ikke har åpnet skjemaet, (2) har åpnet, men ikke svart på noen av spørsmålene eller (3) aktivt gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker å delta i undersøkelsen. For en mer detaljert oversikt og analyse av svarprosent og frafall se vedlegg 4, frafallsanalyser.

---

² Familiebarnehager har siden 2015 ikke deltatt på spørreundersøkelsene til Barnehage-Norge.

Tabell 2-1: *Bruttoutvalg og status etter respondentgruppe. Antall.*

Respondent	Besvart	Delvis besvart	Ikke besvart	Totalt
Barnehagestyrer	855	75	706	1636
Barnehageeier	309	84	423	816
Kommunen som lokal barnehagemyndighet	297	21	119	437
Total	1464	180	1248	2889

Tabell 2-2 viser svarprosent relatert til bruttoutvalget og svarprosent relatert til populasjonen. En mer inngående gjennomgang gjøres i påfølgende kapitler.

Tabell 2-2: *Svarprosent for bruttoutvalg og populasjon. Antall og prosent.*

	Populasjon	Brutto- utvalg	Besvart/ delvis besvart	Svarprosent populasjon	Svarprosent bruttoutvalg
Barnehagestyrer	5089	1636	930	18.3	56.9
Barnehageeier	2434	816	393	16.2	48.2
Kommunene som lokal barnehage-myndighet ³	437	437	318	72.8	72.8

Svarprosenten for barnehagestyrere har gått noe opp i årets undersøkelse fra 55 prosent i 2017 (Fagerholt et al. 2018) og 54 prosent i 2015 da utvalget ble brukt for første gang (Haugset et al. 2015). Det er kun en liten forskjell i svarprosenten mellom kommunale og private barnehagestyrere.

Blant barnehageeiere har svarprosenten gått ned tre prosentpoeng, hvor svarprosenten for årets undersøkelse er 48 prosent, mot 51 prosent i 2017 (Fagerholt et al. 2018). I årets undersøkelse har private eiere svart i større grad enn kommunale eiere, henholdsvis 49 prosent og 43 prosent, mens det i både 2017 og 2015 var kommunale eierne som svarte i større grad enn private.

Svarprosenten for kommunen som lokal barnehagemyndighet viser en markant økning fra 68 prosent i 2017 og 64 prosent i 2015, til 73 prosent i årets undersøkelse. En fylkesvis oversikt over svarprosent er presentert i vedlegg 4.

Samlet sett finner vi ingen indikasjoner på at svartilbøyeligheten har skapt vesentlige skjevheter eller systematiske forskjeller i utvalgene. Det er rimelig å forvente at undersøkelsene gjenspeiler variasjonene i de ulike respondentgruppene på en akseptabel måte.

2.1.2 Utvalg av barnehagestyrere

Det totale antall barnehager som inngår i årets undersøkelse er 1636, derav 900 kommunale og 736 private barnehager. Tabell 2-3 presenterer bakgrunnsvariabler for

³ Dette inkluderer alle kommuner og 15 bydeler i Oslo

hele populasjonen av norske barnehager slik dette fremkommer i BASIL per september 2017. Tabellen viser også statistikk for utvalget av barnehagestyrere brukt i årets styrerundersøkelse.

Tabell 2-3: Sammenligning av populasjon og utvalg 2018

	Populasjon per sept. 2017	Utvalg 2018
Antall barnehager	5089	1636
Andel private barnehager	47.75 %	44.99 %
Antall barn	52.9	52.6
Årsverk styrer	0.88	0.90
Årsverk pedagogiske ledere	4.6	4.7
Årsverk assistenter	6.9	6.9
Årsverk totalt	11.6	12.5
Pedagogiske ledere pr. barn	0.1	0.1
Assistenten pr barn	0.13	0.14
Årsverk pr barn	0.25	0.25

930 av de 1636 inviterte styrerne deltok i undersøkelsen. Dette gir en svarandel på nær 57 prosent, noe som er en litt høyere oppslutning sammenliknet med undersøkelsen høsten 2017 (55 prosent). Blant de 706 inviterte styrerne som ikke deltok i undersøkelsen var det 577 som ikke åpnet skjemaet. 84 ga aktiv tilbakemelding om at de ikke ønsket å delta i undersøkelsen, mens 45 åpnet skjemaet, men besvarte ingen spørsmål.

Det er kun små strukturelle forskjeller mellom barnehagene som er med i undersøkelsen og barnehager hvor styrerne har valgt å ikke svare. Barnehagene som ikke deltar i undersøkelsen har i gjennomsnitt noe færre barn, færre årsverk som styrer og grunnbemanning sammenliknet med de som deltar. Svarprosenten varierer noe mellom fylkene. Finnmark ligger øverst med 69 prosent, mens Akershus og Oslo ligger på bunn med henholdsvis 47 og 51 prosent. Samlet sett vil derfor datamaterialet i noen grad være over-representert av større barnehager, og enkelte fylker.

2.1.3 Utvalg av barnehageeiere

816 barnehageeiere, derav 130 kommunale og 686 private eiere, ble invitert til årets eierundersøkelse. Utvalget er hentet fra en populasjon på 2434 barnehageeiere. 309 av disse besvarte hele undersøkelsen, mens 84 besvarte deler av den. 404 har ikke åpnet eller svart på noen spørsmål i undersøkelsen, mens 56 ga aktivt beskjed om at de ikke ønsket å delta i undersøkelsen. Dette gir en samlet svarandel på 48,2 prosent, noe som er liten nedgang sammenliknet med undersøkelsen høsten 2017 (51 prosent). Svarprosenten for kommunale og private eiere er på henholdsvis 43 og 49 prosent.

Det er en tendens til at svartilbøyeligheten er høyere hos mellomstore barnehager (36-79 barn) sammenliknet med eiere i små (<36 barn) og store (>79 barn) barnehager ($p < 0.05$). Svarraten varierer betraktelig mellom fylkene, med Finnmark på topp med 67 prosent, mens Oppland og Akershus ligger på bunn med henholdsvis 36 og 37 prosent.

Samlet sett vil datamaterialet i noen grad være overrepresentert av eiere til mellomstore barnehager, og enkelte fylker.

For å få mer kunnskap om respondentene som besvarte eierundersøkelsen, ba vi om å få oppgitt hvem som besvarte undersøkelsen. Fordelingen vises i Tabell 2-4 under.

Tabell 2-4: Hvem svarer på vegne av barnehageeier? Flere svar mulig.

	Kommunal	Privat	Total
Eier av privat barnehage	0	23.1	19.8
Ansatt hos kommunal barnehageeier	41.1	0	6.6
Styreleder for en eller flere barnehager	0	8.3	7.1
Styrer i en eller flere barnehager	67.9	70.3	70
Faglig ansvarlig i en region	1.8	0	0.3
Administrativt ansatte hos privat barnehageeier	0	5.3	4.6
Annet, spesifiser	7.1	5.9	6.1
(n)	(56)	(337)	(393)

Målgruppen barnehageeiere er svært mangfoldig. Av de kommunale eierne i undersøkelsen er 41 prosent ansatt hos kommunal barnehageeier. To prosent oppgir at de er faglig ansvarlig i en region. Hele 68 prosent av de kommunale eierne oppgir at de er styrer i en eller flere barnehager. Sju prosent har oppgitt annet og spesifisert dette i et tekstfelt. Blant de private eierne oppgir 23 prosent at de er eier av privat barnehage. 70 prosent av de private eierne oppgir at de er styrer i en eller flere barnehager. Åtte prosent oppgir at de er styreleder for en eller flere barnehager, og fem prosent oppgir at de er administrativt ansatte hos privat barnehageeier.

Et overraskende funn er at totalt 70 prosent av respondentene som har besvart eierundersøkelsen oppgir at de er styrer i en eller flere barnehager. Flere svar var mulig på dette spørsmålet, så det er mulig at disse har styrerrollen i kombinasjon med andre roller. Seks prosent av barnehageeierne krysset av for kategorien annet og har gitt utfyllende kommentarer. Her ser vi at blant de private barnehageeierne er undersøkelsen besvart av kombinert daglig leder/styrer, daglige ledere i foreldreide barnehager, styreledere og -medlemmer i stiftelser som eier barnehager, og foreldre i foreldreide barnehager. Blant de kommunale eierne finnes det blant annet skolefaglig rådgiver, barnehagemyndighet, enhetsleder for barnehage, og respondenter som både er styrer og barnehagefaglig ansvarlig i kommunen.

2.1.4 Utvalg av kommunene som lokal barnehagemyndighet

I alt er det sendt ut 437 invitasjoner til kommuner som lokal barnehagemyndighet (inkludert 15 bydeler i Oslo), fordelt på 416 kommuner. Henvendelsen til kommunen som lokal barnehagemyndighet skjer primært via den offisielle e-postadressen til kommunen, men disse listene har i stor grad blitt oppgradert underveis slik at henvendelsen går direkte til barnehagemyndigheten i kommunen. Det er de ansvarlige for barnehagesektoren i kommunene som er målgruppen for undersøkelsen. 318 av de 437 inviterte kommuner som lokal barnehagemyndighet deltok i undersøkelsen. Dette gir en deltakelse på nært 73 prosent, noe som er en litt høyere oppslutning sammenlignet med undersøkelsen høsten 2017 (68 prosent).

Vi finner ingen systematiske forskjeller mellom de som deltar og de som ikke deltar i undersøkelsen når det gjelder innbyggertall og antall barnehager i kommunen. Svarraten varierer for øvrig noe mellom fylkene der Vestfold og Østfold skiller seg ut med en svarrate på henholdsvis 88 og 83 prosent. Finnmark ligger på bunn med en svarrate på 53 prosent.

2.2 Datainnsamlingen

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i perioden oktober til november i 2018. Datainnsamlingsverktøyet Enalyzer ble benyttet til utsendingen. Respondentene fikk en e-post med invitasjon til undersøkelsen. E-posten inneholdt en lenke til spørreskjemaet, og i tillegg et personlig brukernavn og passord for innlogging. I denne utsendingen var det også informasjon om at deltagelse er frivillig, og at respondentene står fritt til melde seg av undersøkelsen. Utsendelsen inneholder en lenke hvor det var mulig å aktivt melde seg ut av undersøkelsen, og dermed ikke motta påminnelser. I tillegg fikk utvalget informasjon om anonymitet, og at undersøkelsen var meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD) og at personidentifiserende data og koblingsnøkler vil bli slettet etter prosjektslutt.

De eksakte datoene for utsendelse og avslutning av undersøkelsen for alle tre målgrupper var 4. oktober – 7. november.

Da vi sendte ut informasjonsbrevet i forkant av invitasjonene til selve spørreundersøkelsene, fikk vi mulighet til å korrigere kontaktinformasjon der e-posten genererte feilmelding. Vi gjennomgikk samtlige feilmeldinger, og rettet dem primært opp ved bruk av informasjonen på www.barnehagefakta.no og www.proff.no. Dette ryddearbeidet gjorde at vi fikk en oppdatert og mer korrekt e-post liste da vi sendte ut selve undersøkelsen.

Det er likevel en viss fare for at e-poster som sendes ut kan havne i søppelpost eller spamfilter hos mottageren, eller at vi ikke får beskjed om at det har skjedd endringer (f.eks. bytte av jobb) i barnehagen. Dette har vi liten kontroll over. I tillegg var det i

enkelte tilfeller umulig å finne korrekt e-post til barnehager vi fikk feilmeldinger på, grunnet dårlig oppdaterte nettsider. I påminnelsene oppfordret vi mottagerne om å sende oss en e-post hvis ikke rette vedkommende var mottager av e-posten (f.eks. at mottageren hadde byttet jobb eller at barnehagen var lagt ned etc.). Ved å gjøre dette fikk vi flere e-poster om skifte av jobb blant både styrere, eiere og innad i kommunen, eller at barnehagen var lagt ned eller slått sammen med andre barnehager etc. Dette bidro til en ytterligere vasking av e-postlistene våre.

Vi har fått svært få henvendelser fra respondenter om tekniske problemer i forbindelse med gjennomføringen av de elektroniske spørreskjemaene.

2.3 Datakvalitet

God datakvalitet i spørreundersøkelsene er forstått som at datamaterialet som er samlet inn både gir svar på problemstillingene og er pålitelige og generaliserbare.

2.3.1 Utvikling av spørsmål og bruk av referansegrupper

Grundig forarbeid med spørreskjemaet er essensielt for kvaliteten i datamaterialet. Feil som skyldes uklare og flertydige spørsmål er vanskelig å oppdage, og dessuten umulig å korrigere for i ettertid⁴. For å få best mulig kvalitet på datamaterialet la vi vekt på: 1) at spørsmålene i spørreskjemaene fremsto som fornuftige operasjonaliseringer av de kunnskapsbehovene oppdragsgiver faktisk har (god begrepsvaliditet), og 2) at spørsmålene er godt tilpasset de som skal svare på undersøkelsen, slik at de blir forstått likt av alle, er mulige å svare på og har fornuftige svaralternativer.

Spørreskjemaene er utarbeidet i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og TFoU. Utdanningsdirektoratet laget det første utkastet. TFoU har kommet med forslag til forbedringer når det gjelder utformingen av spørsmålene, men oppdragsgiver har hovedsakelig bestemt innholdet i spørsmålene.

Spørsmålene ble testet i referansegrupper. Styrerskjemaet ble testet i en gruppe som bestod av fire styrere, og eier- og myndighetsskjema i en gruppe med én privat eier og tre kommunale eiere som også hadde rollen som kommunal barnehagemyndighet. Referansegruppene fikk tilsendt spørreundersøkelsene på e-post samt en PDF-fil med spørsmålene, og fikk anledning til å gi tilbakemeldinger på hvert enkelt spørsmål i et felles gruppemøte der vi gjennomgikk undersøkelsen og diskutere spørsmålene. I etterkant av dette ble mindre korrigeringer i tekst tatt inn i skjema før lanseringen.

---

⁴ På generelt grunnlag kan uklare spørsmål være en betydelig trussel mot datamaterialets reliabilitet og mot begrepsvaliditeten i dataene. Uklare eller dårlig definerte mål, konsepter og variabler, samt dårlig kvalitet på operasjonaliseringen fører til spesifikasjonsfeil, mens ledende spørsmål og lite hensiktsmessige svarkategorier bidrar til målefeil (Di Nascimento Silva, 2005)

Alle tre spørreskjemaene er meldt til Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD). Spørreskjema til styrere er lagt som vedlegg 1 i rapporten, spørreskjema til eier som vedlegg 2 og til kommunen som lokal barnehagemyndighet som vedlegg 3.

2.3.2 Arbeid med svarprosenten

Både i fjorårets og i årets undersøkelse ble det lagt ekstra vekt på tiltak for å heve svarprosenten i barnehagespørringene, med det resultat at svarraten økte med 13 prosentpoeng fra 2016 til 2017 for styrere⁵. Tiltakene som ble gjort i 2017 for å øke svarprosenten ble også gjennomført i arbeidet med årets spørring. Tiltakene handlet om å holde spesielt styrerundersøkelsen innenfor et omfang som er mulig å gjennomføre uten at respondentene faller fra underveis. I tillegg ble det sendt ut et informasjonsbrev undertegnet Utdanningsdirektoratet i forkant av lanseringen, samt at det ble gjennomført en mer aktiv purring av respondentene enn tidligere år. Vi gikk ut med bred informasjon til utvalgene i forkant av undersøkelsen, og midtveis i studien brukte vi en tilpasset nettnyhets sak og Facebook til å spre informasjon til sektoren. Totalt fire påminnelser ble sendt ut etter første utsending av spørreundersøkelsen.

Datainnsamlings-programmet Analyzer gjør det mulig for respondentene å gå ut av undersøkelsen, for så å fortsette senere der man slapp. Det har derfor vært viktig å ha hyppige påminnelser om undersøkelsen til både de som hadde startet undersøkelsen uten å fullføre, og de som ikke hadde påbegynt undersøkelsen. Påminnelsene ble sendt med ca. sju dagers intervaller fra utsendelsesdato.

2.3.3 Vurdering av datamaterialet

Utdanningsdirektoratets database BASIL gir en god oversikt både over antall barnehager og barnehageeiere, og tilfeldig trekking av relativt store utvalg legger til rette for å minimere utvalgsfeil. I undersøkelsen til kommunene som lokal barnehagemyndighet og barnehagemyndighetene i bydelene i Oslo har vi valgt å spørre hele populasjonen, og vi unngår dermed utvalgsfeil.

Svarene fra respondentene tyder på at det ikke har vært problemer med å forstå hva det spørres etter i undersøkelsene, selv om enkelte spørsmål har vist seg å være van-

---

⁵ Svarprosenten for Spørsmål til Barnehage-Norge økte fra 42 prosent i 2016 til 55 prosent i 2017 for styrere, fra 41 prosent i 2016 til 51 prosent i 2017 for eiere, og fra 56 prosent til 68 prosent for kommunal barnehageeiere.

skelige. I rapporten har vi bemerket hvilke spørsmål som har vist seg å være problematiske å svare på for respondentene og kommet med utdypninger av eventuelle tolkninger av disse ⁶.

Digital innsamling av data reduserer faren for databehandlingsfeil. Det er et svært omfattende antall variabler i undersøkelsene, og manuell sammenstilling og oppsett av tabeller er benyttet for å gjøre presentasjonen av materialet mer tilgjengelig og lettere å lese. Det kontrolleres for eventuelle databehandlingsfeil (analysefeil, feiltabuleringer etc.) i denne prosessen gjennom TFoU sine interne kvalitetssikringsrutiner.

Hvor mange som deltar i spørreundersøkelsen har betydning for spørreundersøkelsens troverdighet og pålitelighet. Vi finner ingen systematiske vesentlige forskjeller og/eller skjevheter i våre frafallsanalyser - verken for barnehagestyrere, barnehageeiere eller kommunen som lokal barnehagemyndighet. Samlet er datasettet for barnehagestyrere i noen grad overrepresentert av større barnehager i enkelte fylker, og for barnehageeiere vil svarene i noen grad overrepresentere mellomstore barnehager, og enkelte fylker (se vedlegg 4).

56 kommunale og 337 private barnehageeiere har besvart undersøkelsen (av totalt 130 kommunale og 686 private eiere invitert til undersøkelsen). Forskjellen på populasjonsstørrelsen (og utvalgsstørrelsen) mellom kommunale barnehageeiere og private eiere er utfordrende når en skal sammenligne disse to gruppene. Få respondenter gir lavt presisjonsnivå på svarene fra denne gruppen, og dermed må eventuelle forskjeller mellom kommunale og private eieres svar være relativt store for å framstå som statistisk signifikante. Det bør samtidig bemerkes at kommunale barnehageeiere oftest svarer for flere barnehager enn de private eierne.

Svarprosentene har økt for barnehagestyrere og kommunen som lokal barnehagemyndighet i 2018, noe vi mener er et resultat av de systematiske tiltakene vi har gjort for å øke svarprosenten.

Vår oppfatning er at datamaterialet holder tilfredsstillende kvalitet og avspeiler variasjonene i populasjonene på en akseptabel måte.

2.4 Analyse

I denne rapporten har vi gjort systematiske analyser for alle spørsmålene, og rapportert forskjeller i svarene hovedsakelig ut fra eierskap (kommunale og privateide barnehager) og for enkelte spørsmål har vi sett etter forskjeller i barnehagens størrelse

---

⁶ Dette gjelder blant annet enkeltspørsmål om antall søknader for dispensasjon fra pedagognormen i kapittel 9, samt spørsmålet om antall årsverk kommunen benyttet til oppgaver som følge av å være barnehagemyndighet i kapittel 11 om barnehagemyndighetens organisering.

(antall barn) og fylkesvise forskjeller i svarene. For noen temaer gjør vi også sammenligninger med tidligere spørringer (dette gjelder for eksempel kapittel 3, 7 og 11). Til analysene har vi benyttet statistiske metoder, i henhold til målenivået til variablene.

Der vi har funnet signifikante forskjeller blir disse målene presentert og kommentert. Unntaket er på spørsmål stilt til barnehageeiere der vi også kommenterer ikke-signifikante forskjeller, grunnet få respondenter blant kommunale eiere sammenlignet med private. Noen få andre steder kommenterer vi også signifikans der tabeller eller figurerer indikerer at det er forskjeller på eierform på spørsmål barnehagestyrere har besvart, men tester har vist at disse ikke er signifikante.

I rapporten er resultatene presentert delvis som tabeller og delvis som figurer. Enkelte univariate tabeller er kun presentert som tekst. I flere av spørsmålene har det vært mulig å komme med kommentarer, spesifiseringer eller andre tillegg i et åpent tekstfelt. Informasjon som ikke er tatt inn i rapporten, for eksempel enkelte frekvensfordelinger på ulike variabler (eierskap, fylke etc.), finnes i vedlegg 5.

3. IMPLEMENTERING AV NY RAMMEPLAN

Utdanningsdirektoratet har behov for kunnskap om hvordan barnehagene jobber med rammeplanen de første årene etter at den er iverksatt. *Spørsmål til Barnehage-Norge 2017* (Fagerholt et al. 2017) stilte spørsmål om barnehagesektorens kjennskap til den nye rammeplanen rett etter den var iverksatt i august 2017. Årets spørsmål om rammeplanen inkluderer sektorens første vurderinger av denne, samt hvordan barnehagene har arbeidet med implementering av rammeplanen i den første fasen. Utdanningsdirektoratet har et ønske om å vite hvilke områder av den nye rammeplanen som oppleves utfordrende å jobbe med, og hvor barnehager ser behov for støtte- og veiledningsmateriell.

Spørsmål om temaet stilles til **barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.**

3.1 Barnehagestyrere

Spørsmålene om implementering av ny rammeplan som er stilt til barnehagestyrere er delt inn i tre; Arbeid med rammeplanen, digital praksis og samisk støttemateriell.

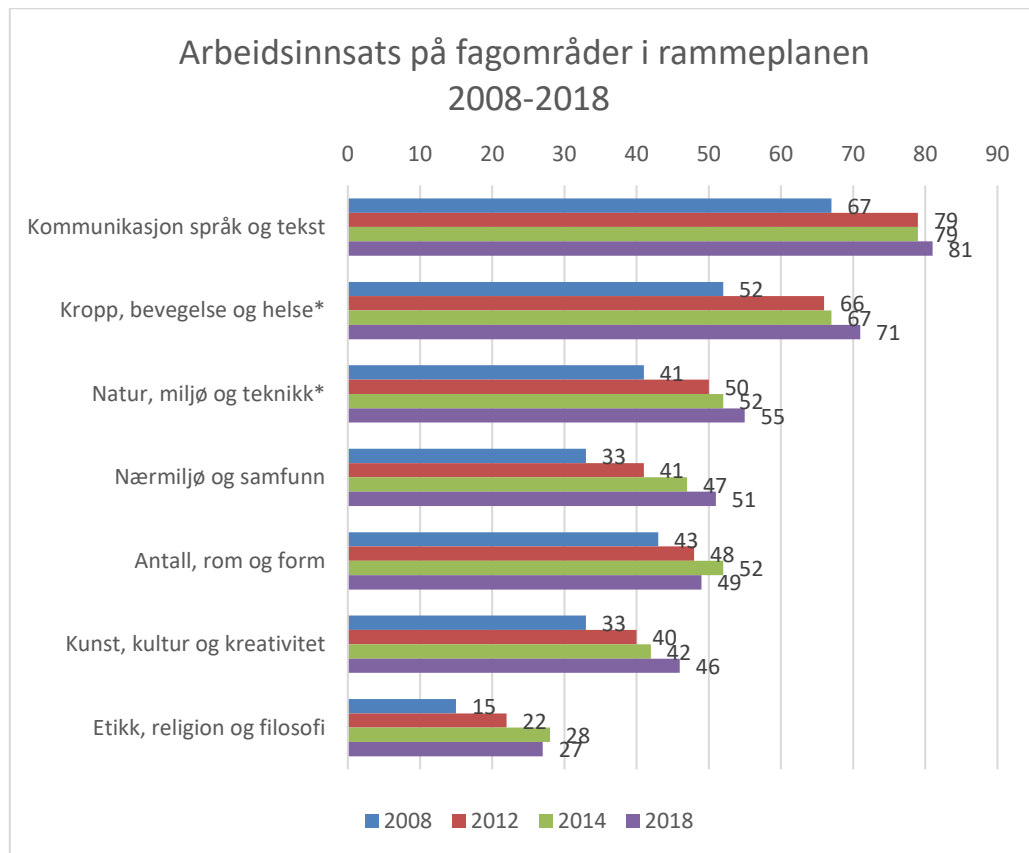
3.1.1 Arbeid med rammeplanen

I dette avsnittet presenteres svar på spørsmål som omhandler barnehagenes arbeid med å implementere rammeplanen.

Figur 3-1 viser andelen av barnehagestyrerne som svarer at de har arbeidet ganske mye med hver av de syv fagområdene i rammeplanen⁷. Her vises utviklingen over de siste ti årene, med målepunkter i 2008, 2012, 2014 og 2018. Datagrunnlaget for figur 3-1 er i tillegg til årets spørsmål også undersøkelser fra NOVA i 2008 og i 2012 (Gulbrandsen og Eliassen 2013), samt Spørsmål til Barnehage-Norge 2014 (Sivertsen et al. 2015). Spørsmålene er stilt på samme måte i alle fire årene, men utvalgene i Spørsmål til Barnehage-Norge og NOVAs undersøkelser er ulike blant annet i størrelse. Derfor må sammenligninger mellom årene 2008 og 2012 mot 2014 og 2018 gjøres med forsiktighet. I 2017 kom en ny rammeplan for barnehagen, og fagområdene ble noe endret. Blant annet har fagområdet *kropp, bevegelse og helse* blitt til *kropp, bevegelse, mat og helse*, og fagområdet *natur, miljø og teknikk* har blitt endret til *natur, miljø og teknologi* (Utdanningsdirektoratet, 2017). I fremstillingen henviser vi derimot til de gamle navnene.

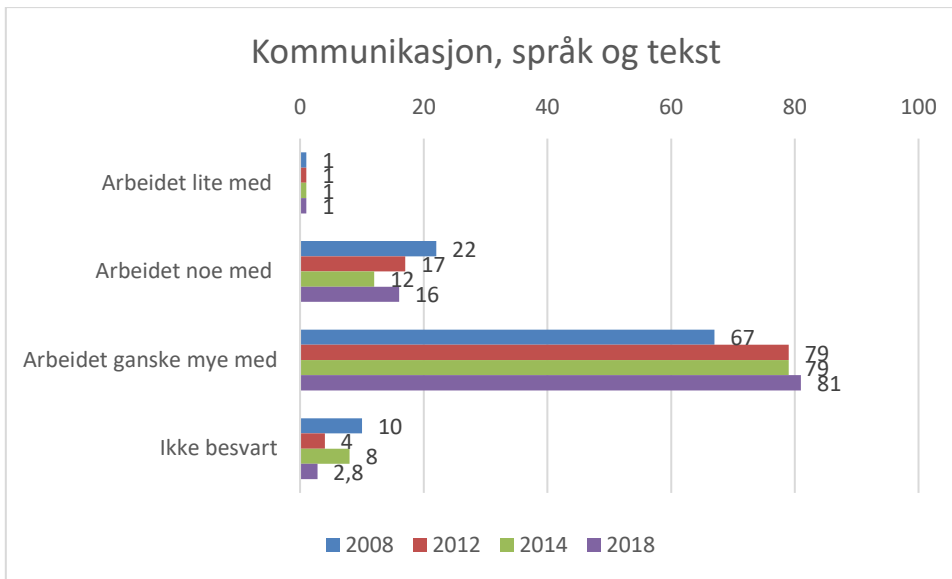
⁷ En komplett oversikt over resultater for alle svarkategorier på spørsmålet i 2008, 2012, 2014 og 2018 finnes i vedlegg 5.

Figur 3-1: Sammenstilte tall hvor barnehagestyrer oppgir «å ha jobbet ganske mye med» på ulike fagområder i rammeplanen. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent. *Henviser til de tidligere navnene på fagområdene.

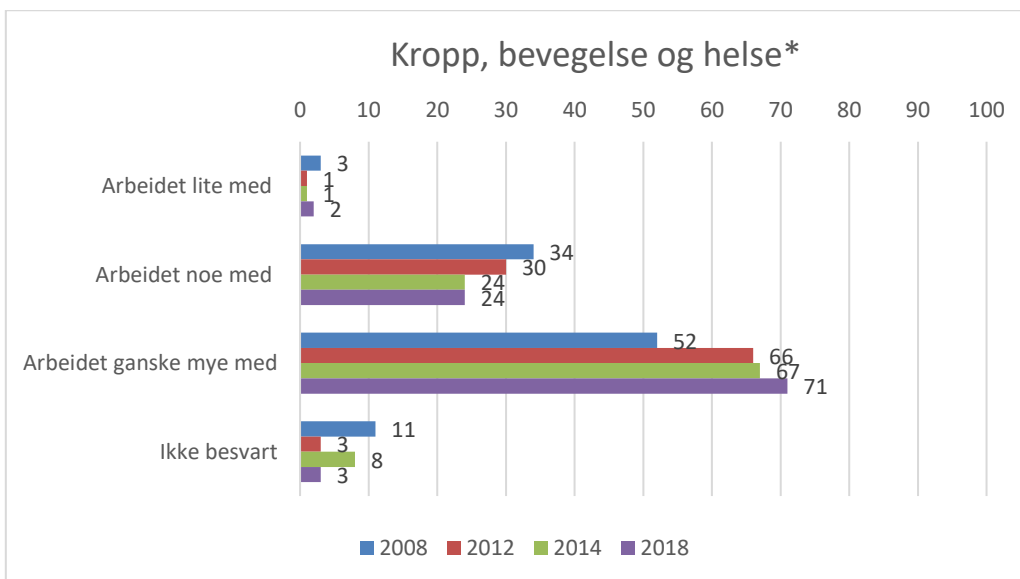
Rammeplanens fagområder *kommunikasjon, språk og tekst* og *kropp, bevegelse og helse* har gjennom hele perioden vært de som barnehagene arbeider mest med (Figur 3-1). Nederst finner vi *etikk, religion og filosofi* som alle fire årene har vært det fagområdet færrest oppgir at de har arbeidet ganske mye med. Figuren viser en tendens til at barnehagene øker arbeidsinnsatsen sin på alle fagområdene i løpet av perioden 2008-2018.

Figur 3-2 til Figur 3-8 viser også sammenstilte tall fra 2008, 2012, 2014 samt tall fra årets undersøkelse, om barnehagenes arbeid med rammeplanens fagområder. Her gis det en detaljoversikt over svarkategoriene (Gulbrandsen og Eliassen 2013; Sivertsen et al. 2015). Rekkefølgen på de sju figurene følger hvor høy arbeidsprioritering det gitte fagområdet har fått – fra mest til minst i 2018.

Figur 3-2: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med kommunikasjon, språk og tekst. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.

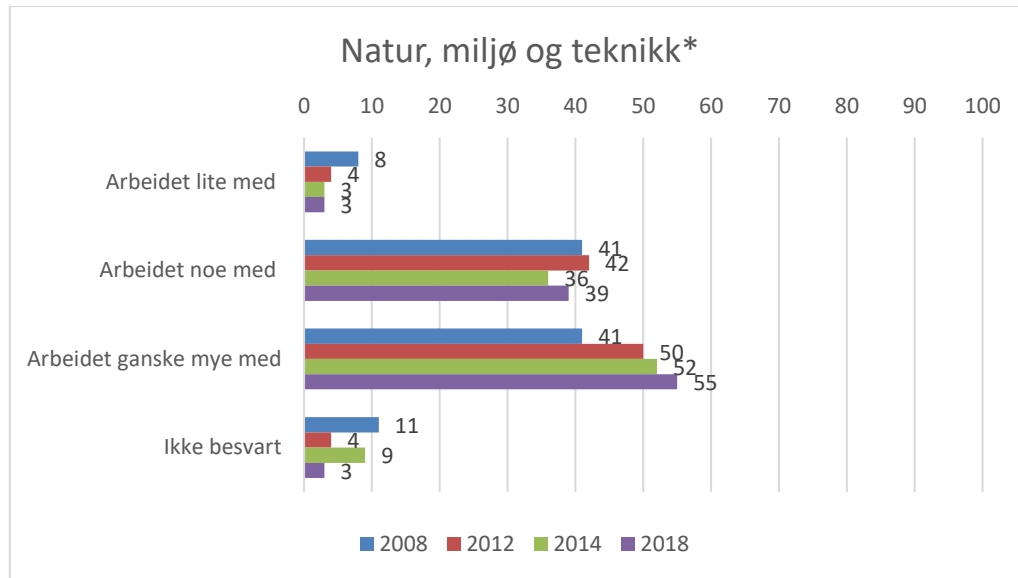
Figur 3-2 viser at 81 prosent av styrerne i 2018 oppgir at de har arbeidet *ganske mye* med fagområdet *kommunikasjon, språk og tekst*, og dette er det området som utmerker seg mest med hensyn til arbeidsinnsats. Fagområdet har hatt en økning i arbeidsinnsats, fra 67 prosent i 2008 til 79 prosent i både 2012 og 2014. Svært få oppgir at de har arbeidet lite med dette fagområdet. Fra 2008 til 2018 oppgir kun én prosent å ha jobbet lite med området.

Figur 3-3: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med kropp, bevegelse og helse. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.
*Fagområdet heter i dag *Kropp, bevegelse, mat og helse*

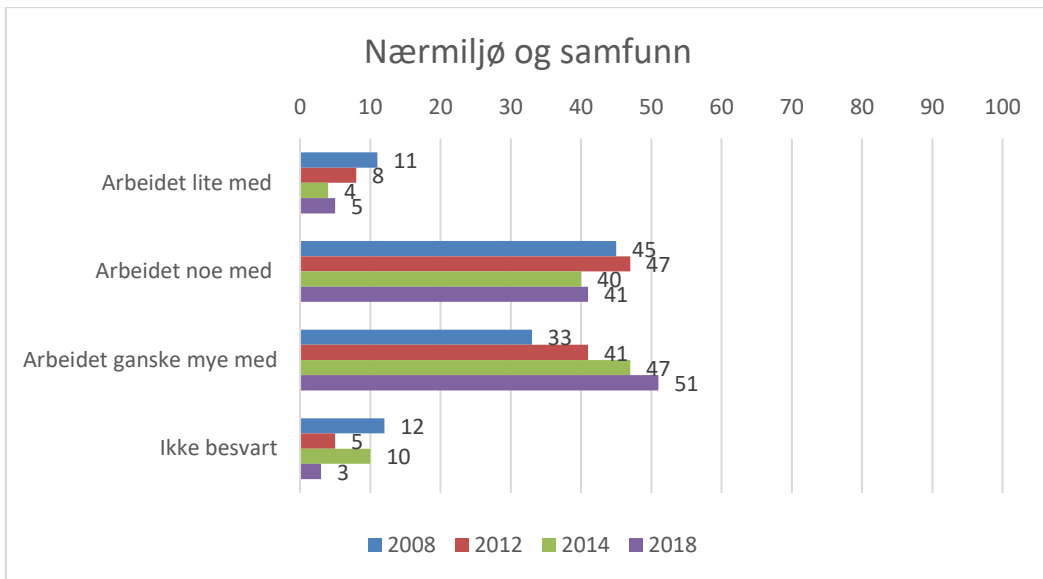

I 2018 oppgir 71 prosent av styrerne at de har arbeidet ganske mye med fagområdet *kropp, bevegelse, mat og helse* (Figur 3-3). Også her har det vært en økning i prioritering av fagområdet, fra 52 prosent i 2008 til henholdsvis 66 og 67 prosent som oppga at de systematisk hadde jobbet ganske mye med dette området i 2012 og 2014. Svært få (under tre prosent) oppgir å ha arbeidet lite med området alle fire årene.

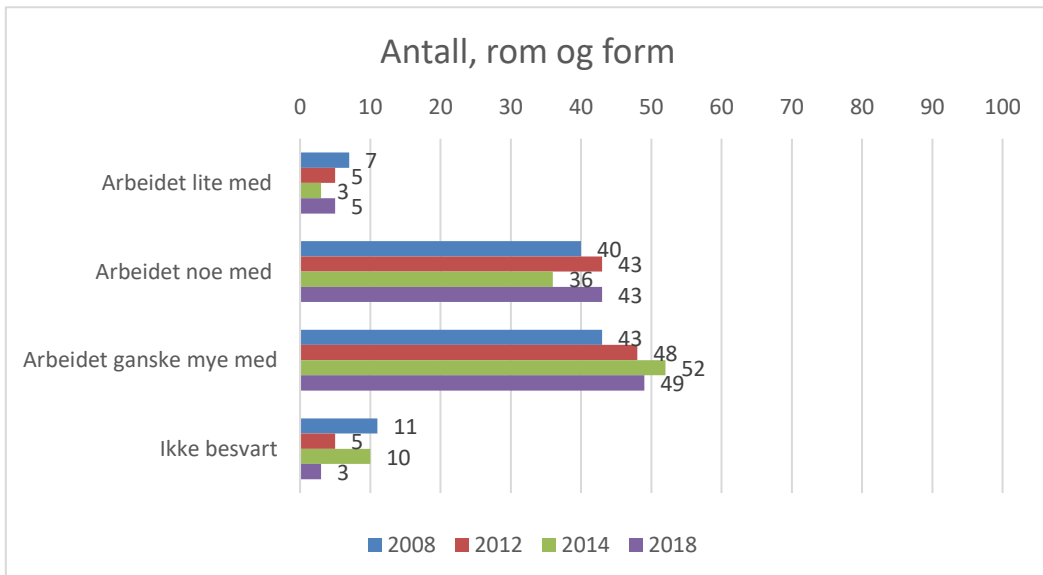
Figur 3-4: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med natur, miljø og teknikk. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent. *Fagområdet heter i dag Natur, miljø og teknologi

For fagområdet *natur, miljø og teknikk* (Figur 3-4) oppgir 55 prosent av styrerne i 2018 at de inneværende år har jobbet ganske mye med dette. Andelen som oppgir at de har arbeidet ganske mye med fagområdet har steget siden 2008 hvor 41 prosent oppga det samme, mot henholdsvis 50 og 52 prosent i 2012 og 2014.

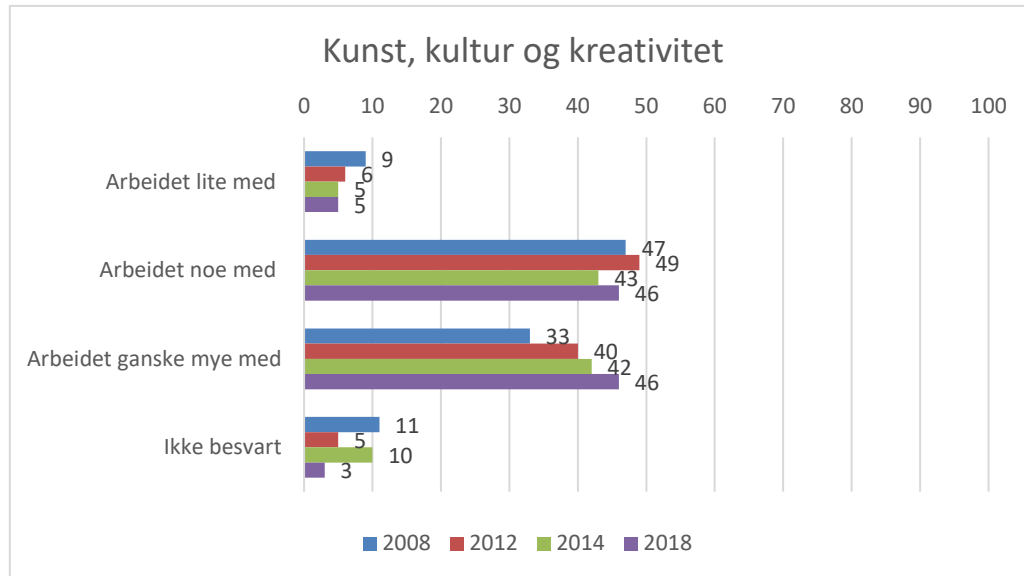
Figur 3-5: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med nærmiljø og samfunn. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.

Figur 3-5 viser at 51 prosent av barnehagestyrerne i 2018 oppgir at de har arbeidet ganske mye med fagområdet *nærmiljø og samfunn*, noe som er en økning på 18 prosentpoeng de siste ti årene. Videre oppgav henholdsvis 41 og 47 prosent i 2012 og 2014 at de hadde arbeidet ganske mye med fagområdet. 41 prosent oppgir i årets undersøkelse at de har arbeidet noe med området.

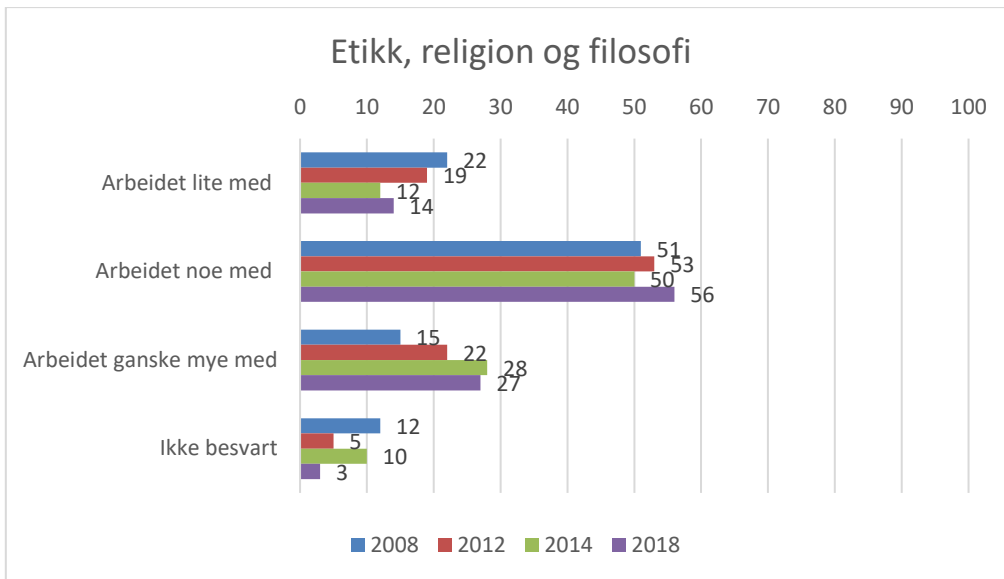
Figur 3-6: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med antall, rom og form. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.

49 prosent av barnehagestyrerne oppgir i 2018 at de har arbeidet ganske mye med fagområdet *antall, rom og form* (Figur 3-6). For dette fagområdet finner vi ikke like stor økning i arbeidsinnsats fra 2008 (43 prosent) som for fagområdene over. Fem prosent oppgir at de har arbeidet lite med fagområdet inneværende år.

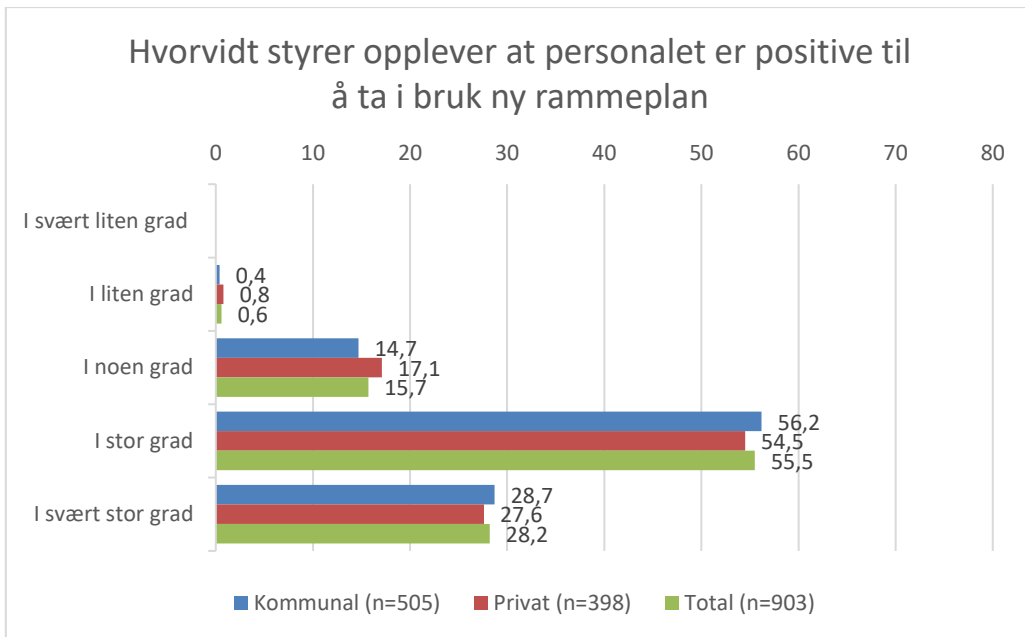
Figur 3-7: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med kunst, kultur og kreativitet. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.

Figur 3-7 viser en oversikt over barnehagestyrernes svar på hvor mye de har arbeidet med fagområdet *kunst, kultur og kreativitet*. Her oppgir 46 prosent av styrerne at de har jobbet ganske mye med dette fagområdet i 2018. På dette fagområdet har det vært en jevn stigning i systematisk arbeid med fagområdet de siste ti årene – fra 33 prosent i 2008, via 40 og 42 prosent i henholdsvis 2012 og 2014. Fem prosent oppgir at de har jobbet lite med området inneværende år, i 2008 var tilsvarende andel ni prosent.

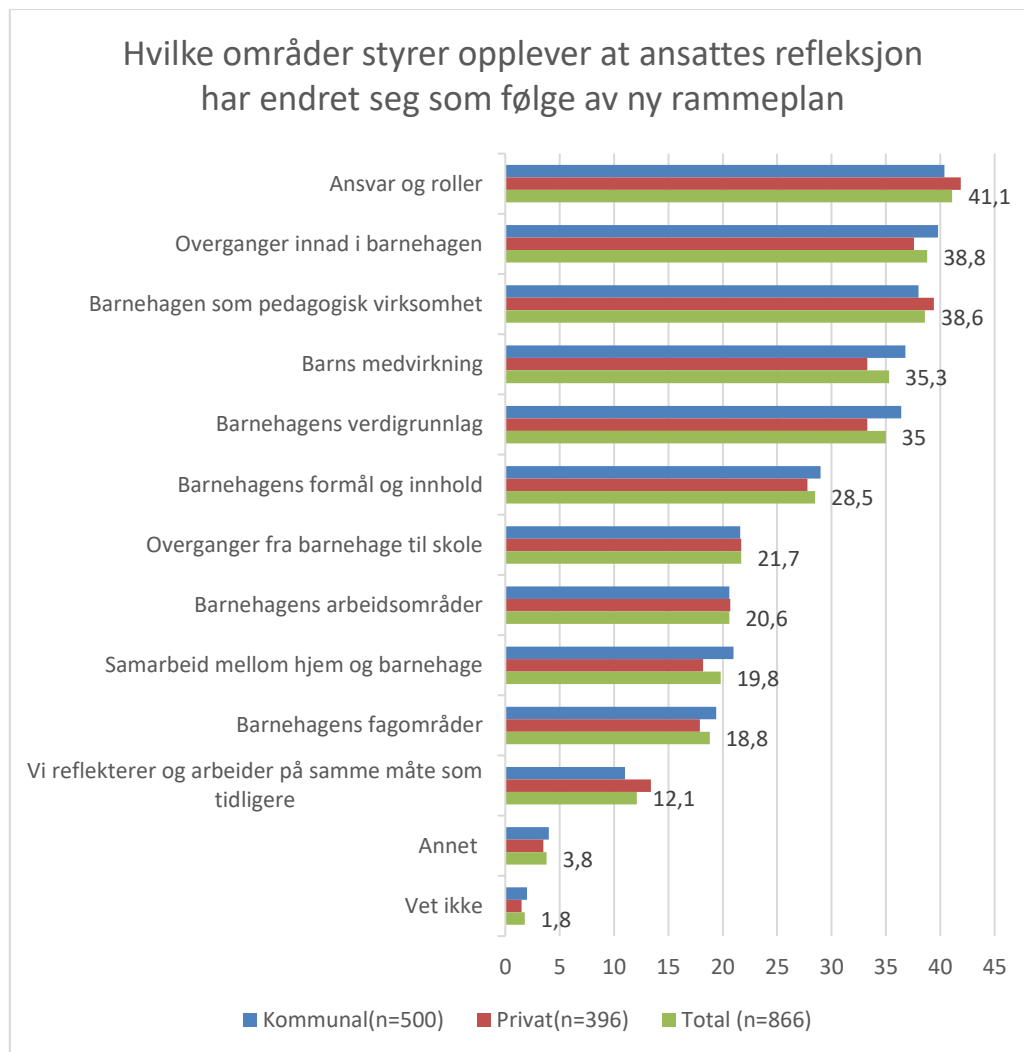
Figur 3-8: Barnehagestyreres svar på hvor mye de har jobbet systematisk med etikk, religion og filosofi. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018. Prosent.

Fagområdet *etikk, religion og filosofi* (Figur 3-8) har blitt prioritert lavest i 2018. 27 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har arbeidet noe med fagområdet i barnehagen i 2018, mens 14 prosent oppgir at de har arbeidet lite med dette. Av figuren ser vi at andelen barnehagestyrere som oppgir at de har arbeidet ganske mye med dette fagområdet har økt siden 2008 (fra 15 til 27 prosent). Over halvparten av barnehagestyrerne har alle fire årene oppgitt at de har jobbet noe med etikk, religion og filosofi.

Figur 3-9: Barnehagestyreres svar på hvorvidt personalet er positive til å ta i bruk ny rammeplan. Prosent.

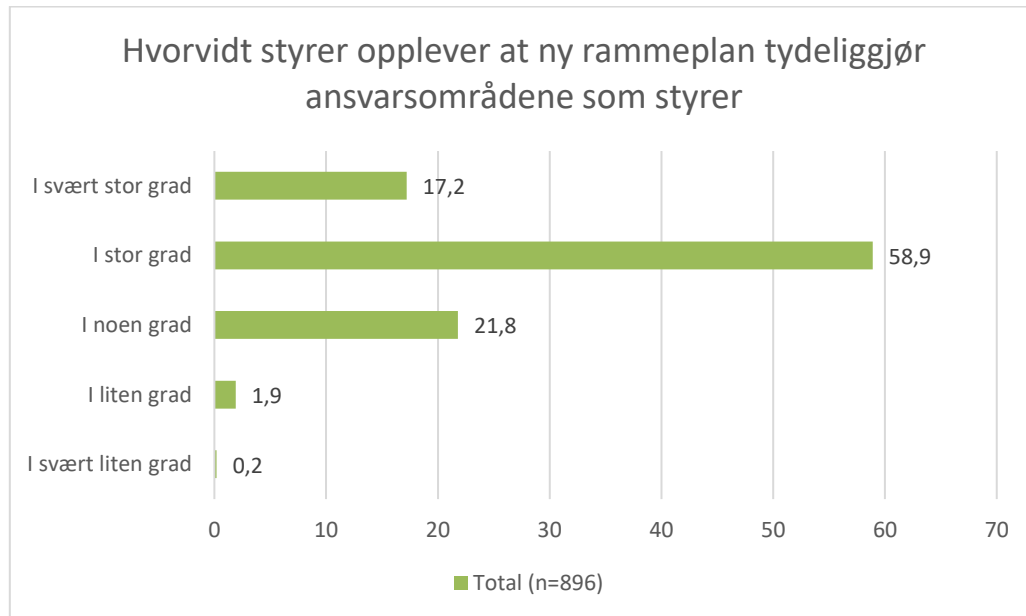
Figur 3-9 viser styrernes vurdering av barnehagepersonalets innstilling til å ta i bruk den nye rammeplanen for barnehagen som trådte i kraft i 2017. 83 prosent av styrerne mener at personalet i stor eller svært stor grad er positive til å ta i bruk ny rammeplan.

Figur 3-10: Barnehagestyreres svar på hvilke områder de ansattes refleksjon har endret seg. Prosent.

På spørsmålet om ansattes endrede refleksjon som følge av den nye rammeplanen kunne styrerne krysse av for flere svar. Figur 3-10 viser at 41 prosent av styrerne har opplevd en endring i refleksjon på området *ansvar og roller*. Tilsvarende andel for områdene *barnehagen som pedagogisk virksomhet* og *overganger innad i barnehagen* er 39 prosent. 35 prosent svarer at *barns medvirkning* og *barnehagens verdigrunnlag* er områder der de ansattes refleksjon har endret seg. 12 prosent av styrerne svarer at man fortsatt arbeider og reflekterer på samme måte som tidligere i barnehagen, det vil si at den nye rammeplanen ikke har endret på dette. Om lag to prosent av styrerne svarte vet ikke på dette spørsmålet, mens fire prosent svarte annet. I den sammenheng fikk styrerne anledning til å svare åpent på om det var andre områder der de ansattes refleksjon har endret seg som følge av innføringen av den nye rammeplanen. Her kom det inn 34 skriftlige svar. Her gjentar og utdyper flere hvordan de jobber med og reflekterer rundt de nevnte alternativene. Eksempel på øvrige tema som nevnes av

flere er *lek/lekemiljø* (fire svar) og *relasjoner/relasjonskompetanser/relasjonsbygging* (fire svar).

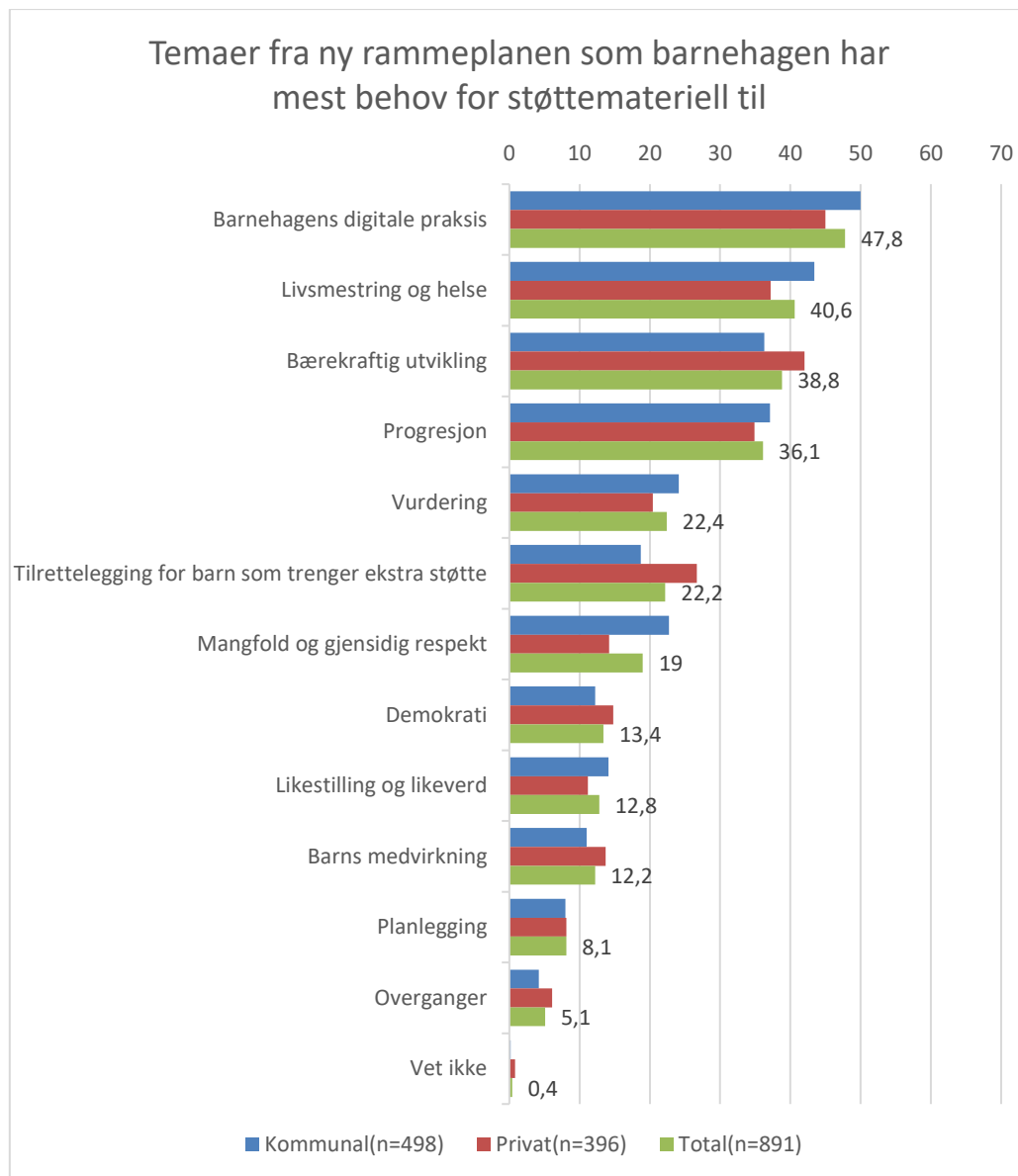
Figur 3-11: Barnehagestyreres svar på opplevelse av at ny rammeplan tydeliggjør ansvarsområder. Prosent.

Som vi ser av Figur 3-11 opplever 76 prosent av styrerne totalt at rammeplanen tydeliggjør deres ansvarsområder enten i svært stor eller stor grad⁸. Cirka to prosent til sammen mener rammeplanen i liten eller svært liten grad tydeliggjør ansvarsområdene deres. Her er det ingen forskjeller mellom private og kommunale styrere.

Styrerne kunne krysse av for inntil tre kategorier på spørsmålet om hvilke temaer i rammeplanen de opplevde at barnehagen hadde mest behov for støttemateriell til. Figur 3-12 viser en oversikt.

---

⁸ Se vedlegg 5 for frekvensoversikt fordelt på eierskap.

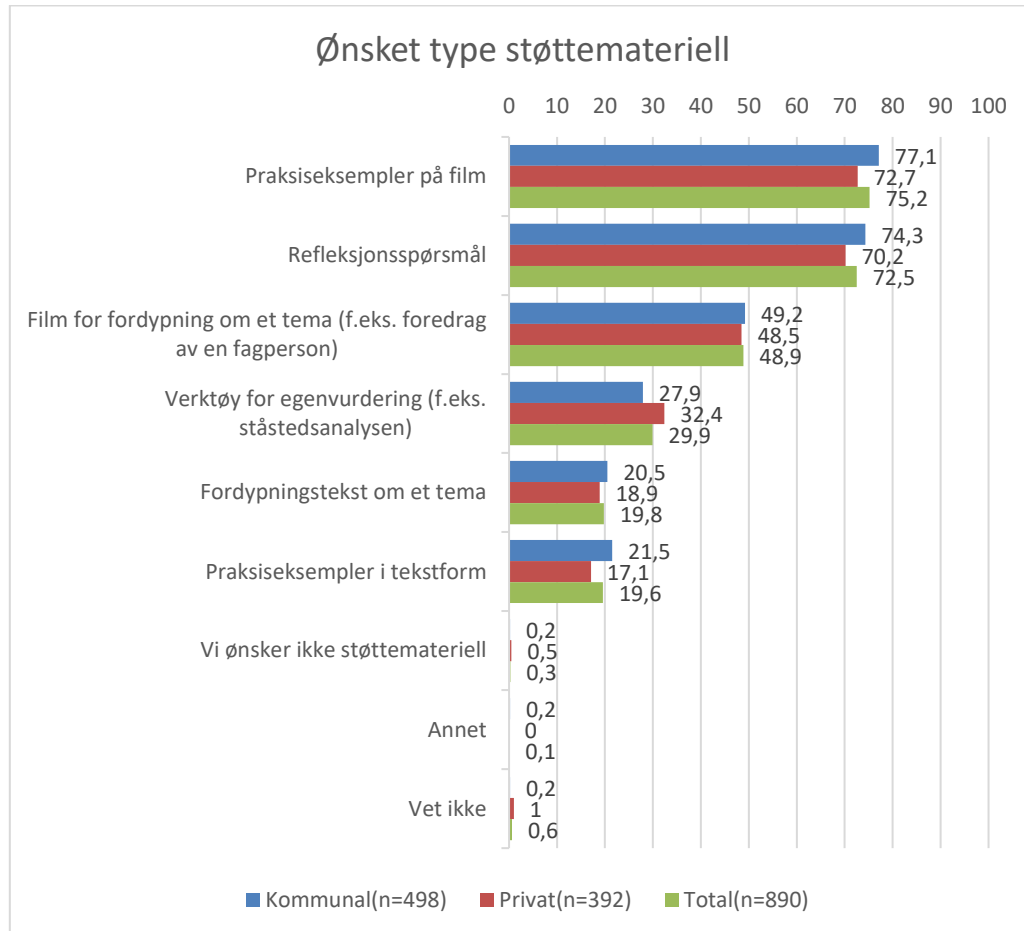

Figur 3-12: Barnehagestyreres svar på hvilke tema fra rammeplan som barnehagen har mest behov for støttemateriell til. Prosent.

Nesten halvparten av styrerne (48 prosent) mener at det er et behov for støttemateriell til temaet *barnehagens digitale praksis*. For øvrig ser vi at også *livsmestring og helse*, *bærekraftig utvikling* samt *progresjon* blir fremhevet av 35-40 prosent av styrerne. Behovet for støttemateriell om *demokrati*, *likestilling og likeverd*, *barns medvirkning*, *planlegging* og *overganger* er mindre. Under 15 prosent av styrerne har krysset for disse kategoriene. En signifikant høyere andel av styrere som representerer private barnehager – 27 prosent i private mot 19 prosent i kommunale - mener på sin side at det er behov for materiell om *tilrettelegging for barn som trenger ekstra støtte* ($p < 0.01$).

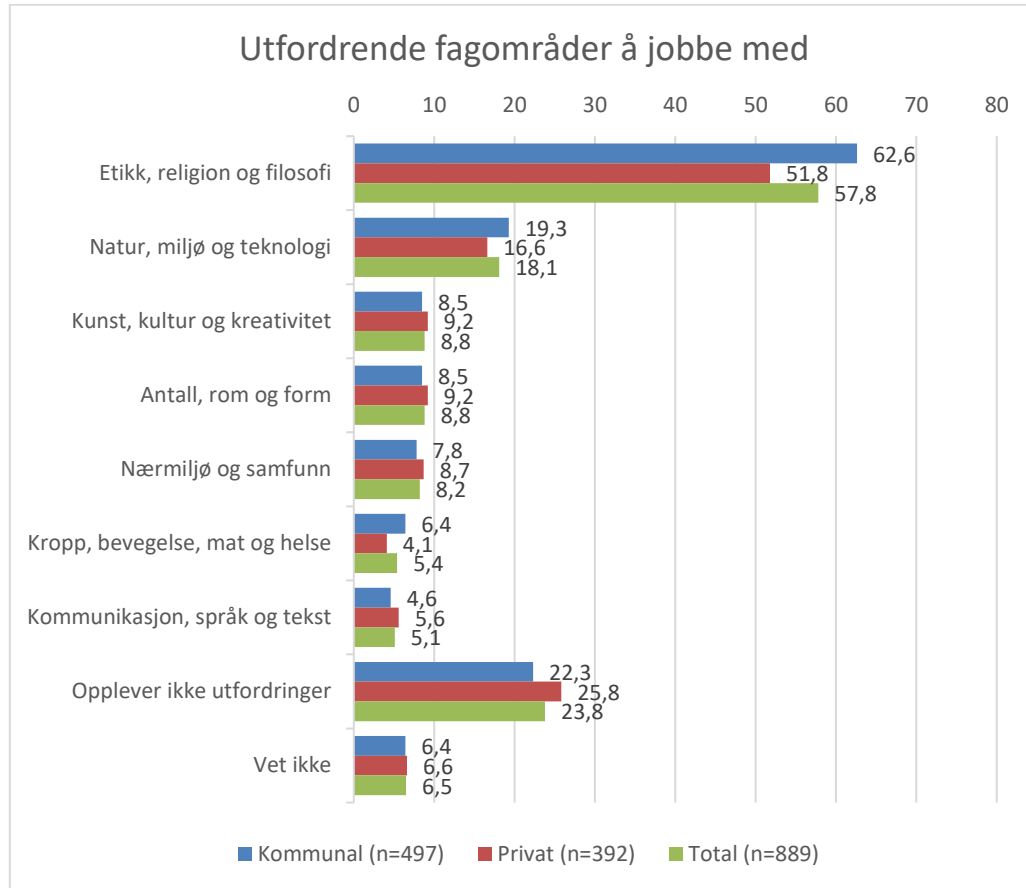
Barnehagestyrerne fikk mulighet til å gi tekstlige innspill på behov for støttemateriell utover alternativene nevnt i spørsmålet. Her ble det registret 82 åpne svar, der en del oppga tema som også var blant avkrysningsalternativene i spørsmålet. Dette er sannsynligvis gjort fordi respondentene ikke fikk mulighet til å krysse av for flere enn tre temaer i spørsmålet. I tillegg utkrystalliserer det seg noen nye tema, deriblant *flerkulturelle og tospråklige barn* (seks svar), *danning* (seks svar), *foreldresamarbeid* (seks svar) og *psykisk helse* (fire svar).

Figur 3-13: Barnehagestyreres svar på hvilke typer støttemateriell de ønsker. Prosent.

Figur 3-13 viser fordelingene av styrernes svar på spørsmål om ønsket format på støttemateriell. Her kunne hver respondent velge inntil tre svar. Praksiseksempler på film (75 prosent) og refleksjonsspørsmål (73 prosent) utmerker seg som foretrukne former for støttemateriell. Omtrent halvparten av styrerne mener også at film for fordypning om enkelttema er ønskelig. Klart færre (under 20 prosent) ønsker henholdsvis tekstlige praksiseksempler og fordypningstekster, mens 30 prosent ønsker verktøy for egenvurdering.

Barnehagestyrerne fikk også anledning til å svare på spørsmål om hvilke fagområder som oppleves mest utfordrende å arbeide med, og her kunne respondentene velge inntil tre områder (se Figur 3-14).

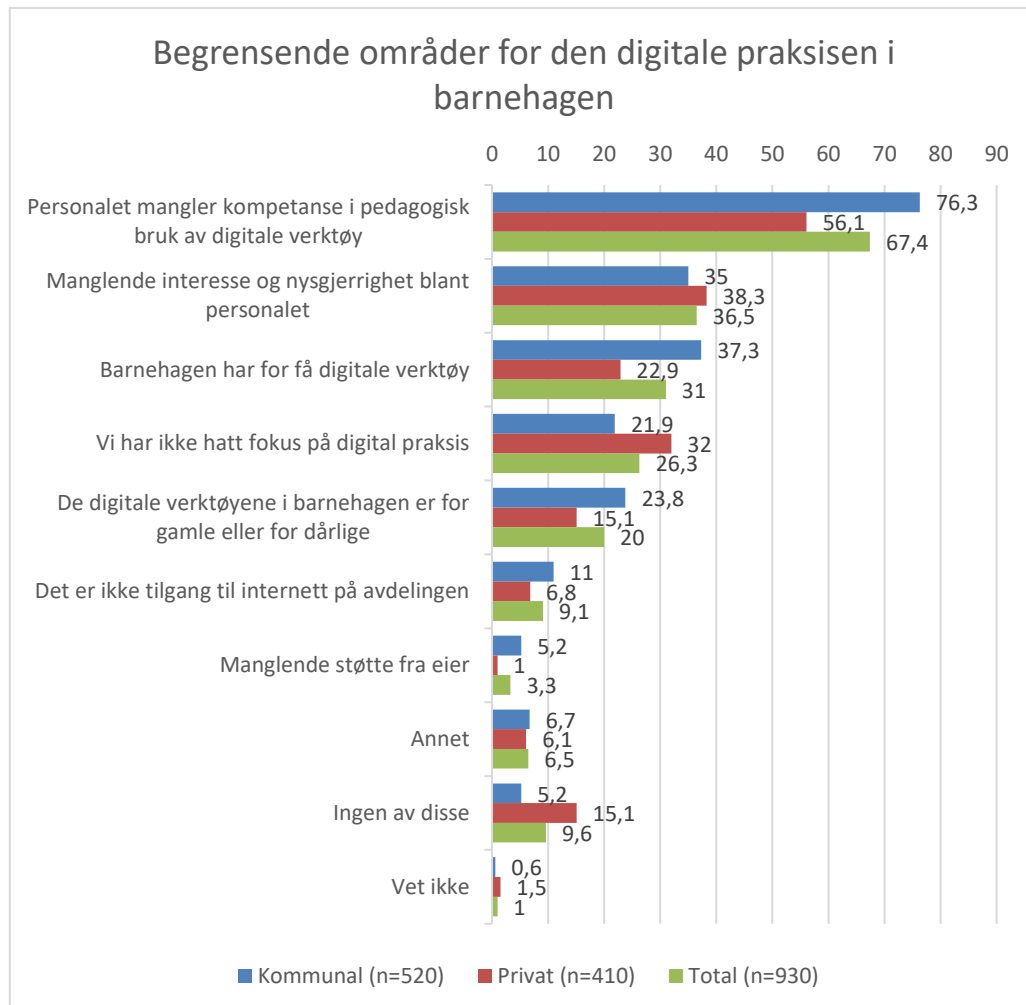
Figur 3-14: Barnehagestyreres svar på hvilke fagområder som er mest utfordrende å jobbe med. Prosent.

Som vi ser av Figur 3-14 utmerker fagområdet *etikk, religion og filosofi* seg: 58 prosent av respondentene mener at dette er det mest utfordrende fagområdet å jobbe med i barnehagen. Som vi så i Figur 3-8 blir dette området også arbeidet minst med, og bare 27 prosent av styrerne oppga at man hadde jobbet mye med *etikk, religion og filosofi* i barnehagen. En høyere andel kommunale styrere (63 prosent) enn private (52 prosent) krysser av på dette svaralternativet ($p < 0.01$). To av ti opplever temaet *natur, miljø og teknologi* som krevende, mens mindre enn 10 prosent opplever utfordringer med de øvrige fagområdene. Omtrent én av fire respondenter mener at det ikke er vesentlige utfordringer knyttet til fagområdene.

3.1.2 Digital praksis

Det digitale aspektet har fått en større plass i ny rammeplan, noe som stiller krav til personalets digitale kompetanse både administrativt og pedagogisk. I forbindelse med temaet «Implementering av rammeplanen» ble det stilt tre spørsmål om digital praksis.

Barnehagestyrerne ble bedt om å velge inntil tre områder som virker begrensende for den digitale praksisen i deres barnehage (Figur 3-15).

Figur 3-15: Barnehagestyreres valg av inntil tre områder som virker begrensende for den digitale praksisen i barnehagen. Prosent.

Svarfordelingen i Figur 3-15 indikerer at barnehagepersonalets manglende kompetanse på *pedagogisk bruk av digitale verktøy* er den største begrensende faktoren. Totalt 67 prosent av styrerne svarer dette. Forskjellen mellom kommunale (76 prosent) og private (56 prosent) barnehager er signifikant ($p < 0.01$). Personalets manglende interesse og engasjement oppfattes som en begrensende faktor for 37 prosent av styrerne, mens 31 prosent trekker frem at barnehagen har for få digitale verktøy. En høyere andel av de kommunale styrerne (37 prosent) enn de private (23 prosent) peker

på at barnehagen har for få digitale verktøy, og alder og tilstand på digitale verktøy er en større hindring i kommunale (24 prosent) enn i private (15 prosent) barnehager ($p < 0.01$). I en av fire barnehager har ikke digital praksis vært satt i fokus. I den åpne svarkategorien annet kom det inn 60 svar. Her nevnes blant annet *tid* (19 svar), *ustabilt internett* (ti svar) og *skepsis fra barnehagen eller foreldre til skjermbruk* (fem svar).

Barnehagestyrerne ble videre bedt om å ta stilling til de ansattes digitale kompetanse på en rekke områder (Tabell 3-1).

Tabell 3-1: Barnehagestyreres vurdering av de ansattes tilstrekkelige kompetanse på ulike områder. Prosent. (n: kommunal=509, privat=400, total=909)

Har de ansatte i barnehagen tilstrekkelig kompetanse til å...						
	Alle ansatte har tilstrekkelig kompetanse	De fleste har tilstrekkelig kompetanse	Noen få har tilstrekkelig kompetanse	Kun jeg som barnehagestyrer har tilstrekkelig kompetanse	Ingen har tilstrekkelig kompetanse	Vet ikke
..vurdere om en kilde på internett er troverdig						
Kommunal	4.3	49.1	36.3	0	3.7	6.5
Privat	10	52.5	27	0.5	3.5	6.5
Total	6.8	50.6	32.2	0.2	3.6	6.5
..ivareta barnas rett til personvern (f.eks. ved bruk av bilder)						
Kommunal	31	49.1	18.3	0.2	0.8	0.6
Privat	43.8	44.8	10.3	0.8	0.3	0.3
Total	36.6	47.2	14.7	0.4	0.6	0.4
..vurdere opphavsrett ved bruk av andres bilder, musikk eller tekst						
Kommunal	5.5	34.6	42.2	1.8	7.1	8.8
Privat	10	36.8	40.8	1.3	5.5	5.8
Total	7.5	35.5	41.6	1.5	6.4	7.5
..bruke digitale verktøy i kreative og skapende aktiviteter sammen med barna						
Kommunal	2	14.9	73.1	0.6	8.6	0.8
Privat	4.3	26.8	61.8	1	5	1.3
Total	3	20.1	68.1	0.8	7	1
..vurdere de digitale verktøyenes relevans og egnethet i det pedagogiske arbeidet med barna						
Kommunal	2	18.5	70.7	0.6	6.5	1.8
Privat	4.8	28	61.5	0.3	3.5	2
Total	3.2	22.7	66.7	0.4	5.2	1.9

I Tabell 3-1 ser vi at mange barnehager har utfordringer knyttet til kompetanse i å bruke og vurdere digitale verktøys pedagogiske relevans. I 23 prosent av barnehagene har alle eller de fleste ansatte tilstrekkelig kompetanse til å bruke digitale verktøy i kreative og skapende aktiviteter sammen med barna, mens det vanligste (68 prosent) er at noen få av de ansatte har denne kompetansen. På samme måte har 26 prosent av barnehagene kompetanse på vurdering av digitale verktøys relevans hos alle eller de

fleste i personalet, mens to av tre barnehager har noen få med denne kompetansen. Flere private enn kommunale styrere har anslått at de fleste ansatte har tilstrekkelig kompetanse på disse to områdene, og disse forskjellene er signifikante ($p < 0.01$). Vel halvparten av respondentene mener at de fleste ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere henholdsvis en internettkildes troverdighet og ivaretagelse av barnas personvern. På sistnevnte område mener ca. 37 prosent av styrerne at alle ansatte har tilstrekkelig kompetanse. Styrernes svar på disse spørsmålene speiler og utdyper funnene i Figur 3-15. Her utpeker mangel på kompetanse i pedagogisk bruk av digitale verktøy seg som begrensende faktor for barnehagens digitale praksis. Det er større utfordringer knyttet til det å velge ut og ta i bruk de rette digitale verktøy inn i det pedagogiske arbeidet, enn til mer generell digital kompetanse som kildekritikk, personvern og opphavsrettsspørsmål.

Barnehagestyrerne ble videre bedt om å rapportere omfanget av bruken av digitale verktøy til ulike gjøremål (Tabell 3-2).

Tabell 3-2: Barnehagestyreres svar på bruk av digitale verktøy i barnehagen til ulike gjøremål. Prosent. (n: Kommunal=507, privat=399, total=906)

Hvor ofte bruker dere digitale verktøy i barnehagen til følgende gjøremål?						
	Daglig	Ukentlig	Månedlig	Sjeldnere enn månedlig	Aldri	Vet ikke
For å planlegge og vurdere aktiviteter						
Kommunal	24.7	46	18.9	7.7	2.2	0.6
Privat	31.1	47.6	16.8	3.3	0.8	0.5
Total	27.5	46.7	18	5.7	1.5	0.6
I forbindelse med barns lek og læring						
Kommunal	10.3	44.8	24.5	15.2	3.4	2
Privat	11.5	47.1	28.6	11	0.8	1
Total	10.8	45.8	26.3	13.4	2.2	1.5
For å kommunisere med foresatte						
Kommunal	44.6	35.7	14.4	3.6	1.8	0
Privat	67.2	25.1	5.5	2	0.3	0
Total	54.5	31	10.5	2.9	1.1	0
For å dokumentere det pedagogiske arbeidet						
Kommunal	24.3	48.7	22.1	3.2	1	0.8
Privat	43.4	41.4	13.3	1.5	0.3	0.3
Total	32.7	45.5	18.2	2.4	0.7	0.6
Til annen bruk						
Kommunal	25.8	31.8	13.6	5.1	1.2	22.5
Privat	35.8	31.1	13.8	3	0.5	15.8
Total	30.2	31.5	13.7	4.2	0.9	19.5

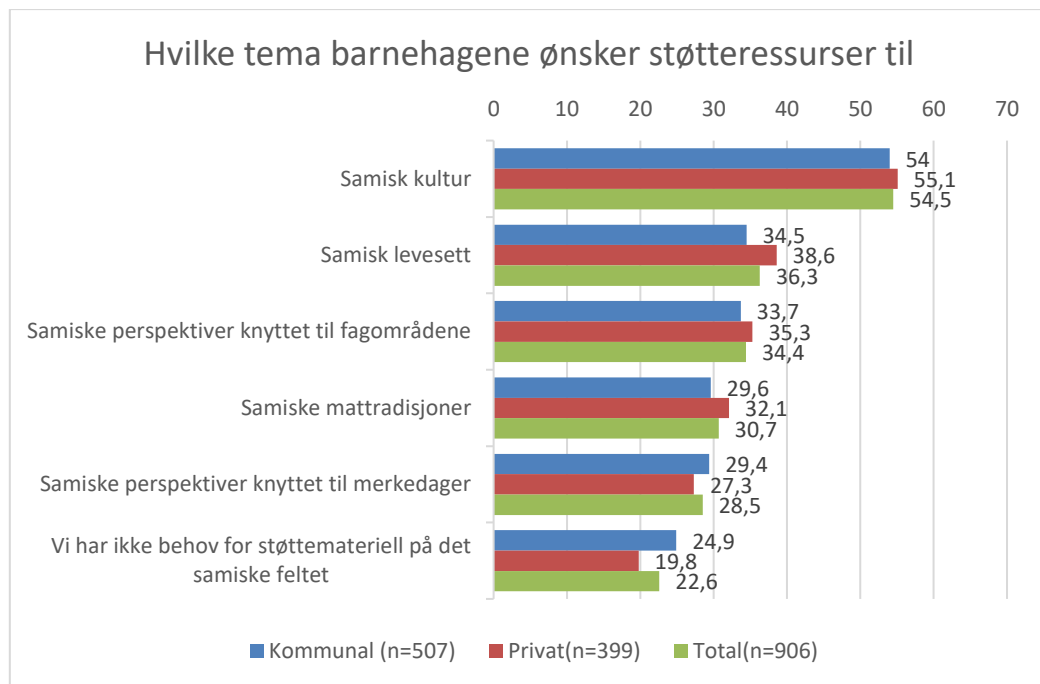
Tabellen viser at flertallet av barnehagene bruker digitale verktøy til aktivitetene det spørres om ukentlig eller oftere. Det er bare en liten andel som sjelden eller aldri bruker digitale verktøy til disse aktivitetene. Digitale verktøy er hyppigst i bruk til å kommunisere med foresatte, og 86 prosent oppgir at de gjør det ukentlig eller daglig. 74 prosent bruker digitale verktøy til å planlegge og vurdere aktiviteter ukentlig eller oftere, og tilsvarende tall for dokumentasjon av pedagogisk arbeid er 64 prosent.

57 prosent har svart at digitale verktøy er i bruk ukentlig eller oftere i forbindelse med barns lek og læring, det vil si til en mer direkte pedagogisk orientert bruk. Bare 11 prosent benytter digitale verktøy til barns lek og læringsaktivitet daglig, og 16 prosent gjør det aldri eller sjeldnere enn en gang i måneden. Disse funnene kan ses i sammenheng med funn beskrevet tidligere i dette kapitlet, om mangel på kompetanse om pedagogisk bruk av digitale verktøy hos barnehagenes ansatte. Det kan synes som barnehagene i større grad benytter digitale verktøy til administrative oppgaver enn i det pedagogiske arbeidet. Svarene indikerer at dette skyldes mangel på kompetanse hos ansatte om pedagogisk bruk av digitale verktøy.

3.1.3 Samisk støttemateriell

I Rammeplan for barnehagen (Utdanningsdirektoratet 2017) står det innledningsvis om verdigrunnlag og at Norge har en særlig forpliktelse til å ivareta samiske barns og foreldres interesser. Det henvises til Grunnloven § 108, barne- konvensjonen art. 30 og ILO-konvensjonen og det slås fast at «Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor» (op.cit.: 8). Alle barnehager, uansett om det går samiske barn der eller ikke, skal «synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet» (op.cit.:9).

Under temaet «Implementering av rammeplanen» ble det stilt et spørsmål direkte knyttet til behov for støttemateriell til arbeid med det samiske innholdet i rammeplanen. Her kunne det velges inntil tre tema. Figur 3-16 viser hvilke tema det ønskes støttemateriell til.

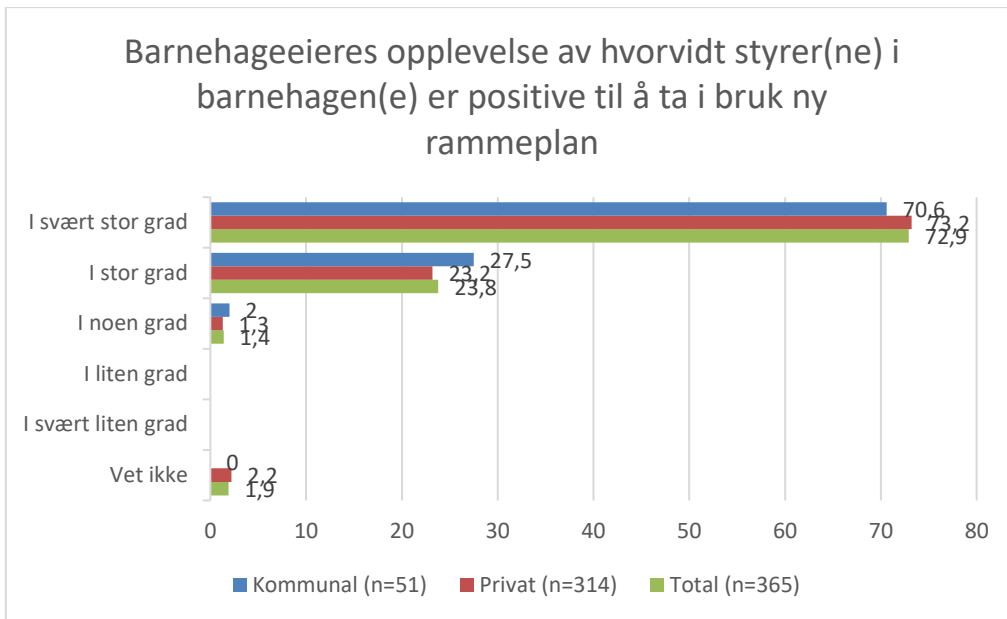

Figur 3-16: Barnehagestyreres svar om ønsker for støttemateriell på det samiske feltet. Prosent.

Styrerne opplever størst behov for støttemateriell om den samiske kulturen. 55 prosent av barnehagestyrerne mener de har behov for støtteressurser til arbeid med samisk kultur. Det er videre omtrent jevnstor interesse for støtteressurser om samisk levesett (36 prosent), samiske perspektiver på fagområdene (34 prosent), samiske mattradisjoner (31 prosent) og samisk perspektiv på merkedager (29 prosent). 23 prosent av barnehagestyrerne svarer at de ikke har behov for støttemateriell på det samiske feltet.

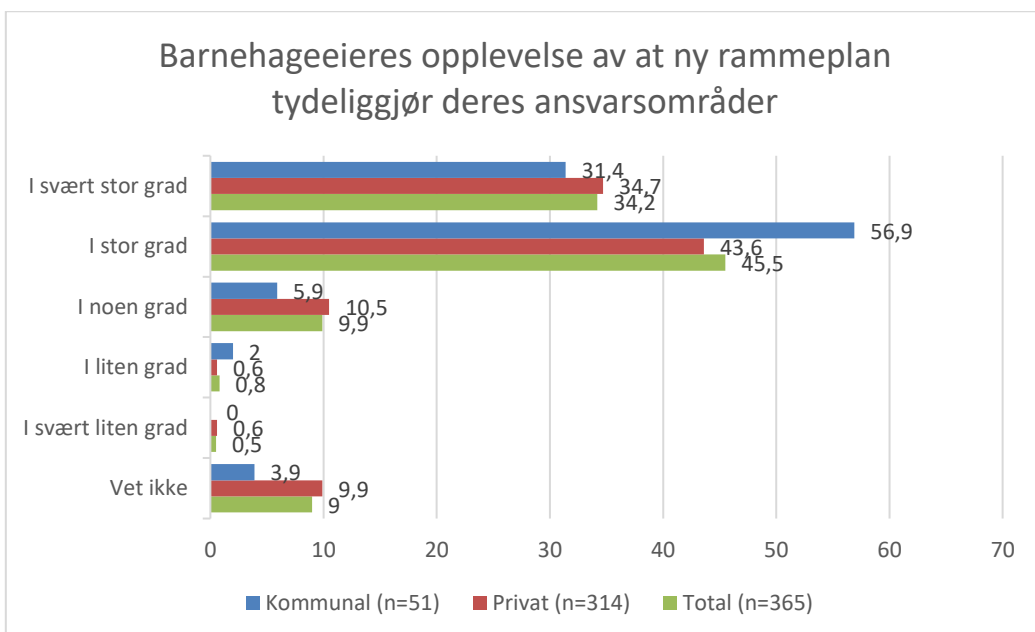
3.2 Barnehageeier

I årets undersøkelse ble barnehageeiere bedt om å svare på to spørsmål om implementeringen av den nye rammeplanen.

Figur 3-17: Barnehageeieres oppfatning av hvorvidt styrere er positive til å ta i bruk ny rammeplan. Prosent.

Når det gjelder opplevelsen av styrernes innstilling til å ta rammeplanen i bruk viser Figur 3-17 at ca. 73 prosent av barnehageeierne totalt mener at styrerne i *svært stor grad* er positive til planen, mens i underkant av 24 prosent opplever at styrerne i *stor grad* er positivt innstilt til å ta planen i bruk. Til sammen utgjør dette over 97 prosent av eierne.

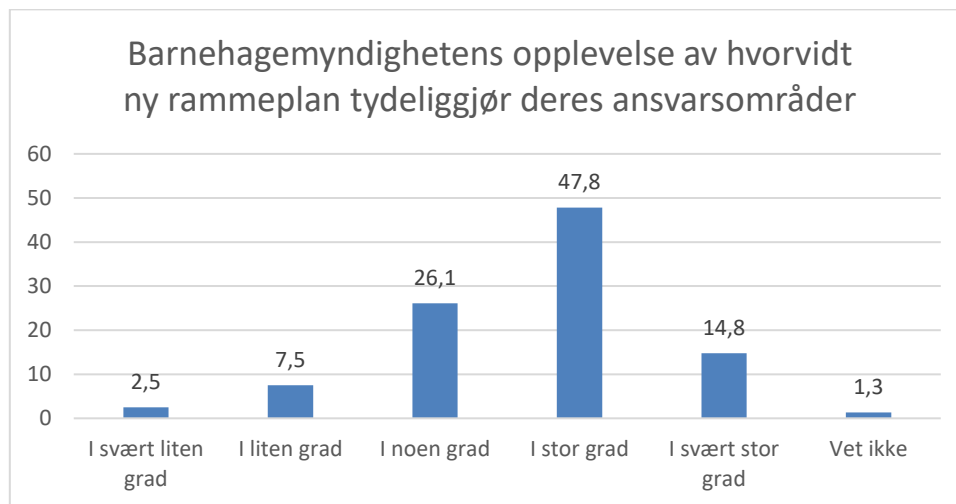
Figur 3-18: Barnehageeieres opplevelse av at ny rammeplan tydeliggjør ansvarsområder. Prosent.

Figur 3-18 viser barnehageeierne oppfatning om den nye rammeplanen for barnehager tydeliggjør deres ansvarsområder. Omtrent 46 prosent av eierne om har svart mener at rammeplanen i stor grad er tydeliggjørende når det gjelder egne ansvarsområder, og her er det en forskjell mellom eierskap hvor 57 prosent av de kommunale oppgir dette mot 43 prosent av de private. Disse forskjellene er imidlertid ikke statistisk signifikante, fordi lav n blant kommunale eiere gir lav presisjon for denne gruppen. 34 prosent svarer at dette i svært stor grad er tilfelle, mens ni prosent av eierne er usikre om hvorvidt den nye rammeplanen har tydeliggjort ansvarsområdene siden den nye rammeplanen ble lansert i 2017.

3.3 Kommunen som lokal barnehagemyndighet

Kommunen som lokal barnehagemyndighet fikk ett spørsmål om implementering av rammeplanen til kommunen som lokal barnehagemyndighet. Dette handlet om opplevelsen av at rammeplanen tydeliggjør deres ansvarsområder.

Figur 3-19: Om ny rammeplanen tydeliggjør ansvarsområder for kommunene som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n= 318)

Som vi ser av Figur 3-19 mener rundt regnet 48 prosent av eierne at den nye rammeplanen i stor grad bidrar til tydeliggjøring, mens vel 15 prosent mener at dette har skjedd i svært stor grad. Kun ni prosent av respondentene samlet sett svarer at det i liten eller svært liten grad har skjedd en tydeliggjøring siden nye rammeplanen ble lansert. Cirka én av fire av de som har svart på vegne av kommunen som lokal barnehagemyndighet mener at det har skjedd en tydeliggjøring i noen grad.

3.4 Sammendrag

Vi finner en tendens til at barnehagene øker arbeidsinnsatsen sin på alle fagområdene i løpet av perioden 2008-2018. Rammeplanens fagområder *kommunikasjon, språk og tekst og kropp, bevegelse og helse* har gjennom hele perioden vært de som barnehagene arbeider mest med, nederst finner vi *etikk, religion og filosofi* som har vært det fagområdet færrest oppgir at de har arbeidet ganske mye med.

Styrerne opplever at barnehagepersonalets innstilling til å ta i bruk den nye rammeplanen er gjennomgående positiv, og majoriteten opplever at de ansattes refleksjon er endret som følge av den nye rammeplanen. Dette gjelder spesielt områdene *ansvar og roller, barnehagen som pedagogisk virksomhet og overganger innad i barnehagen*. Også på områdene *barns medvirkning og barnehagens verdi-grunnlag* opplever styrerne et endret refleksjonsnivå blant de ansatte. Vel seks av ti styrere mener at rammeplanen tydeliggjør deres ansvarsområder.

Én av to styrere mener at det er et behov for støttemateriell til temaet *barnehagens digitale praksis*. Når det gjelder ønsket format på støttematerialet er det praksiseksempler på film og refleksjonsspørsmål som utmerker seg.

Seks av ti styrere mener at *etikk, religion og filosofi* er det mest utfordrende fagområdet. Det kan her trekkes en parallell til funnet om at dette fagområdet også utmerker seg med minst arbeidsinnsats fra styrerhold.

Når det gjelder digital praksis i barnehagen viser det seg at barnehagepersonalets manglende kompetanse på pedagogisk bruk av digitale verktøy oppleves som den største begrensende faktoren. Kompetanse for å bruke digitale verktøy i skapende og kreative aktiviteter sammen med barna og det å vurdere verktøyenes relevans og egnethet i det pedagogiske arbeidet med barna utmerker seg som områder der det kun er noen få med tilstrekkelig kompetanse. Godt over halvparten av styrerne oppgir at de bruker digitale verktøy daglig for å kommunisere med foresatte.

En stor andel av barnehagestyrerne uttrykker behov for støttemateriell for å understøtte de samiske prioriteringene i rammeplanen, og dette gjelder spesielt arbeidet med samisk kultur i barnehagen. Litt over to av ti styrere mener det ikke er behov for støttemateriell på det samiske området.

Barnehageeier opplever jevnt over at styrerne er positive til å ta i bruk den nye rammeplanen, og hele åtte av ti mener at den i svært stor eller stor grad er tydeliggjørende med hensyn til ansvarsområder.

Over seks av ti kommuner som lokal barnehagemyndighet opplever at rammeplanen tydeliggjør deres ansvarsområder i svært stor eller stor grad.

4. KARTLEGGING AV KOMPETANSEBEHOV

I forbindelse med implementering av ny rammeplan og revidert kompetansestrategi ønsker Utdanningsdirektoratet mer kunnskap om hvordan barnehager, deres eiere og kommunen som lokal myndighet følger med på behov for økt kompetanse. Datagrunnlaget fra spørreundersøkelsen skal brukes til å videreutvikle Utdanningsdirektoratet og Fylkesmannens arbeid med regionale ordninger. Ved å vurdere kompetansebehovet kan det tydeliggjøres hvordan kompetanseutvikling kan bidra til å realisere rammeplanens intensjoner og krav.

Spørsmål om temaet er stilt til **barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.**

4.1 Barnehagestyrere

Barnehagestyrerne er bedt om å besvare tre spørsmål som angår kompetanse i personalgruppen⁹, samt personalets kompetansebehov som følge av ny rammeplan (Tabell 4-1).

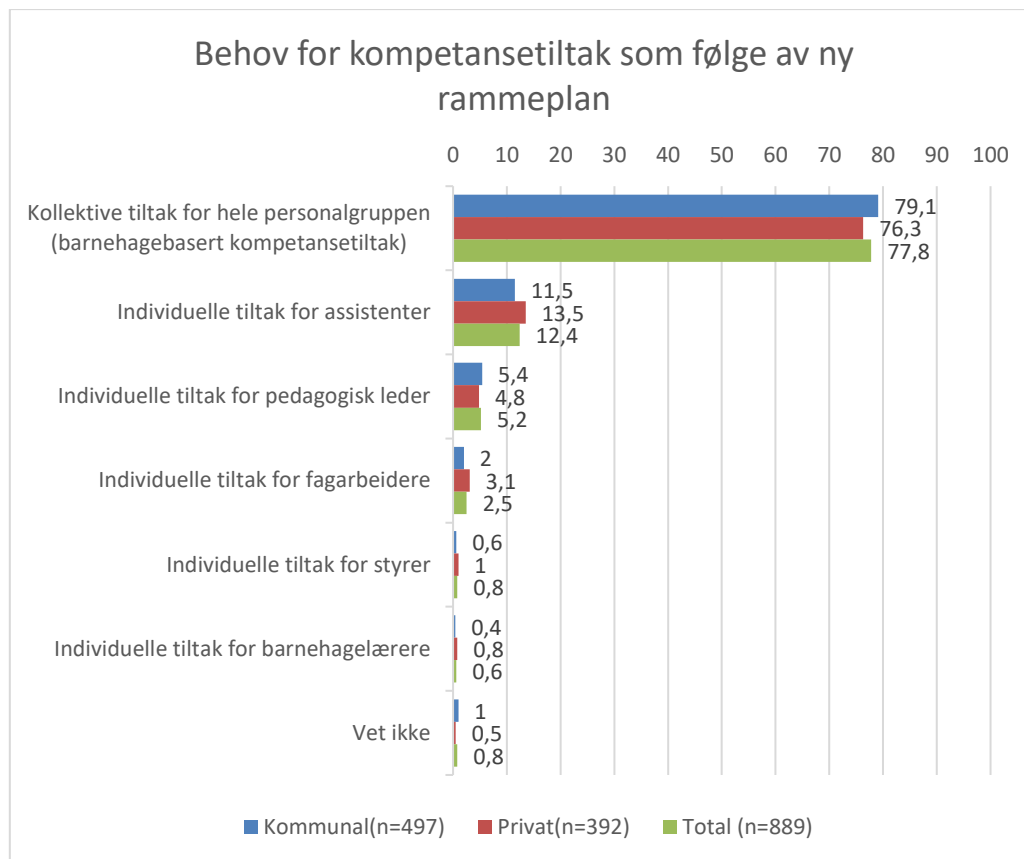
⁹ I spørreskjemaet er det understreket at med formell kompetanse menes det her utdanningsbakgrunn og annen formell kompetanse, og at med uformell kompetanse menes det interesseområder og annen uformell kompetanse.

Tabell 4-1: Barnehagestyreres vurdering av egen oversikt over kompetanse og kompetansebehov i barnehagen. Prosent og gjennomsnitt.

Styrers oversikt over kompetanse og kompetansebehov							
	Gj.snitt	n	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
I hvilken grad har du som styrer oversikt over den formelle kompetansen som allerede finnes i personalgruppen?							
Kommunal	4.6	497	0	0.2	2.6	37.4	59.8
Privat	4.6	392	0	0	3.1	36.5	60.5
Total	4.6	889	0	0.1	2.8	37	60.1
I hvilken grad har du som styrer oversikt over den uformelle kompetansen som allerede finnes i personalgruppen?							
Kommunal	4	497	0	0.8	22.9	55.5	20.7
Privat	4	392	0	0.5	18.9	62.2	18.4
Total	4	889	0	0.7	21.1	58.5	19.7
I hvilken grad har du som styrer oversikt over personalets kompetansebehov som følge av ny rammeplan?							
Kommunal	3.7	497	0	1.6	37.8	51.3	9.3
Privat	3.7	392	0	2.3	35.7	53.6	8.4
Total	3.7	889	0	1.9	36.9	52.3	8.9

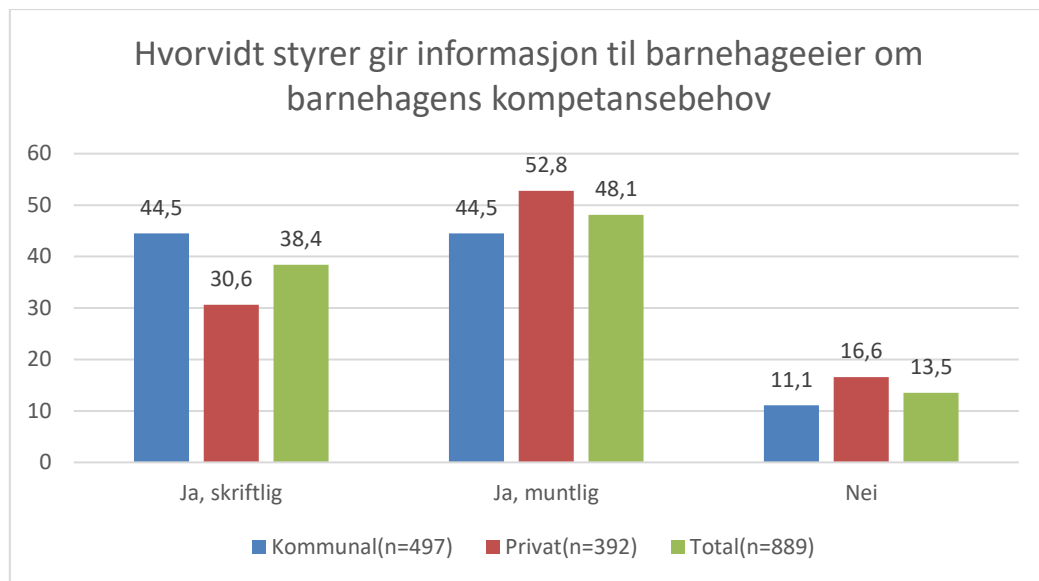
Hele 97 prosent av alle styrerne svarer at de i stor eller svært stor grad har oversikt over den formelle kompetansen som allerede finnes i personalgruppen. Videre vurderer 78 prosent av styrerne at de i stor eller svært stor grad har oversikt over den uformelle kompetansen. Barnehagestyrerne har også vurdert hvorvidt de har oversikt over personalets kompetansebehov som følge av ny rammeplan. Over 60 prosent svarer at de har oversikt over personalets kompetansebehov i stor eller svært stor grad.

Figur 4-1 viser hvilke kompetansetiltak barnehagestyrerne ser *mest* behov for i barnehagen som følge av ny rammeplan.

Figur 4-1: Barnehagestyreres svar på behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan. Prosent.

Kollektive tiltak for hele personalgruppen, også kalt barnehagebasert kompetansetiltak, er helt klart det tiltaket flest ser behov for, og hele 78 prosent av barnehagestyrerne prioriterer dette alternativet. Videre følger individuelle tiltak for assistenter, som velges av 12 prosent av styrerne samlet sett. De øvrige tiltakene har relativt få svar.

Figur 4-2: Barnehagestyreres svar på om de gir informasjon om barnehagens kompetansebehov til barnehageeier. Prosent.

Barnehagestyrerne ble spurt om de informerer barnehageeier om barnehagens kompetansebehov (Figur 4-2). Her oppgir 38 prosent av alle barnehagestyrerne at dette gjøres skriftlig, mens 48 prosent oppgir at dette gjøres muntlig. 13 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de ikke gir denne informasjonen til barnehageeier. Her er det noen forskjeller i svar etter eierskap når vi ser hvordan informasjonen blir gitt, hvor flere kommunale styrere oppgir at dette blir gjort skriftlig, mens flere private styrere oppgir at dette gis muntlig. Forskjellen er signifikant ($p < 0.01$).

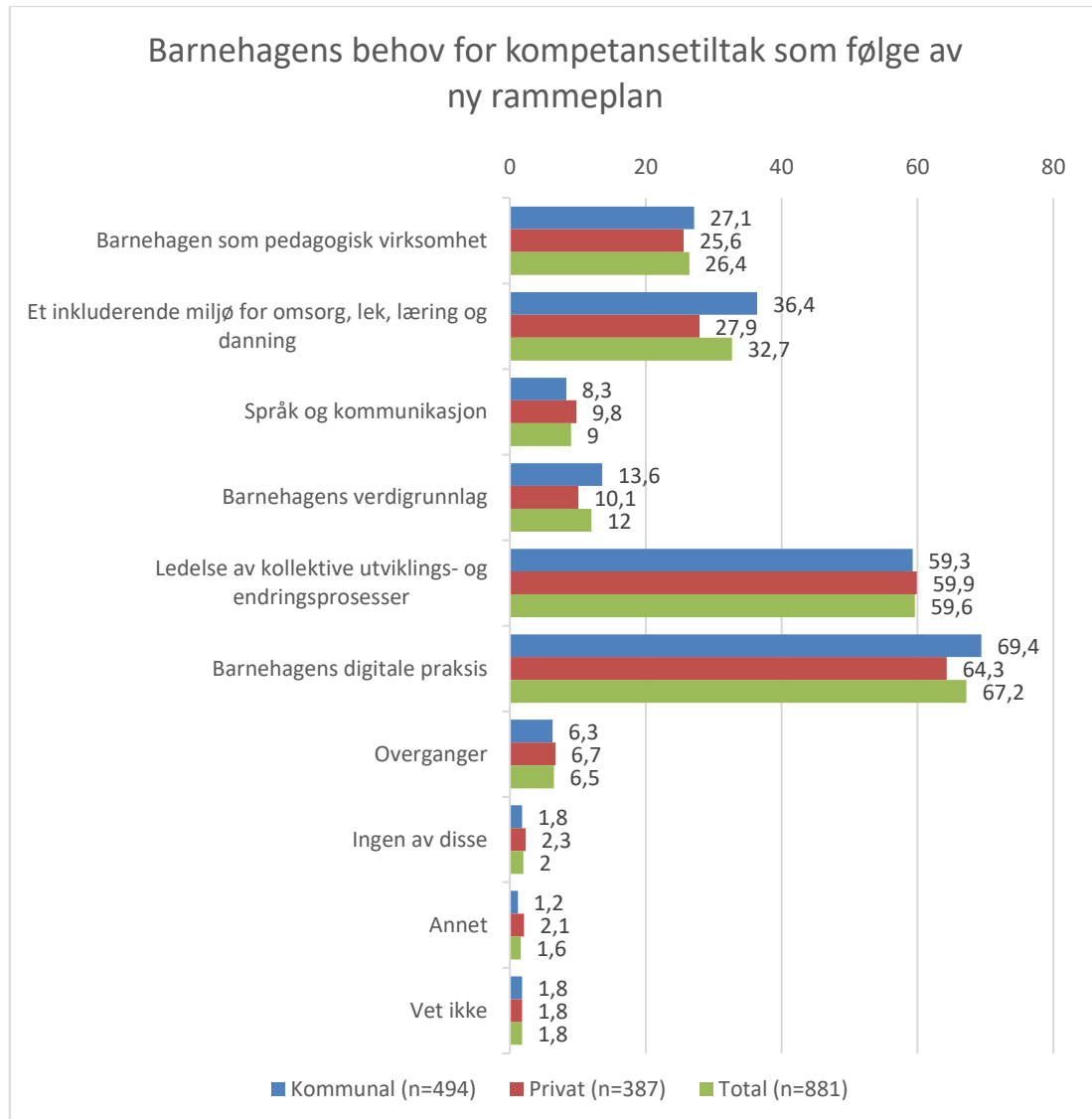
Tabell 4-2: Barnehagestyreres svar på om barnehageeier etterspør informasjon om barnehagens kompetansebehov. Prosent.

Er dette noe barnehageeier formelt etterspør?			
	Ja	Nei	Total
Kommunal	77.1	22.9	100
Privat	50	50	100
Total	65.6	34.4	100
(n)	(503)	(264)	(767)

Barnehagestyrere som svarte at informasjonen gis til eier, ble videre spurt om dette er informasjon som barnehageeier formelt etterspør (Tabell 4-2). Samlet oppgir to av tre barnehagestyrere at dette er noe eier formelt spør etter. 77 prosent av de kommunale mot 50 prosent av de private barnehagestyrerne oppgir at dette blir formelt etterspurt. Denne forskjellen er signifikant ($p < 0.01$).

4.1.1 Barnehagestyreres opplevelse av behov for kompetansetiltak i barnehagene

Figur 4-3 viser en oversikt over styrernes svar på hvilke områder barnehagen har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan.

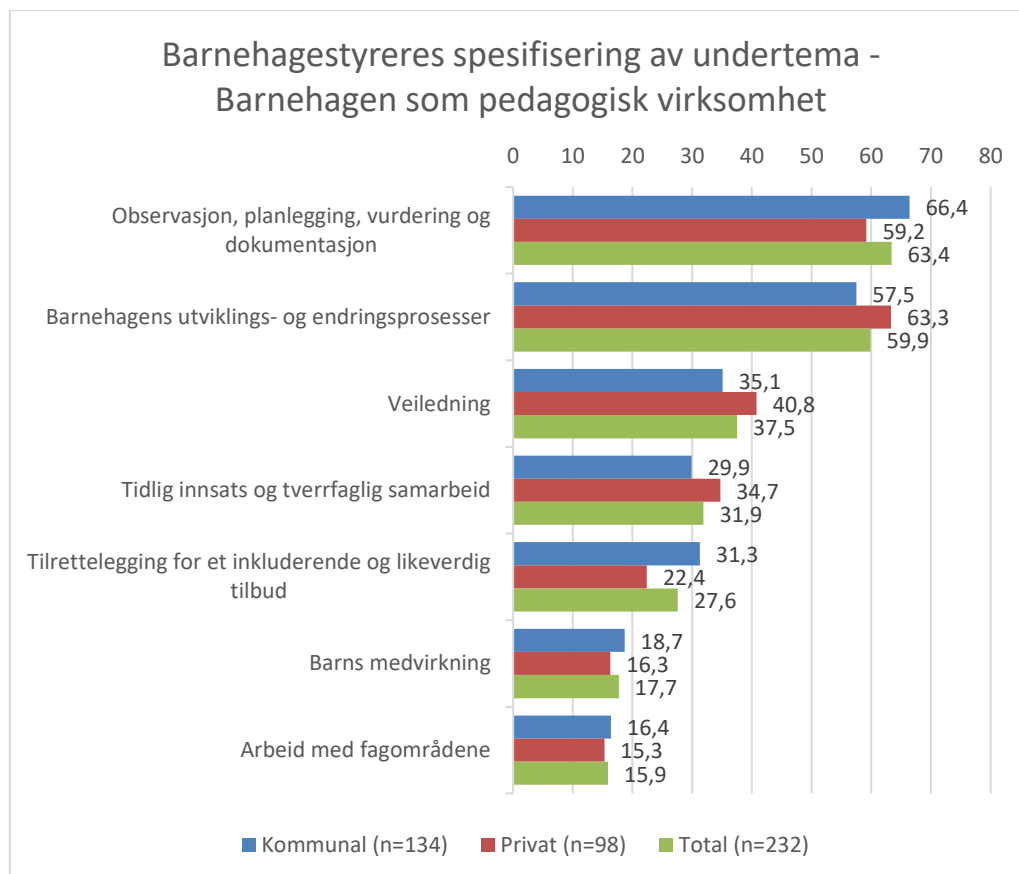
Figur 4-3: Barnehagestyreres svar på hvilke områder barnehagen har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan. Prosent.

De fire øverste områdene tilsvarer temaområdene i den reviderte kompetansestrategien for barnehagen. Øvrige områder spørres om fordi de vektlegges i større grad i ny rammeplan. Respondentene kunne krysse av for inntil tre valg. Blant alternativene er også en annet-kategori hvor styrer kunne spesifisere.

Det er små forskjeller mellom kommunale og private barnehager i fordelingen av hvilke områder barnehagen har behov for, med unntak av området *et inkluderende miljø for*

omsorg, lek, læring og danning, der en større andel kommunale (36 prosent) enn private styrere (28 prosent) signaliserer behov for tiltak, men denne forskjellen er ikke signifikant. *Barnehagens digitale praksis* er det alternativet flest barnehagestyrere velger, med 67 prosent. Videre oppgir nær 60 prosent at barnehagen har behov for tiltak som løfter kompetansen på *ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser*, mens 33 prosent oppgir behov for kompetansetiltak på temaet *et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning*. Rundt én av fire oppgir behov for kompetansetiltak på området *barnehagen som pedagogisk virksomhet*. *Overganger* er det området der færrest ser behov for kompetansetiltak (totalt 6 prosent).

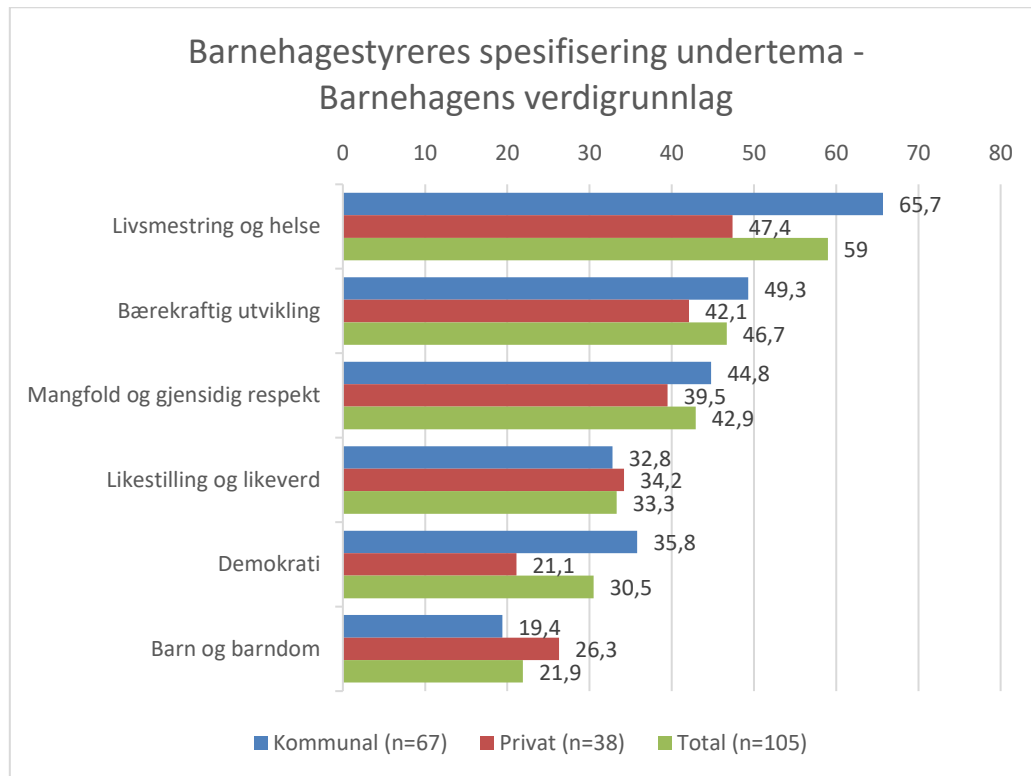
For å utdype videre eventuelle behov for kompetansetiltak innen noen av temaområdene i kompetansestrategien, fikk barnehagestyrerne som valgte *barnehagen som pedagogisk virksomhet* (26 prosent) og/eller *barnehagens verdigrunnlag* (12 prosent) spørsmål om hvilke underkategorier av disse områdene de så behov for kompetansetiltak. Også her hadde respondentene anledning til å krysse av for flere alternativer.

Figur 4-4: Barnehagestyreres svar på hvilke undertema av barnehagen som pedagogisk virksomhet de har behov for kompetansetiltak. Prosent.

Spesifisering av undertema for barnehagen som pedagogisk virksomhet er vist i Figur 4-4. Underkategorien *observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon* er valgt av ca. 63 prosent av respondentene. Videre oppgir 60 prosent at barnehagen har behov for kompetansetiltak innen *barnehagens utviklings- og endringsprosesser*. Nær 40 prosent oppgir *veiledning* som et kompetansetiltak barnehagen har behov for innen området pedagogisk virksomhet.

Figur 4-5: Barnehagestyreres svar på hvilke undertema av Barnehagens verdigrunnlag de har behov for kompetansetiltak. Prosent.

For området barnehagens verdigrunnlag (Figur 4-5) er underkategorien *livsmestring og helse* det alternativet som er hyppigst valgt, hvor 59 prosent av de spurte barnehagestyrerne valgte dette. Videre oppgir 47 prosent at barnehagen har behov for kompetansetiltak innenfor temaet *bærekraftig utvikling*. 43 prosent av de spurte barnehagestyrerne mener det er behov for tiltak knyttet til undertemaet *mangfold og gjensidig respekt*.

4.2 Barnehageeiere

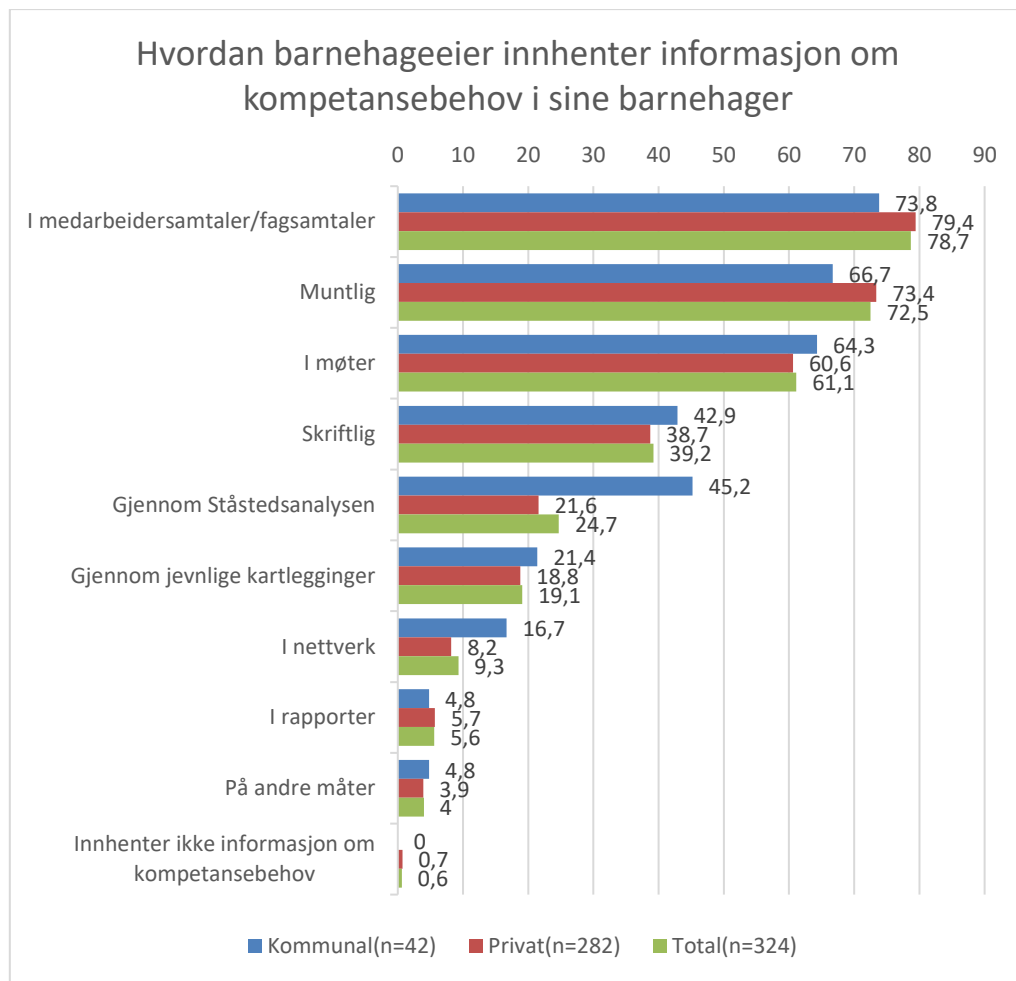
Barnehageeierne er bedt om å besvare spørsmål som angår kompetanse i barnehagene, samt barnehagenes kompetansebehov som følge av ny rammeplan, se Tabell 4-3.

Tabell 4-3: Barnehageeieres vurdering av egen oversikt over kompetanse og kompetansebehov i barnehagene. Prosent og gjennomsnitt.

Eiers oversikt over kompetanse og kompetansebehov							
	Gj.snitt	n	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
I hvilken grad har du som eier oversikt over den formelle kompetansen som allerede finnes i din(e) barnehage(r)?							
Kommunal	4.5	43	0	0	0	46.5	53.5
Privat	4.4	290	0.3	0.7	8.3	37.2	53.4
Total	4.4	333	0.3	0.6	7.2	38.4	53.5
I hvilken grad har du som eier oversikt over den uformelle kompetansen som allerede finnes i din(e) barnehage(r)?							
Kommunal	3.8	43	0	0	27.9	60.5	11.6
Privat	4	287	0.7	3.5	20.6	49.5	25.8
Total	3.9	330	0.6	3	21.5	50.9	23.9
I hvilken grad har du som eier oversikt over barnehagen(e)s kompetansebehov som følge av ny rammeplan?							
Kommunal	3.9	42	0	0	19	71.4	9.5
Privat	3.8	284	0.4	3.2	26.1	51.4	19
Total	3.9	326	0.3	2.8	25.2	54	17.8

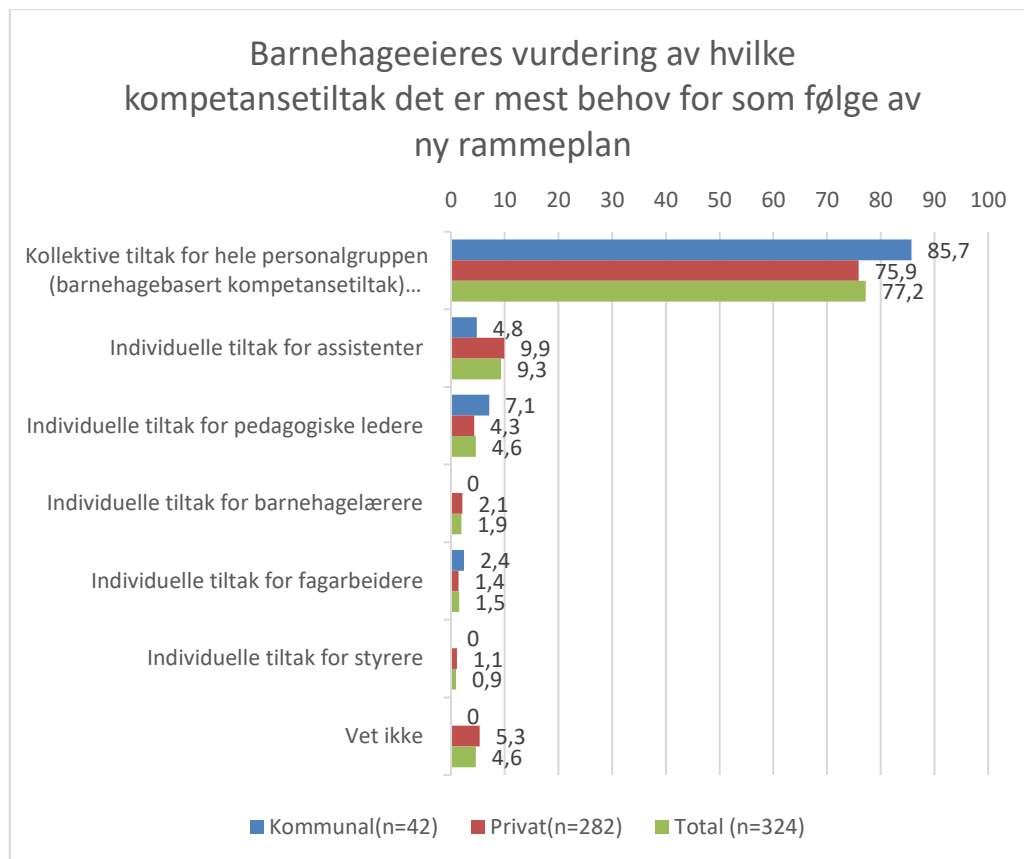
91 prosent av alle eiere svarer at de i stor eller svært stor grad har oversikt over den formelle kompetansen som allerede finnes i personalgruppen. Videre vurderer 75 prosent av eierne at de i stor eller svært stor grad har oversikt over den uformelle kompetansen til de ansatte i barnehagen(e) de eier. Barnehageeierne har også vurdert hvorvidt de har oversikt over barnehagen(e)s kompetansebehov som følge av ny rammeplan. 72 prosent av eierne svarer at de har dette i stor eller svært stor grad.

Når det gjelder barnehageeierens innhenting av informasjon om kompetansebehov i barnehagene kunne respondentene oppgi flere svar (se Figur 4-6).

Figur 4-6: Barnehageeieres svar på hvordan de innhenter informasjon om kompetansebehov i barnehagene. Prosent.

79 prosent svarer at de bruker medarbeidersamtaler eller fagsamtaler til dette formålet. 73 prosent skaffer seg denne type informasjon gjennom muntlig kommunikasjon, og 61 prosent tar opp temaet i møter. Nær én av fire eiere oppgir at de innhenter informasjon gjennom Ståstedsanalysen. Flere kommunale eiere oppgir dette sammenlignet med private, men denne forskjellen er ikke signifikant. Én av fem eiere svarer at innhenting av informasjon skjer gjennom jevnlig kartlegginger. Nettverk anvendes av ni prosent av barnehageeierne. Det å hente inn informasjon om kompetansebehov er noe de aller fleste barnehageeiere gjør: Under én prosent svarer at de ikke henter inn denne typen informasjon.

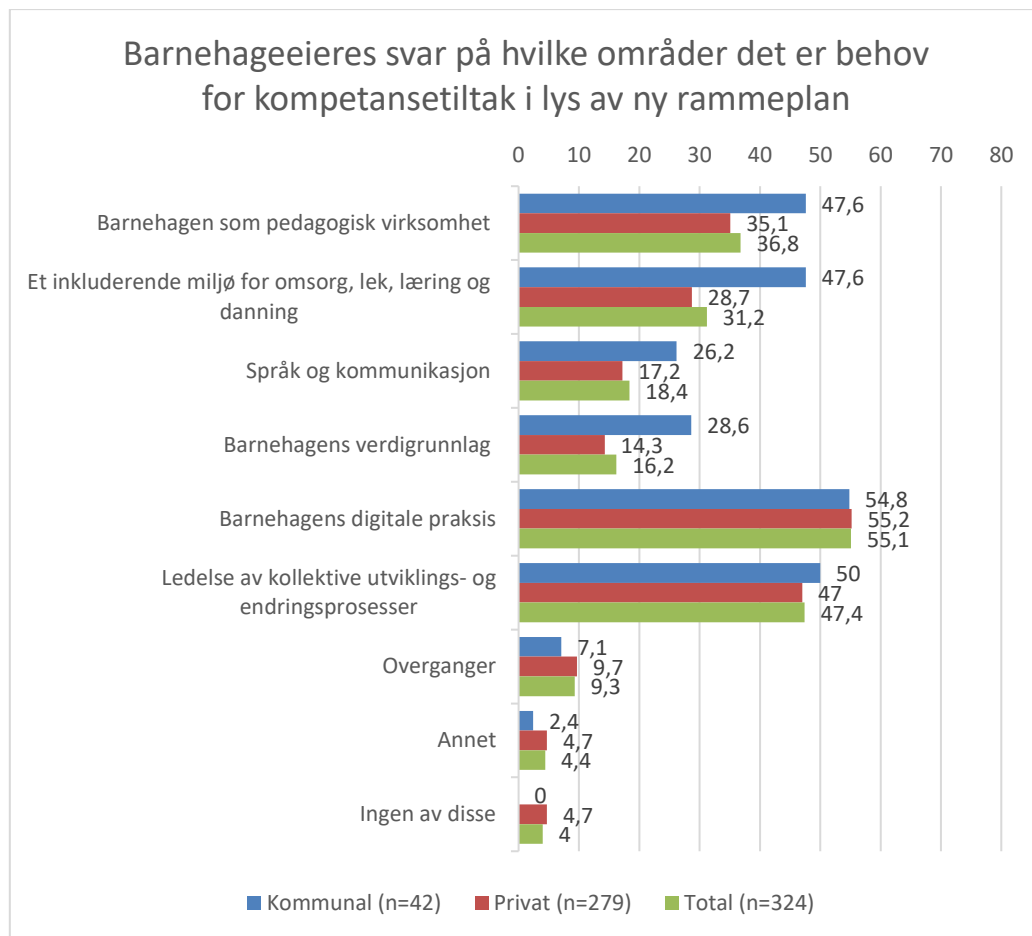

Figur 4-7: Barnehageeieres svar på hvilke kompetansetiltak de mener det er mest behov for i sin(e) barnehage(r). Prosent.

På spørsmålet om hvilket kompetansetiltak barnehageeierne mener det er størst behov for er det kun mulig å velge ett svar (Figur 4-7). Det kompetansetiltaket flest barnehageeiere har valgt er i likhet med styrernes *kollektive tiltak for hele personalgruppen*. Hele 77 prosent har prioritert dette. *Individuelle tiltak for assistenter*, er valgt av til sammen rundt 9 prosent og er dermed det nest mest valgte alternativet. Dette samsvarer også med barnehagestyrernes svar på samme spørsmål.

4.2.1 Barnehageeieres opplevelse av behov for kompetansetiltak i barnehagene

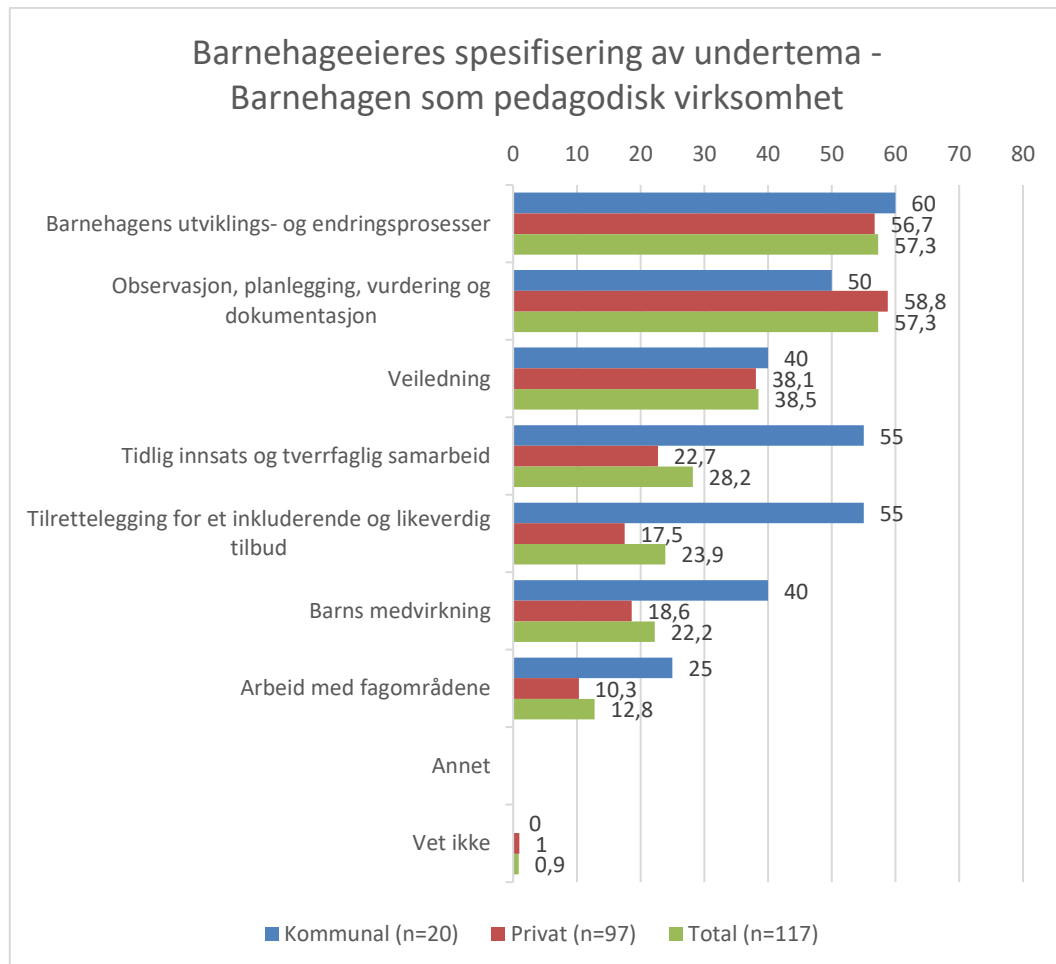
Barnehageeierne ble i likhet med styrerne spurt om hvilke områder deres barnehager har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan, samt spesifiseringer av underområder på to av feltene.

Figur 4-8: Barnehageeieres svar på hvilke områder barnehagen(e) har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan. Prosent.

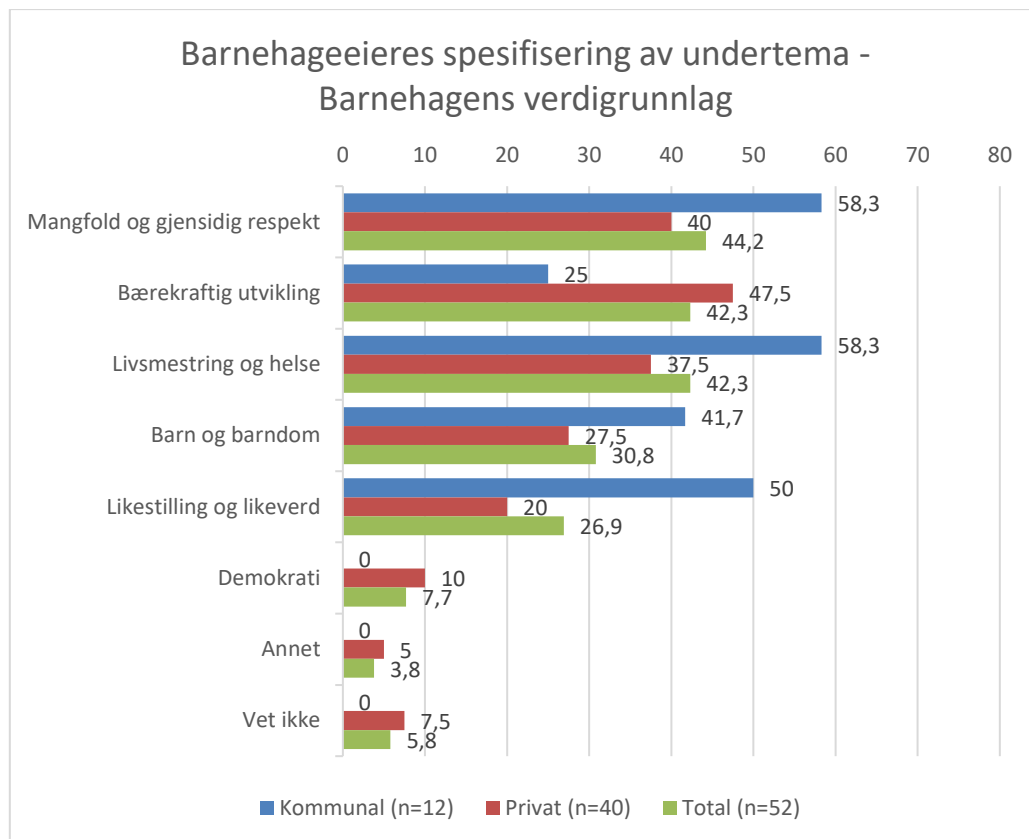
Barnehageeierne svarer på hvilke områder barnehagene har behov for kompetansetiltak som følge av den nye rammeplanen vises i Figur 4-8. Her kunne det velges inntil tre alternativer. I likhet med barnehagestyrerne svarte barnehageeierne at det er størst kompetansebehov innenfor temaet *barnehagens digitale praksis*. Totalt 55 prosent av eierne valgte dette alternativet. *Ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser* er valgt av 47 prosent. Til sammenligning var dette også de to hyppigst valgte områdene blant barnehagestyrerne. Det tredje mest valgte alternativet blant barnehageeierne var *barnehagen som pedagogisk virksomhet*, med 37 prosent. 18 prosent av eierne har valgt området *språk og kommunikasjon*. *Barnehagens verdigrunnlag* er valgt av 16 prosent av eierne. Til sist har under ti prosent valgt *overganger* som et område der de har behov for kompetansetiltak. Figuren antyder noen forskjeller på eierskap på flere av svaralternativene, ingen av disse forskjellene er imidlertid ikke signifikante ($p < 0,05$) fordi lav n blant kommunale eiere gir lav presisjon (store konfidensintervaller) for denne gruppen.

På samme måte som styrerne fikk barnehageeierne som krysset av for *barnehagen som pedagogisk virksomhet* eller *barnehagens verdigrunnlag* spørsmål om hvilke undertema som de ser behov for kompetansetiltak for. Flere valg var mulig. Funnene for *barnehagen som pedagogisk virksomhet* finnes i Figur 4-9.

Figur 4-9: Barnehageeieres spesifisering av hvilke undertema for Barnehagen som pedagogisk virksomhet barnehagene har behov for kompetansetiltak. Prosent.

For *barnehagen som pedagogisk virksomhet* er det to undertema som utmerker seg, henholdsvis *barnehagens utviklings- og endringsprosesser*, og *planlegging, vurdering og dokumentasjon*. 57 prosent av barnehageeierne har krysset av på hver av disse. Det neste området på prioritetslista er *veiledning*, som 39 prosent av barnehageeierne har valgt. Til sammenligning er dette også de hyppigst valgte områdene blant barnehagestyrere som fikk samme spørsmål. Som vi ser av figur 4.9 svarer en klart høyere andel kommunale eiere at barnehagene har behov for *tilrettelegging for et inkluderende og likeverdig tilbud*, *tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid*, *barns medvirkning* og *arbeid med fagområdene*. Disse forskjellene er imidlertid ikke statistisk signifikante.

Figur 4-10: Barnehageeieres spesifisering av hvilke undertema for Barnehagens verdigrunnlag barnehagene har behov for kompetansetiltak. Prosent.

Av de barnehageeierne som krysset av for barnehagens verdigrunnlag som et tiltak det er behov for, har 44 prosent valgt undertemaet *mangfold og gjensidig respekt*. Undertemaene *bærekraftig utvikling* og *livsmestring og helse* er de nest hyppigst valgte alternativene, begge med 42 prosent (se Figur 4-10). Det var her mulig å velge inntil tre alternativer. Til sammenligning er dette også de hyppigst valgte områdene blant barnehagestyrere som fikk samme spørsmål, men her var det flest som valgte området *livsmestring og helse*. Figuren antyder at det er forskjeller mellom private og kommunale eiere for hvilke områder de har behov for kompetansetiltak, disse forskjellene er imidlertid ikke statistisk signifikante ($p > 0.05$).

Helt til slutt fikk barnehageeierne spørsmål om deres kjennskap til regional ordning for kompetanseutvikling, og resultatene vises i Tabell 4-4.

Tabell 4-4: *Kjennskap til regional ordning for kompetanseutvikling. Barnehageeiere og kommunal barnehagemyndighet Prosent.*

Har du kjennskap til regional ordning for kompetanseutvikling?				
	Ja	Nei	Total	(n)
Kommunal	83.3	16.7	100	(42)
Privat	62	38	100	(276)
Total	64.8	35.2	100	(318)

65 prosent av barnehageeierne svarte bekræftende på dette. I tabell 4.4 ser vi klare forskjeller etter eierskap, hvor 83 prosent av de kommunale eierne oppgir kjennskap til ordningen mot 62 prosent av de private eierne. Denne forskjellen er imidlertid ikke stor nok til å være statistisk signifikant, gitt det lave antallet kommunale eiere som er med i undersøkelsen.

4.3 Kommunen som lokal barnehagemyndighet

Kommunen som lokal barnehagemyndighet fikk også spørsmål om kompetansebehov og kompetansetiltak, vist i Tabell 4-5.

Tabell 4-5: *Kommunene som lokal barnehagemyndighets svar på om barnehageeierne i kommunen har oversikt over sine barnehagers kompetansebehov. Prosent.*

Har barnehageeierne i din kommune oversikt over sine barnehagers kompetansebehov?				
	Ja	Nei	Vet ikke	Total
	71.7	6.8	21.5	100
(n)	(223)	(21)	(67)	(311)

På spørsmål om kommunen som lokal barnehagemyndighet anser at barnehageeierne i kommunen har oversikt over kompetansebehovet i sine barnehager svarte over 70 prosent bekræftende på det. Rundt sju prosent mener at de *ikke* har oversikt, mens 21 prosent rapporterer at de ikke vet om barnehageeierne har denne oversikten.

Videre ble kommunen som lokal barnehagemyndighet bedt om å vurdere deres oversikt over kompetansebehov i barnehagene i kommunen i lys av ny rammeplan, se Tabell 4-6.

Tabell 4-6: Kommunene som lokal barnehagemyndighets oversikt over kompetansebehov i barnehagene i kommunen i lys av ny rammeplan. Prosent. (n=309)

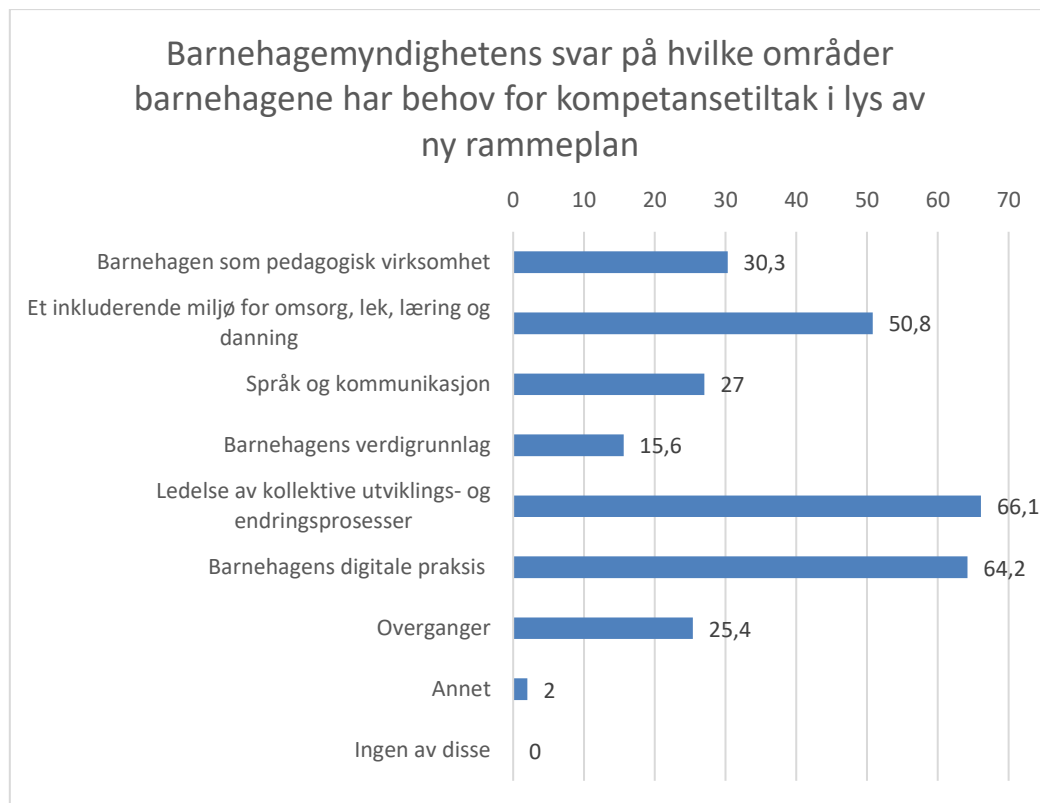
I hvilken grad har du som barnehagemyndighet...	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...oversikt over kompetansebehovene i kommunale barnehager i lys av ny rammeplan?	2.6	1.3	17.8	58.6	19.7
...oversikt over kompetansebehovene i private barnehager i lys av ny rammeplan?	25.9	8.4	36.2	23.6	5.8

78 prosent oppgir å ha oversikt over kompetansebehov i de kommunale barnehagene i enten stor eller svært stor grad. Videre viser tabellen at barnehagemyndighetens oversikt i de private barnehagene er noe dårligere – 29 prosent oppgir at de har oversikt over kompetansebehovene i private barnehager i stor eller svært stor grad.

4.3.1 Opplevelse av barnehagenes behov for kompetansetiltak hos kommunen som lokal barnehagemyndighet

Kommunen som lokal barnehagemyndighet ble i likhet med styrerne og eierne bedt om å oppgi områder der barnehagene har behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan, samt spesifiseringer av underområder på to av feltene.

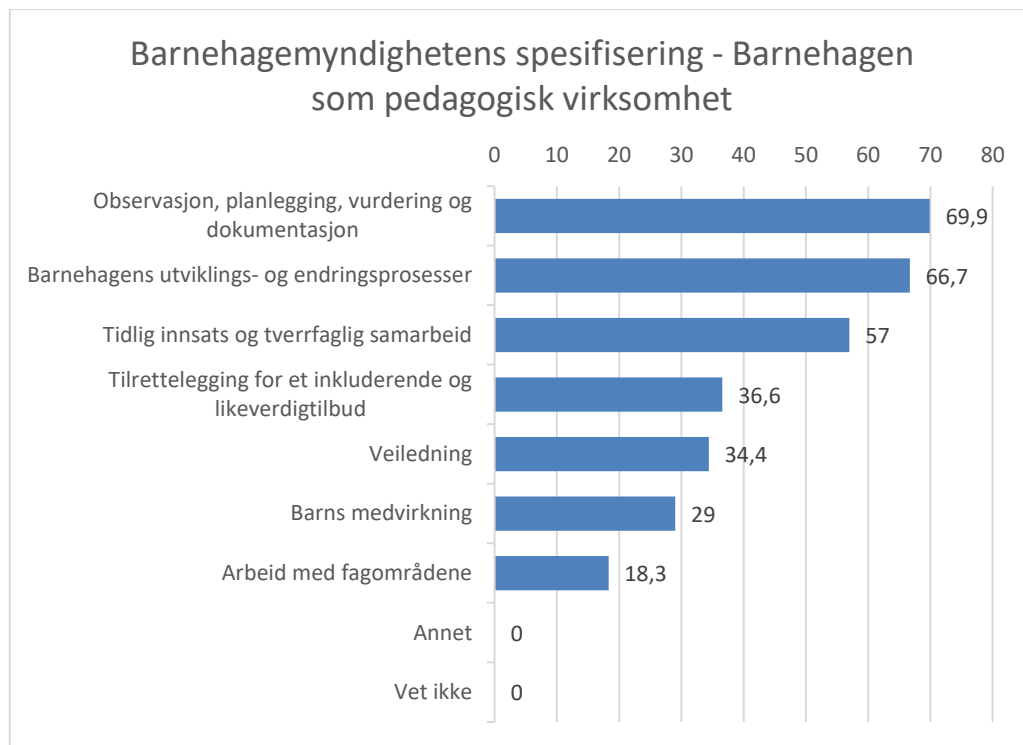
I vurdering av områder i barnehagen der det er behov for kompetansehevede tiltak kunne respondentene velge inntil tre områder på dette spørsmålet, og resultatene er presentert i Figur 4-11.

Figur 4-11: På hvilke områder barnehagene har behov for kompetansetiltak i lys av ny rammeplan. Svar fra kommunene som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n=307)

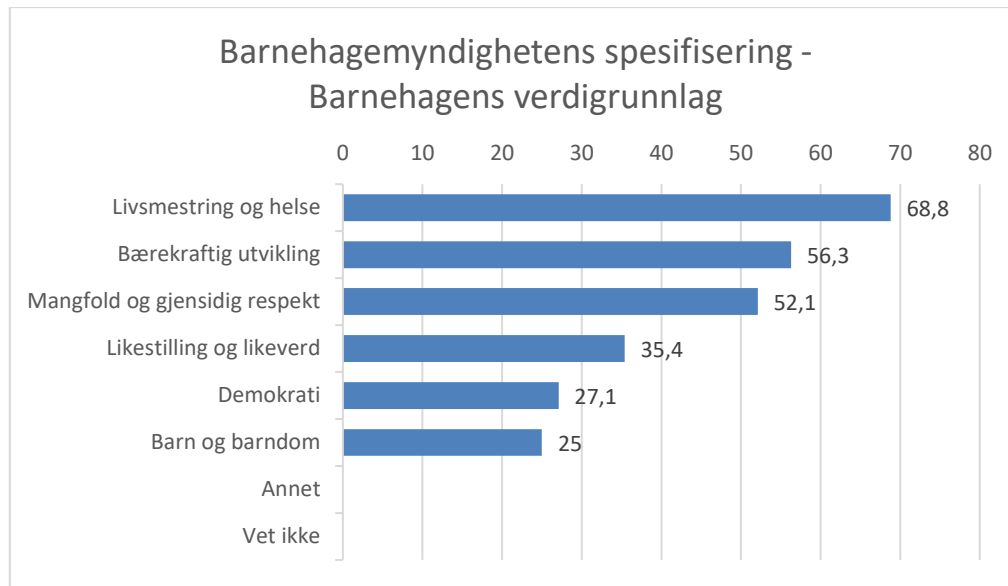
Som figuren viser vurderer hele 66 prosent av respondentene at *ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser* er et felt hvor barnehagene har behov for kompetansetiltak. Nesten like mange, 64 prosent, mener *barnehagens digitale praksis*, er et område hvor det er behov for kompetansetiltak. Det tredje mest valgte alternativet hvor kommunene som lokal barnehagemyndighet mener det er behov for kompetansetiltak, med 51 prosent, er innenfor området *et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning*. Henholdsvis 30 og 16 prosent valgte områdene *barnehagen som pedagogisk virksomhet* og *barnehagens verdigrunnlag*, mens ca. én av fire av respondentene fra kommunene som lokal barnehagemyndighet valgte å krysse av for *overganger* samt *språk og kommunikasjon* som områder med behov for kompetansetiltak.

I likhet med styrerne og eierne fikk lokal barnehagemyndighet som krysset av for *barnehagen som pedagogisk virksomhet* eller *barnehagens verdigrunnlag* spørsmål om hvilke undertema der de ser behov for kompetansetiltak. Flere valg var mulig.

Figur 4-12: Kommunene som lokal barnehagemyndighet sine svar på hvilke underområder av barnehagen som pedagogisk virksomhet de mener barnehagene har behov for. Prosent. (n= 93)

Figur 4-12 viser at her valgte 70 prosent temaet *observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon*. 67 prosent mente at kompetansen på *barnehagens endrings- og utviklingsprosesser* bør løftes, mens 57 prosent mener *tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid* bør prioriteres. Barnehageeierne som valgte *barnehagen som pedagogisk virksomhet* som et av områdene hvor det var behov for kompetansetiltak (se Figur 4-8), prioriterte de samme undertemaene som kommunene som lokal barnehagemyndighet, nemlig *barnehagens utviklings- og endringsprosesser*, og *observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon*. Dette var også de hyppigst valgte områdene blant barnehagestyrere som fikk samme spørsmål.

Figur 4-13: Kommunene som lokal barnehagemyndighet sine svar på hvilke underområder av barnehagens verdigrunnlag de mener barnehagene har behov for. Prosent. (n=48)

Når det gjelder kommunene som lokal barnehagemyndighet sine spesifiseringer av hvilke områder som bør prioriteres under svaralternativet barnehagens verdigrunnlag, var *livsmestring og helse* helt klart hyppigst valgt, med 69 prosent (se Figur 4-13). Det nest mest valgte undertemaet er *bærekraftig utvikling* med 56 prosent. *Mangfold og gjensidig respekt* fikk en score på 52 prosent og havnet på tredje plass med hensyn til prioritet.

Kommunene som lokal barnehagemyndighet ble til slutt spurt om hvorvidt de kjenner til regional ordning for kompetanseutvikling. Her svarer hele 96 prosent ja på dette.

4.4 Sammendrag

Majoriteten av barnehagestyrerne og barnehageeierne oppgir å ha god oversikt over både den formelle og den uformelle kompetansen som finnes i personalgruppen. Vel sju av ti kommuner i rollen som barnehagemyndighet svarte bekreftende på at barnehageeierne i kommunen har oversikt over kompetansebehovet i sine barnehager, men i overkant av to av ti rapporterer at de ikke vet om barnehageeierne har denne oversikten. Barnehagestyrere og eiere oppgir videre å ha god oversikt over kompetansebehov som følge av ny rammeplan, men kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir å ha noe dårligere oversikt over kompetansebehov i de private sammenlignet med de kommunale barnehagene. Som følge av ny rammeplan ser styrere og eiere mest behov for kollektive tiltak for hele personalgruppen. Både styrere, eiere, og kommunene som lokal barnehagemyndighet ser størst kompetansebehov

innenfor området *barnehagens digitale praksis og ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser*.

Rundt én av ti styreere formidler ikke informasjon om kompetansebehov til eier. Øvrige styreere oppgir at de informerer eier muntlig og skriftlig. Barnehageeiere bruker i hovedsak medarbeidersamtaler/fagsamtaler, muntlig kommunikasjon, eller møter til å innhente informasjon. Under én prosent av barnehageeiere oppgir at de *ikke* henter inn informasjon om kompetansebehov.

To av tre barnehageeiere oppgir at de kjenner til regional ordning for kompetanseutvikling, og så å si samtlige kommuner/bydeler oppgir å ha kjennskap til ordningen.

5. VIDEREUTDANNING

I *Kompetanse for fremtidens barnehage* (Kunnskapsdepartementet 2017) er det et uttalt mål å få flere barnehagelærere med kompetanse på mastergradsnivå i barnehagen. I den forbindelse etterspør Utdanningsdirektoratet mer kunnskap om utdanningsnivået til pedagogiske ledere og barnehagelærere. I tillegg ønsker direktoratet å få en bedre innsikt i hvilken kompetanse de på mastergradsnivå konkret har. Denne kunnskapen vil være nyttig for videreutvikling av kompetansetilbud og eventuelle fremtidig økte krav til kompetanse.

Direktoratet ønsker også mer detaljert kunnskap om hvilke utdanninger som skjuler seg bak sekkebetegnelsen «annen pedagogisk utdanning» i barnehagene.

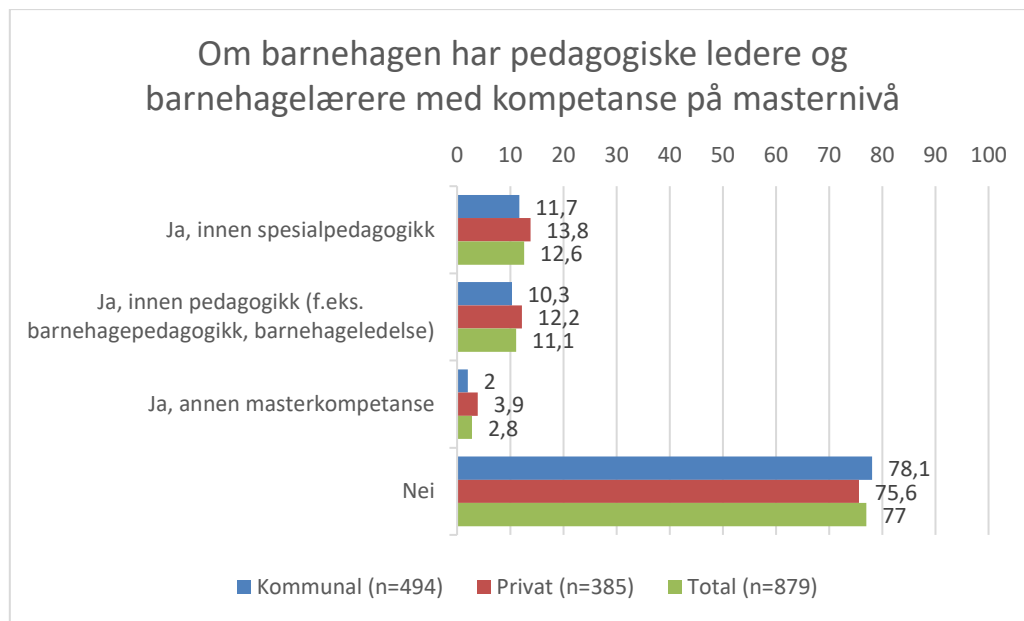
Spørsmål knyttet til dette temaet stilles til **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

5.1 Barnehagestyrere

I presentasjonen av barnehagestyrernes svar er temaet delt inn i to; Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger, og videreutdanning for ansatte med annen pedagogisk utdanning.

5.1.1 Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger

Barnehagestyrerne ble bedt om å oppgi hvorvidt deres pedagogiske ledere eller barnehagelærere i barnehagen har kompetanse på masternivå.

Figur 5-1: Barnehagestyreres svar på om de har pedagogiske ledere og/eller barnehagelærere i barnehagen med kompetanse på masternivå. Prosent.

Figur 5-1 viser hvorvidt barnehagene har ansatte i sin barnehage, enten pedagogiske ledere eller barnehagelærere, med kompetanse på mastergradsnivå. Her kunne respondentene krysse av for flere av ja-alternativene. 77 prosent oppgir å ikke ha ansatte med kompetanse på mastergradsnivå, mens 23 prosent av styrerne oppgir at de har ansatte i sin barnehage med slik kompetanse. I hovedsak har disse ansatte kompetanse innen spesialpedagogikk (13 prosent) og/eller annen pedagogikk (11 prosent)¹⁰. Rundt tre prosent av styrerne oppgir at disse ansatte har annen masterkompetanse, og spesifiserte hvilken kompetanse dette var. Noen eksempler som nevnes er psykologi, barnevernspedagogikk, ledelse og idrett.

Barnehagestyrerne ble videre spurt om sin kjennskap til fire av Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere. En oversikt over resultatene finnes i Tabell 5-1.

¹⁰ I spørsmålet blir dette eksemplifisert ved barnehagepedagogikk, barnehageledelse eller barnehagekunnskap

Tabell 5-1: Barnehagestyreres svar på kjennskap til Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Prosent. (n: Kommunal=494, privat=384, total=878)

Kjennskap til Udirs videreutdanningstilbud for barnehagelærere					
	Nei, kjenner ikke til	Ja, kjenner til	Ja, ansatte i barnehagen deltar nå	Ja, ansatte i barnehagen har deltatt i løpet av de siste to årene	Ja, ansatte har planer om å delta
Læringsmiljø og pedagogisk ledelse					
Kommunal	26.5	60.7	5.3	4.9	2.6
Privat	32.3	60.4	2.9	3.6	0.8
Total	29	60.6	4.2	4.3	1.8
Naturfag og matematikk					
Kommunal	34.6	59.5	1.8	3.4	0.6
Privat	38.8	58.3	0.8	1.6	0.5
Total	36.4	59	1.4	2.6	0.6
Språkutvikling og språklæring					
Kommunal	18.8	65.8	6.5	4.9	4
Privat	24.7	62.2	6.3	4.2	2.6
Total	21.4	64.2	6.4	4.6	3.4
Veilederutdanning for praksislærere					
Kommunal	5.7	66.6	5.5	16.2	6.1
Privat	6.8	64.8	6	16.4	6
Total	6.2	65.8	5.7	16.3	6

Over tre av fem av de spurte styrerne oppgir at de kjenner alle videreutdanningstilbudene for barnehagelærere som er nevnt her. Tilbudet som er best kjent blant styrerne er *veilederutdanning for praksislærere* (66 prosent) og *språkutvikling og språklæring* (64 prosent). Totalt oppgir hele 36 prosent at de ikke kjenner til tilbudet om videreutdanning i *naturfag og matematikk*. 29 prosent svarer at de ikke har kjennskap til videreutdanningstilbudet *læringsmiljø og pedagogisk ledelse*. Vel to av ti kjenner ikke til tilbudet *språkutvikling og språklæring*. *Veilederutdanning for praksislærere* er det kun seks prosent som ikke har kjennskap til, og så mange som til sammen 28 prosent har enten deltatt, deltar nå eller har planer om å delta på dette tilbudet. Tilsvarende tall for *språkutvikling og språklæring* er 14 prosent, for *læringsmiljø og pedagogisk ledelse* er det ti prosent og *naturfag og matematikk* er det fem prosent som enten har deltatt, deltar nå eller har planer om å delta. Vi finner at det er flere private barnehagestyrere som *ikke* kjenner til videreutdanningstilbudet *språkutvikling og språklæring* ($p < 0.05$).

5.1.2 Videreutdanning for ansatte med annen pedagogisk utdanning

Innledningsvis fikk styrere spørsmål om de har ansatte med «annen pedagogisk utdanning». Annen pedagogisk utdanning forstås som annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærer eller annen treårig pedagogisk utdanning på høyskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Tabell 5-2: Barnehagestyreres svar på om noen ansatte i barnehagen har annen pedagogisk utdanning. Prosent. (n: Kommunal= 493, privat=384, total=877)

Har noen av de ansatte i barnehagen annen pedagogisk utdanning?			
	Ja	Nei	Vet ikke
Kommunal	34.5	65.3	0.2
Privat	39.6	60.2	0.3
Total	36.7	63.1	0.2

Som Tabell 5-2 viser, svarer 37 prosent av barnehagestyrerne at de har ansatte som har annen pedagogisk utdanning. De styrerne som oppga å ha ansatte med annen pedagogisk utdanning fikk videre spørsmål om hvilken utdanning de aktuelle ansatte hadde. Her kunne respondentene krysse av for flere svaralternativer.

Tabell 5-3: Barnehagestyreres svar på hvilken annen pedagogisk utdanning de ansatte har. Prosent. (n: Kommunal=170, privat=151, total=321)

Hvilken annen pedagogisk utdanning har de aktuelle ansatte?					
	Allmenn- lærer	Faglærer*	Spesial- pedagog	Barneverns- pedagog	Annet
Kommunal	17.6	11.8	20.6	51.8	29.4
Privat	25.2	13.2	21.9	43	31.8
Total	21.2	12.5	21.2	47.7	30.5

*Fireårig faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag, og treårig faglærer utdanning som gir kompetanse for tilsetning fra 1. klasstrinn.

Tabell 5-3 viser at vel halvparten av styrerne oppgir at de ansatte med «annen pedagogisk utdannelse» er barnevernspedagoger. I overkant av 20 prosent av styrerne oppgir at disse ansatte har henholdsvis allmennlærerutdanning eller spesialpedagogisk utdanning. Utdanningen «faglærer» er det rundt 13 prosent av styrerne som oppgir. Styrere i kommunale og private barnehager svarer noe ulikt. Særlig når det gjelder om de aktuelle ansatte har allmennutdanning - her svarer flere private dette, eller barnevernspedagogutdanning - her er det flere kommunale styrere som oppgir dette. Forskjellen er derimot ikke signifikant.

Hele 30 prosent av styrerne oppgir «annet» på hvilken type annen pedagogisk utdanning de ansatte har og har spesifisert hvilken utdanning dette er i et eget tekstfelt. Dette favner både *enkeltstående emner*, som «diverse kurs» og «30 stp. pedagogisk veiledning» og *hele utdanninger*, som «sosionom», «bachelor i pedagogikk» og «master i psykologi». Flere er *utdanninger fra utlandet*, hvorav enkelte kommenterer at de venter på godkjenning.

Tabell 5-4: Barnehagestyreres svar på om de har tilrettelagt for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk. Prosent. (n: Kommunal= 493, privat=383, total= 876)

Har du som styrer tilrettelagt for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta "Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk", slik at de kan kvalifisere seg til stilling som pedagogisk leder?					
	Ja, har ansatte som har gjennomført tilleggsutdanning	Ja, har ansatte som tar tilleggsutdanning nå	Ja, har ansatte som planlegger å ta tilleggsutdanning	Nei	Ikke aktuelt
Kommunale	17.8	5.3	9.7	14.6	58
Privat	17.2	8.4	13.1	17.2	48.8
Total	17.6	6.6	11.2	15.8	54

Tabell 5-4 viser fordeling på spørsmål om hvorvidt barnehagestyrerne har tilrettelagt for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta tilleggsutdanning for å kvalifisere seg til stilling som pedagogisk leder. Flere svar var mulig. Til sammen 35 prosent oppgir at de enten har ansatte som har gjennomført tilleggsutdanning, planlegger å gjøre det, eller er i gang med å gjøre det. Totalt rundt 15 prosent svarer at de ikke tilrettelegger for dette. Over halvparten av barnehagestyrerne svarer at problemstillingen ikke er aktuell. En betydelig andel av de som svarer nei eller at problemstillingen ikke er aktuell, har tidligere oppgitt at de ikke har ansatte i sin barnehage med kompetanse på mastergradsnivå.

5.2 Barnehageeiere

Barnehageeierne ble også spurt om sitt kjennskap til Utdanningsdirektoratets ulike videreutdanningstilbud for barnehagelærere, og resultatene er vist i Tabell 5-5.

Tabell 5-5: Barnehageeieres kjennskap til Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Prosent. (N: Kommunal=42, privat=275, total=317)

Kjennskap til Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere					
	Nei, kjenner ikke til	Ja, kjenner til	Ja, ansatte i barnehagen deltar nå	Ja, ansatte i barnehagen har deltatt i løpet av de siste to årene	Ja, ansatte har planer om å delta
Læringsmiljø og pedagogisk ledelse					
Kommunal	31	64.3	2.4	2.4	0
Privat	28.7	65.5	1.1	3.3	1.5
Total	29	65.3	1.3	3.2	1.3
Naturfag og matematikk					
Kommunal	31	64.3	2.4	0	2.4
Privat	28.4	65.1	1.1	4	1.5
Total	28.7	65	1.3	3.5	1.6
Språkutvikling og språklæring					
Kommunal	21.4	61.9	14.3	0	2.4
Privat	24.4	62.5	5.8	4	3.3
Total	24	62.5	6.9	3.5	3.2
Veilederutdanning for praksislærere					
Kommunal	11.9	57.1	9.5	11.9	9.5
Privat	18.5	57.8	4	13.5	6.2
Total	17.7	57.7	4.7	13.2	6.6

Mange av barnehageeierne kjenner til alle de fire videreutdanningstilbudene. *Veilederutdanning for praksislærere* er det tilbudet som flest barnehageeiere oppgir å ha ansatte som deltar, har deltatt i løpet av de siste årene eller har planer om å delta på (25 prosent). Tilsvarende tall for de andre tilbudene er 13 prosent for *språkutvikling og språklæring* og seks prosent for tilbudene *naturfag og matematikk* og *læringsmiljø og pedagogisk ledelse*. Dette samsvarer godt med svarene fra barnehagestyrere på samme spørsmål.

30 prosent av barnehageeierne svarer at de ikke kjenner til videreutdanningstilbudet *naturfag og matematikk*. Tilsvarende tall for styrerne var 36 prosent. For videreutdanningstilbudet *læringsmiljø og pedagogisk ledelse* oppgir 29 prosent av eierne at de ikke har kjennskap, noe som er identisk med responsen fra styrerne, mens det for *språkutvikling og språklæring* er 24 prosent, mot styrernes 21 prosent på samme svarkategori. *Veilederutdanning for praksislærere* er det imidlertid nesten 18 prosent av eierne som svarer at de ikke kjenner til, mot bare seks prosent av styrerne.

5.3 Sammendrag

23 prosent av styrerne oppgir at de har pedagogiske ledere eller barnehagelærere med kompetanse på mastergradsnivå i sin barnehage. Styrerne oppgir at disse ansatte i hovedsak har utdanning innen spesialpedagogikk eller pedagogikk.

37 prosent har ansatte med «annen pedagogisk utdanning» og nesten halvparten av disse styrerne oppgir at den vanligste utdanningen innen denne kategorien er barnevernspedagog.

På spørsmål om sitt kjennskap til et utvalg av Utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud for barnehagelærere, er alle tilbudene godt kjent blant både styrere og eiere. Tilbudet som både flest styrere og barnehageeiere oppgir at sine ansatte deltar eller har deltatt på er *veilederutdanning for praksislærere*, hvor 22 prosent av styrerne og 18 prosent av eierne oppgir at ansatte deltar eller har deltatt på dette videreutdanningstilbudet.

Når det gjelder tilrettelegging for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta tilleggsutdanning for å kvalifisere seg til en stilling som pedagogisk leder, svarer rundt 35 prosent av styrerne at de har ansatte som har gjennomført tilleggsutdanning, ansatte som planlegger å gjøre det, eller at de aktuelle ansatte er i gang med å ta tilleggsutdanning. Godt over halvparten av barnehagestyrerne svarer at det ikke har vært aktuelt å tilrettelegge for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta tilleggsutdanning for å kvalifisere seg til en stilling som pedagogisk leder. Samtidig oppgir 15 prosent at de tilrettelegger ikke for tilleggsutdanning. En betydelig andel i disse to gruppene som ikke tilrettelegger har tidligere oppgitt at de ikke har ansatte i sin barnehage med annen pedagogisk utdanning.

6. TILRETTELEGGINGSMIDLER FOR BARNEHAGEEIERE

Tilretteleggingsmidler er økonomisk støtte som barnehageeier kan søke om til dekning av kostnader i forbindelse med at ansatte ved barnehagen tar utdanning. Utdanningsdirektoratet ønsker en oversikt over kjennskap til tilretteleggingsmidler for barnehageeiere og oppmuntring av barnehager til å tilrettelegge for videreutdanning.

Temaet presenteres i to deler: Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Utdanningsdirektoratet og tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Fylkesmannen eller kommunen.

Spørsmål om temaet stilles til **barnehageeiere**.

6.1 Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Utdanningsdirektoratet

Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Utdanningsdirektoratet er økonomisk støtte til barnehageeiere som har ansatte som deltar på videreutdanningstilbud igangsatt av Utdanningsdirektoratet. Dette gjelder studiene *læringsmiljø og pedagogisk ledelse, naturfag og matematikk, språkutvikling og språklæring, tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk og veilederutdanning for praksislærere*. Barnehageeier søker støtte samtidig som de godkjenner søknaden fra den ansatte som har søkt opptak til studiet via Utdanningsdirektoratets søkeportal.

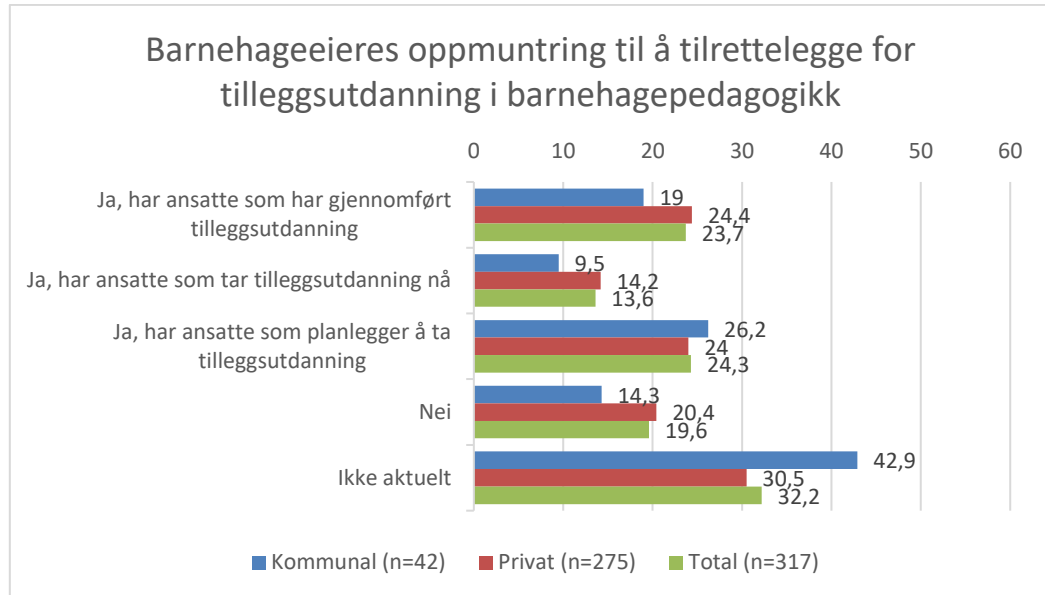
Tabell 6-1 viser barnehageeierens kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Utdanningsdirektoratet.

Tabell 6-1: Barnehageeieres kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Udir. Prosent.

Har du kjennskap til slike tilretteleggingsmidler?				
	Ja, kjenner til	Ja, har søkt tilretteleggingsmidler	Nei, kjenner ikke til	(n)
Kommunal	52.4	31	16.7	(42)
Privat	57.8	22.9	19.3	(275)
Total	57.1	24	18.9	(317)

De aller fleste barnehageeiere har kjennskap til denne støtteordningen. Totalt oppgir 81 prosent at de kjenner til tilretteleggingsmidlene og av disse har 24 prosent søkt slike midler via Utdanningsdirektoratet. Det gjenstår rundt 19 prosent som ikke kjenner til ordningen.

Barnehageeierne fikk også spørsmål om de aktivt har oppmuntret sine barnehager til å tilrettelegge for at ansatte med annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærer kan ta tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk, og dermed kvalifisere seg til stilling som pedagogisk leder (Figur 6-1).

Figur 6-1: Barnehageeieres svar på oppmuntring av barnehager til å tilrettelegge for "Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk" for aktuelle ansatte. Prosent.

Her svarer rundt 20 prosent av barnehageeierne at de ikke har gjort dette. For i overkant av 30 prosent av eierne er problemstillingen ikke aktuell, mens rundt 24 prosent rapporterer at de har ansatte som allerede har gjennomført denne type tilleggsutdanning. Rundt 14 prosent av eierne har ansatte som er i gang med denne type utdanning.

6.2 Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Fylkesmannen eller kommunen

Barnehageeiere kan søke om tilretteleggingsmidler via Fylkesmannen eller kommunen dersom de har ansatte som deltar på Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU), barnehagelærerutdanning på deltid eller andre utdanninger enn de fem som ligger i søkeportalen til Utdanningsdirektoratet.

Tabell 6-2 viser barnehageeieres kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Fylkesmannen eller kommunen.

Tabell 6-2: Barnehageeieres kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Fylkesmannen eller kommunen. Prosent.

Har du kjennskap til slike tilretteleggingsmidler?				
	Ja, kjenner til	Ja, har søkt tilretteleggingsmidler	Nei, kjenner ikke til	(n)
Kommunal	56.1	26.8	17.1	(41)
Privat	61.1	20.4	18.5	(275)
Total	60.4	21.2	18.4	(316)

De fleste barnehageeiere – over 81 prosent totalt - har også kjennskap til denne støtteordningen (Tabell 6-2). Av disse har 21 prosent søkt disse midlene, mens rundt 18 prosent oppgir at de ikke kjenner til ordningen med tilretteleggingsmidler via Fylkesmann eller kommune.

6.3 Tilrettelegging for videreutdanning på masternivå

Barnehageeierne ble også spurt om hvorvidt de har oppmuntret sine barnehager til å tilrettelegge for videreutdanning på masternivå (Tabell 6-3).

Tabell 6-3: Barnehageeieres svar på om de har oppmuntret barnehagene til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå. Prosent.

Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå?			
	Ja	Nei	(n)
Kommunal	66.7	33.3	(39)
Privat	42.2	57.8	(275)
Total	45.2	54.8	(314)

Her svarer totalt 45 prosent at de har oppmuntret barnehagene, mens 55 prosent ikke har oppmuntret til en slik tilrettelegging. Flere kommunale eiere oppgir at de har oppmuntret barnehagene til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå, og denne forskjellen er signifikant ($p < 0.01$).

6.4 Sammendrag

81 prosent av barnehageeiere har kjennskap til midler for tilrettelegging av videreutdanning søkt via Utdanningsdirektoratet, og rundt én av fire oppgir at de har søkt slike midler. Omtrent halvparten av barnehageeierne oppgir at det ikke er aktuelt å oppmuntre - eller at de ikke har oppmuntret - sine barnehager til å tilrettelegge for at ansatte med annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærer kan ta tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk. Én av fire barnehageeiere oppgir at de har ansatte som allerede har gjennomført denne tilleggsutdanningen i barnehagepedagogikk.

82 prosent av barnehageeierne har kjennskap til tilretteleggingsmidler søkt via Fylkesmannen eller kommunen. Rundt én av fem eiere oppgir at de har søkt slike midler. Samme andel kjenner ikke til denne typen tilretteleggingsmidler.

Over halvparten av barnehageeierne oppgir at de ikke aktivt har oppmuntret sine barnehager til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå. Flere kommunale eiere har oppmuntret barnehagene til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå.

7. BEREDSKAP OG FOREBYGGING AV ALVORLIGE HENDELSER

Kunnskapsdepartementet ønsker at tidligere spøringer fra 2015, 2016 og 2017 skulle følges opp for å få kunnskap om hvordan arbeidet med forebygging av alvorlige hendelser har utviklet seg i kommunene og i barnehagene. Barnehager har både krav om og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser, og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrenning og håndtering. Spørsmålene skal gi informasjon om tilstanden rundt beredskap i barnehagesektoren og eventuelle tiltak for å bedre den.

Spørsmål om beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser er rettet til **barnehagestyrere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.**

7.1 Barnehagestyrere

Tabell 7-1 viser hvorvidt barnehagene har utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner i løpet av de siste tre årene.

Tabell 7-1: *Barnehagestyreres svar på om beredskapsplaner i barnehagen er utarbeidet eller forbedret de siste tre årene. Prosent.*

Har barnehagen utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene?			
	Kommunal	Privat	Total
Ja	85.6	89.3	87.2
Nei	12.6	8.6	10.9
Vet ikke	1.8	2.1	1.9
Total	100	100	100
(n)	(493)	(382)	(875)

87 prosent av styrerne svarer at barnehagen har utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene. I fjorårets undersøkelse svarte 91 prosent det samme. I 2015 var andelen 83 prosent, og i 2016 og 2017 var den 91 prosent. Barnehagens størrelse, eller hvorvidt den er privat eller kommunal, har liten betydning for hvordan dette spørsmålet besvares.

Vi har videre spurt styrerne om når barnehagen sist gjennomførte en beredskapsøvelse. Resultatene er vist i Tabell 7-2 og viser tall fra 2015-2018.

Tabell 7-2: Gjennomføring av siste beredskapsøvelse i barnehagen, resultater fra 2015, 2016, 2017 og 2018* Prosent.

Siste beredskapsøvelse i barnehagen								
	2015	2016	2017			2018		
	Total	Total	Kommunal	Privat	Total	Kommunal	Privat	Total
I løpet av det siste året	14	25.4	20.5	29.2	24.8	18.5	24.1	20.9
Ett til to år siden	7.8	10.9	15.9	16.2	16.1	13.2	14.9	13.9
To til tre år siden	2.8	3.5	5	4.4	4.7	3.7	6	4.7
Over tre år siden	7.8	6.9	7.9	5.1	6.5	6.3	7.1	6.6
Aldri	57.1	44	35.9	30.2	33.1	41.6	35.1	38.7
Vet ikke	10.5	9.5	15.3	14.1	14.7	16.8	12.8	15.1
Total	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(830)	(579)			(970)			(875)

*For 2015 og 2016 vises kun totalen for alle barnehagestyrere.

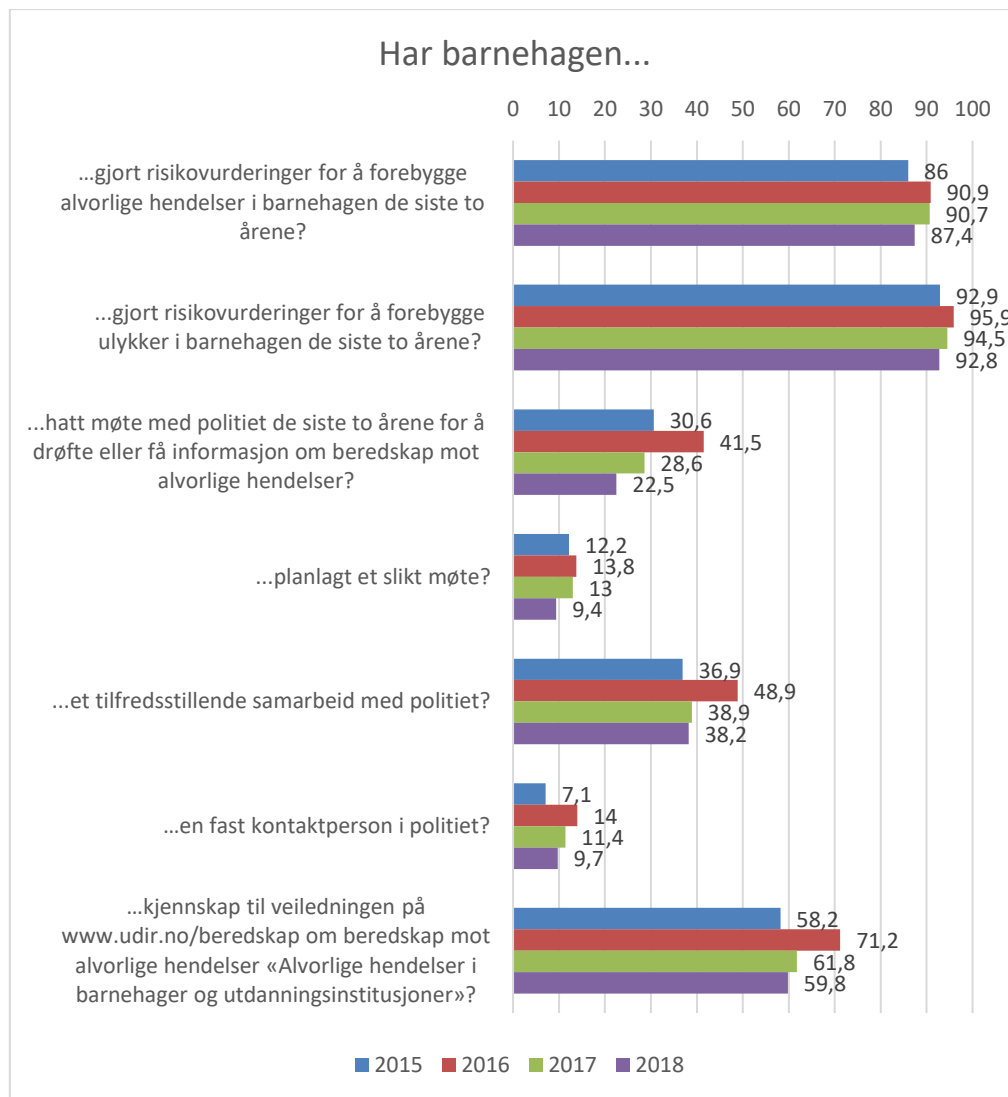
En femtedel av barnehagene har hatt en beredskapsøvelse de siste 12 månedene. I årets undersøkelse oppgir 39 prosent av barnehagestyrerne at de aldri har gjennomført en beredskapsøvelse. Andelen som aldri har hatt beredskapsøvelse har gått ned fra 2015 til 2018, men andelen var noe høyere i 2018 (39 prosent) enn i 2017 (33 prosent). Tabell 7-3 viser hvem som deltok på siste beredskapsøvelse.

Tabell 7-3: Barnehagestyreres svar på hvem som deltok på siste beredskapsøvelse. Prosent.

Hvem deltok på siste øvelse?			
	Kommunal	Privat	Total
Bare ledelsen deltok	16.6	15.6	16.1
Både ledelsen og de ansatte deltok	83.4	84.4	83.9
Total	100	100	100
(n)	(205)	(199)	(404)

84 prosent av barnehagestyrerne i 2018 oppgir at både ledelsen og de ansatte deltok på beredskapsøvelsen som sist ble gjennomført. Dette samsvarer med tilsvarende tall for 2017 (88 prosent), 2016 (84 prosent) og 2015 (83 prosent). En oversikt over fordelingen på spørsmålet finnes i vedlegg 5. De øvrige svarte at bare ledelsen deltok. Det er ingen forskjeller mellom private og kommunale barnehager her.

Figur 7-1 viser barnehagestyrernes svar på en rekke spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap med resultater fra 2015 til 2018.

Figur 7-1: Barnehagestyreres svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap i 2015, 2016, 2017 og 2018. Prosent.

87 prosent av barnehagestyrerne i 2018 svarer at de har gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene, og 93 prosent har gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene. Som vist i Figur 7-1, er dette tilsvarende de resultater Spørsmål til Barnehage-Norge fikk i 2015, i 2016 og i 2017 (Haugset, Haugum & Nilsen 2015; Naper et al. 2017; Fagerholt et al. 2018)¹¹.

Møter og samarbeid med politiet er ikke like utbredt, og resultatene antyder at omfanget av samarbeid med politiet har sunket fra 2015 til 2018. I 2018 svarer 23 prosent av styrerne at de har hatt møte med politiet for å drøfte beredskap mot alvorlige

¹¹ En fordeling av samme spørsmål for 2018 fordelt på eierskap finnes i vedlegg 5.

hendelser. Dette er lavere enn både 2015 (31 prosent), 2016 (42 prosent) og 2017 (29 prosent). Ni prosent har planlagt møte med politiet, mens ni prosent har en fast kontaktperson i politiet. Samtidig er 38 prosent av barnehagestyrerne fornøyd med samarbeidet de har med politiet, 37 prosent mener samarbeidet ikke er tilfredsstillende og 25 prosent svarer vet ikke på dette spørsmålet. I disse svarene er det kun små endringer i perioden 2015-2018, og det er heller ingen systematisk trend i data-materialet.

Nær 40 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de ikke kjenner til veiledningen *Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner* fra Utdanningsdirektoratet. Av de som kjenner til veilederen opplyser 73 prosent at de enten er svært fornøyd eller fornøyd med informasjonen, noe som er på samme nivå som fjorårets undersøkelse.

7.2 Kommunen som lokal barnehagemyndighet

I undersøkelsen av kommunens beredskapsarbeid er det spurt om barnehagens rolle med tanke på kommunens ROS-analyse og barnehagens deltagelse i øvelser. Spørsmålene er, som for barnehagestyrere, en gjentakelse fra tidligere år.

Tabell 7-4: Om kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin ROS-analyse. Tall fra 2016, 2017, 2018. Prosent.

Har kommunen tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin risiko og sårbarhetsanalyse (ROS)	2016	2017	2018
Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen	46.3	54	56.7
Ja, men ikke som en del av ROS-analysen	27.1	20.5	18.7
Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse	2.1	3	2.3
Nei, men kommunen har en ROS-analyse	10.1	6.8	9.2
Vet ikke	10.1	8.4	7.5
Annet	4.3	7.2	5.6
Total	100	100	100
(n)	(188)	(263)	(305)

Tabell 7-4 viser at over 57 prosent av kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir at kommunens ROS-analyse inneholder planer for alle barnehager i kommunen. Nært én av fem oppgir at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen, men ikke som del av ROS-analysen. I ni prosent av kommunene har de en ROS-analyse, men alvorlige hendelser i barnehagen er ikke en del av denne. Over de tre årene ligger andelen kommuner som oppgir at de har planlagt for alvorlige hendelser i barnehagen stabilt rundt 75 prosent. Det er en viss tendens til at flere kommuner innarbeider disse planene i ROS-analysen (46 prosent i 2016, 57 prosent i 2018).

Tabell 7-5: Gjennomføring av øvelser for alvorlige hendelser de siste tre årene svart av kommunene som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n=304)

Har kommunen sammen med en eller flere barnehager gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år?			
	Ja	Nei	Vet ikke
Fullskalaøvelser	8.9	77.3	13.8
Skrivebordøvelser	39.5	45.4	15.1
Øvelse for krisestab	42.1	40.5	17.4
Øvelser for andre ansatte	24.3	51	24.7

Kommunene ble også spurt om de har gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år, i samarbeid med en eller flere andre barnehager (Tabell 7-5). Her svarer ni prosent at de har gjennomført fullskalaøvelser. 40 prosent av kommunene har hatt skrivebordøvelser, 42 prosent at de har hatt øvelser for krisestab og 24 prosent har hatt øvelser for andre ansatte. Disse tallene samsvarer i stor grad med resultatene fra både 2015, 2016 og 2017 (Naper et al. 2017; Fagerholt et al.2018).

7.3 Sammendrag

En femtedel av barnehagene har hatt en beredskapsøvelse de siste 12 månedene, mens nær 40 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de aldri har gjennomført en beredskapsøvelse. De aller fleste oppgir at både ledelsen og de ansatte deltok på beredskapsøvelsen som sist ble gjennomført.

Ni av ti barnehagestyrere har i løpet av de siste to årene gjort risikovurderinger knyttet til alvorlige hendelser og forebygging av ulykker i barnehagen, og dette tyder å ha holdt seg stabilt i perioden 2015-2018. At barnehagene har direkte kontakt med politiet for å drøfte beredskap er mindre vanlig, og over årene 2015-2018 er tendensen at færre barnehagestyrere har møter med politiet. 38 prosent av barnehagestyrere opplever å ha et tilfredsstillende samarbeid med politiet.

Nær 60 prosent av kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i sin ROS-analyse, og at analysen inkluderer planer for alle barnehager i kommunen. De siste tre årene har kommunene i hovedsak gjennomført skrivebordøvelser og øvelser for krisestab. Ni prosent har gjennomført fullskalaøvelser med én eller flere barnehager.

8. TILRETTELEGGINGSPLIKT OG SPESIALPEDAGOGISK HJELP

I følge *Barnehageloven § 19 g* har kommunen tilretteleggingsplikt for barn med nedsatt funksjonsevne. Tilretteleggingen skal sikre at denne gruppen barn får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud med likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter. Kommunens tilretteleggingsplikt gjelder tiltak som er nødvendige for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehageplassen. Kunnskapsdepartementet ønsker å få informasjon om hvordan denne tilretteleggingsplikten praktiseres.

I tillegg ønsker Kunnskapsdepartementet å vite mer om gjennomføringen av vedtak som gjøres om spesialpedagogisk hjelp, og om den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagen. Kunnskapen skal brukes i departementets oppfølging av pågående arbeid med tidlig innsats.

Spørsmål om temaet stilles til **barnehagestyrere** og **kommunen som lokal barnehagemyndighet**.

8.1 Barnehagestyrere

I dette kapitlet presenterer vi svarene fra barnehagestyrerne på de to hovedtemaene tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne og spesialpedagogisk hjelp. Forenklet sagt kan spesialpedagogisk hjelp forstås som "pedagogisk tilrettelegging", mens tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne dreier seg om "praktisk ikke-pedagogisk tilrettelegging". Selv om formålene er ganske ulike, vil mange barn ha behov for begge typer tilrettelegging.

8.1.1 Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

Barnehagestyrerne ble spurt om barn i deres barnehage med nedsatt funksjonsevne får et egnet tilrettelagt tilbud og slik er i stand til å nyttiggjøre seg barnehageplassen.

Tabell 8-1: Barnehagestyreres svar på egnet tilrettelagt tilbud for barn med nedsatt funksjonsevne. Prosent.

Mener du at barn i din barnehage med nedsatt funksjonsevne får et egnet tilrettelagt tilbud?			
	Kommunal	Privat	Total
Ja, alltid	23.2	20.5	22
Ja, oftest	47.8	43.4	45.9
Noen ganger	9.6	13.2	11.1
Nei	2.8	2.6	2.8
Har ingen barn med nedsatt funksjonsevne	16.7	20.3	18.2
Total	100	100	100
(n)	(492)	(380)	(872)

Tabell 8-1 viser at rundt 18 prosent av barnehagestyrerne totalt oppgir at de ikke har barn med nedsatt funksjonsevne. Det er signifikant flere private barnehagestyrere som oppgir dette ($p < 0.05$). Blant de resterende oppgir 46 prosent av styrerne at de som oftest gir egnet tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, mens 22 prosent oppgir at barnehagen alltid gjør det. I underkant av tre prosent gir *ikke* slik tilrettelegging.

Barnehagestyrerne ble videre spurt om kommunen har midler som kan søkes for å tilrettelegge for barn med nedsatt funksjonsevne. Her kunne respondentene velge flere alternativ.

Tabell 8-2: Barnehagestyreres svar på om kommunen har midler til tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Prosent.

Har kommunen midler til tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne som barnehagene kan søke om ved behov, jf. § 19 g i Barnehageloven?			
	Kommunal	Privat	Total
Ja, til fysisk tilrettelegging i form av nødvendig utstyr eller hjelpemidler	44.7	34.2	40.1
Ja, til fysisk tilrettelegging i form av bygningsmessige endringer	23.2	7.1	16.2
Ja, til ekstra personalressurser/ansatte	77.6	76.8	77.3
Ja, annen type tilrettelegging*	4.1	2.4	3.3
Nei	7.7	3.7	6
Vet ikke	11.2	15	12.8
(n)	(492)	(380)	(872)

*spesifisering i åpent tekstfelt

Som Tabell 8-2 viser oppgir kun rundt seks prosent at det ikke finnes slike midler, mens nesten 13 prosent oppgir at de ikke vet om slike midler finnes. Blant de andre alternativene styrerne kunne velge, oppgir rundt 40 prosent at kommunene har midler som går til fysisk tilrettelegging i form av utstyr eller hjelpemidler. Det er signifikant flere kommunale styrere enn private som oppgir dette ($p < 0.01$). 16 prosent av barnehagestyrerne svarer at kommunen har midler til tilrettelegging for bygningsmessige

endringer. Også på dette alternativet oppgir signifikant flere kommunale barnehagestyrere enn private at det finnes kommunale midler til denne typen tilpasninger ($p < 0.01$).

Flest barnehagestyrere – hele 77 prosent - oppgir at de kan søke om midler til ekstra personalressurser. Her er det ikke forskjeller mellom private og kommunale styrere. Rundt tre prosent oppgir at det kan søkes om midler til annen type tilrettelegging. Under dette svaralternativet var det mulig å spesifisere hva dette gjaldt i et åpent tekstfelt: Flere oppgir at de får *veiledning* av ulik art (11), noen oppgir *spesialpedagogisk støtte* (fire svar), og enkelte oppgir ulike typer *hjelpemidler* og *støttmateriell* (fire svar).

8.1.2 Spesialpedagogisk hjelp

Tabell 8-3 viser hvorvidt barnehagestyrerne har barn i barnehagen med rett til spesialpedagogisk hjelp.

Tabell 8-3: Barnehagestyreres svar på om de har barn i barnehagen med rett til spesialpedagogisk hjelp. Prosent.

Har dere barn med rett til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen?	Kommunal	Privat	Total
Ja	74	69.7	72.1
Nei, men vi har hatt barn med slike rettigheter tidligere	16.7	21.6	18.8
Nei	9.3	8.7	9.1
Total	100	100	100
(n)	(492)	(380)	(872)

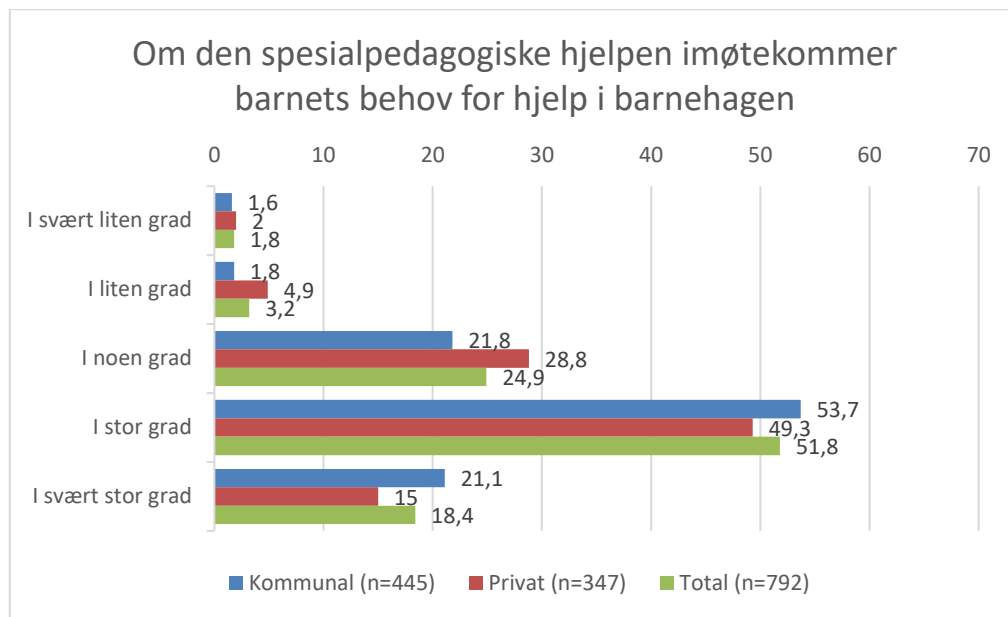
Her svarer totalt 72 prosent av barnehagestyrerne bekreftende på at de har barn med rett til spesialpedagogisk hjelp, mens rundt 19 prosent oppga at de har hatt barn med slike rettigheter tidligere. Under ti prosent svarte at de ikke har - eller har hatt - barn med slike behov. Styrere i barnehager som har mottatt spesialpedagogisk hjelp, ble spurt om hjelpen samsvarte med vedtaket som ble gjort av kommunen på en rekke områder (se Tabell 8-4).

Tabell 8-4: Barnehagestyreres svar på påstander om spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Prosent. (n= 792)

Da dere mottok spesialpedagogisk hjelp for barn i barnehagen, hvordan samsvarte den faktiske hjelpen barna fikk med vedtaket gjort av kommunen for følgende punkter:					
	Samsvarer godt	Samsvarer noe	Samsvarer lite	Samsvarer ikke	Vet ikke /Ikke relevant
...hva hjelpen skal gå ut på					
Totalt	76.6	20.3	1.6	0.9	0.5
...hvor lenge hjelpen skal vare					
Totalt	81.3	15.4	1.1	1.5	0.6
...hvilket timeomfang hjelpen skal ha					
Totalt	69.9	23	4.5	2	0.5
...hvordan hjelpen skal organiseres					
Totalt	65.4	28.4	4.5	1.1	0.5
...hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha					
Totalt	59.2	32.2	5.7	2	0.9
...tilbud om foreldrerådgivning					
Totalt	45.7	33.1	9.1	2.5	9.6

Svaralternativene viser til punkter som vedtakene skal inneholde. Kommunale barnehagestyrere mener i noe større grad at den faktiske hjelpen barna fikk samsvarte godt med vedtaket gjort av kommunene når det gjelder på fem av de seks punktene ($p < 0.05$). Unntaket er punktet om hvor lenge hjelpen skal vare, hvor vi ikke finner signifikante forskjeller på eierskap.¹² Samlet svarte de fleste styrerne at hjelpen samsvarte godt eller samsvarte noe på alle punktene, noe som i stor grad tyder på at gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen til barna i stor grad er i tråd med vedtakene om spesialpedagogisk hjelp. Tilbud om foreldrerådgivning er det punktet som har mest sprik – med færre som svarer samsvarer godt og flere som svarer samsvarer lite. Der er det i tillegg rundt ti prosent som svarer ikke relevant/vet ikke.

¹² Se fullstendig frekvensoversikt med fordeling på eierskap i vedlegg 5.

Figur 8-1 Barnehagestyreres vurdering av hvorvidt den spesialpedagogiske hjelpen imøtekommer barnets behov. Prosent.

På spørsmål om i hvilken grad barnehagen imøtekommer barnets spesialpedagogiske behov ser vi av Figur 8-1 at 70 prosent av styrerne krysset av for alternativene i svært stor (18 prosent) eller stor grad (52 prosent) i spørreskjemaet. Her oppgir de kommunale styrerne i større grad at hjelpen imøtekommer barnets behov enn de private, men denne forskjellen er imidlertid ikke signifikant.

Tabell 8-5: Barnehagestyreres svar på om tilbudet om spesialpedagogisk hjelp vurderes for justering. Prosent.

	Vurderer dere om tilbudet om spesialpedagogisk hjelp som enkeltbarn får fungerer eller bør justeres?					(n)
	Ja, årlig	Ja, underveis	Ja, i ettertid (når barnet har sluttet)	Nei	Vet ikke	
Kommunal	25.6	86.3	1.3	0.9	0.2	(445)
Privat	20.7	84.4	2.3	2.3	1.2	(347)
Total	23.5	85.5	1.8	1.5	0.6	(792)

86 prosent av barnehagestyrerne svarer at de vurderer å justere tilbudet om spesialpedagogisk hjelp underveis, mens 24 prosent gjør en årlig vurdering (Tabell 8-5). Under to prosent gjør det i ettertid og en tilsvarende andel har ikke en slik vurdering i det hele tatt. Her var det mulig å krysse av for flere av alternativene.

Barnehagestyrerne ble videre spurt om hvor mange ansatte i barnehagen som har 30, 60 og 120 studiepoeng i spesialpedagogikk. Respondentene skulle ikke inkludere ansatte med slik utdanning som er ansatt andre steder, f.eks. i kommunen. Tabell 8-6

viser den oppgitte fordelingen ansatte med studiepoeng i spesialpedagogikk etter barnehagestørrelse.

Tabell 8-6: Ansatte med studiepoeng i spesialpedagogikk, etter barnehagestørrelse. Gjennomsnitt*

Ansatte med studiepoeng i spesialpedagogikk og barnehagestørrelse				
Barnehagestørrelse	Ingen ansatte	1 til 2 ansatte	3+	(n)
30 studiepoeng				
<36 barn	29.5	68.6	1.9	(105)
36-80 barn	22.5	74.2	3.3	(240)
>80 barn	17.1	68.4	14.5	(76)
Total	23.3	71.7	5	(421)
60 studiepoeng				
<36 barn	58.1	41.9	0	(105)
36-80 barn	59.6	38.8	1.7	(240)
>80 barn	48.7	51.3	0	(76)
Total	57.2	41.8	1	(421)
120 studiepoeng				
<36 barn	81	19	0	(105)
36-80 barn	84.6	13.8	1.7	(240)
>80 barn	80.3	18.4	1.3	(76)
Total	82.9	15.9	1.2	(421)

*Et gjennomsnitt av prosenten i små (<36), mellomstore (36 - 80) og store barnehager (>80) presenteres her.

72 prosent av styrerne oppgir at de har en til to ansatte med 30 studiepoeng i spesialpedagogisk utdanning. 23 prosent oppgir at de ikke har ansatte med denne kompetansen. 42 prosent av styrerne svarer at barnehagen har en til to ansatte med 60 studiepoeng utdanning i spesialpedagogikk, mens kun 16 prosent av styrerne oppgir at de har en eller to ansatte med mastergrad (120 studiepoeng) i spesialpedagogikk og én prosent oppgir at de har tre eller flere ansatte med denne utdannelsen. De resterende 83 prosent av styrerne svarer at de ikke har ansatte med 120 studiepoeng i spesialpedagogikk i barnehagen.

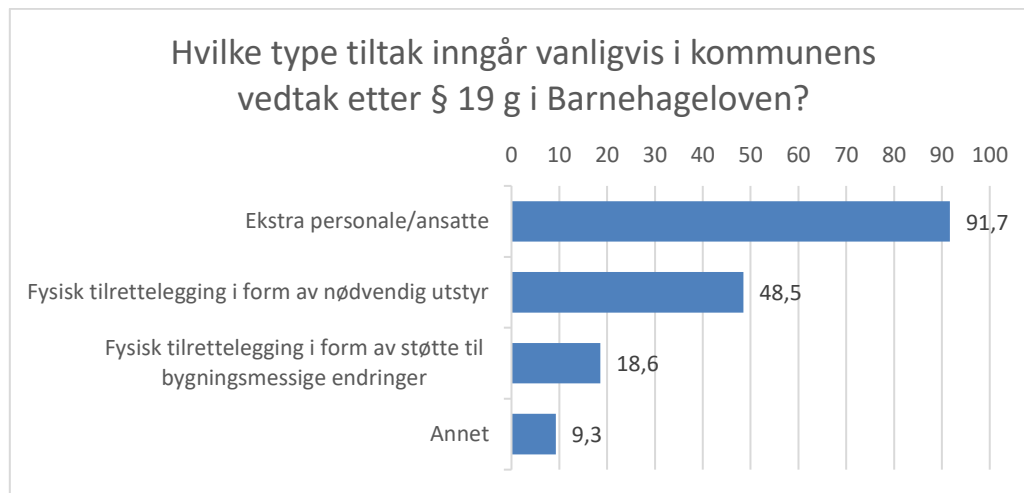
Store barnehager har i større grad ansatte med 30 og 60 studiepoeng i spesialpedagogikk (henholdsvis 83 og 51 prosent) sammenlignet med mellomstore (henholdsvis 78 og 40 prosent) og små barnehager (henholdsvis 70 og 42 prosent). Få barnehager har ansatte med spesialpedagogisk utdanning på masternivå (120 studiepoeng) og forskjellene mellom små, mellomstore og store barnehager er små. Totalt sett er det kun 17 prosent av barnehagene som har ansatte med mastergradskompetanse.

8.2 Kommunen som lokal barnehagemyndighet

Svarene fra kommunen som lokal barnehagemyndighet er også delt inn i to og omhandler henholdsvis barn med nedsatt funksjonsevne og spesialpedagogisk hjelp.

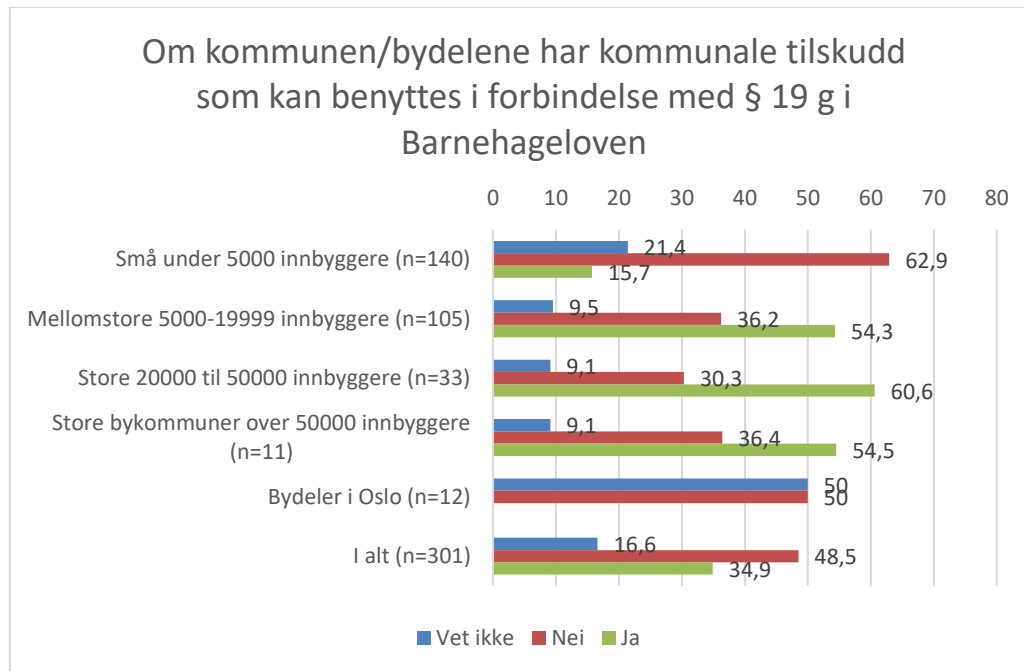
8.2.1 Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

Kommunene ble spurt om hvilke type tiltak som vanligvis inngår i kommunens vedtak etter § 19 g i Barnehageloven. Her kunne respondentene krysse av flere svaralternativer.

Figur 8-2: Hvilke type tiltak som vanligvis inngår i kommunens vedtak etter § 19 g i Barnehageloven. Prosent. (n=301)

Som Figur 8-2 viser er ekstra personale (92 prosent) det tiltaket som vanligvis inngår i vedtak knyttet til § 19 g ifølge kommunene. Det er imidlertid også relativt mange (49 prosent) som rapporterer om at barnehagene får tilskudd til fysisk tilrettelegging i form av nødvendig utstyr. Rundt en femtedel får støtte til bygningsmessige endringer, og om lag én av ti har krysset av for annet. De åpne svarene peker på eksempelvis tiltak som kompetanseheving, utstyrstilpasning, bemanning eller at de ikke har hatt slike vedtak etter § 19 g.

Figur 8-3: Om kommunen har tilskudd som kan benyttes i forbindelse med § 19 g i Barnehageloven. Prosent.

Nesten halvparten (49 prosent) av kommunene eller bydelene, i rollen som lokal barnehagemyndighet, svarer nei på spørsmålet om de har kommunale tilskudd som kan benyttes i forbindelse med § 19 g i Barnehageloven (Figur 8-3). Ingen bydeler i Oslo oppgir at de har dette, men 50 prosent er imidlertid usikker på dette. Totalt bekrefter 35 prosent av kommunene totalt at de har et slikt kommunalt tilskudd, her oppgir 60 prosent av de store kommunene at de har et slikt tilskudd, og 55 prosent av storbykommunene oppgir det samme. Rundt 17 prosent av de spurte kommunene vet ikke om de har et slikt tilskudd.

Under svaralternativ «Ja» ble det oppfordret til å spesifisere type tilskudd og her kom det inn i overkant av 100 spesifiseringer: Relativt mange oppgir at de gir støtte til alle barnehager som søker og at det er behovet til barnet som er styrende (ikke kommunens økonomi). Et annet relativt gjennomgående svar er at kommunen har avsatt penger i budsjettet til vedtak knyttet til § 19 g. Flere respondenter ser utfordringer knyttet til forskjellsbehandling på dette feltet mellom kommunale og private barnehager. Der den kommunale barnehagen må finne ressurser innen eksisterende rammer vil den private få tilført stillingsressurser på toppen av sine tilskudd. Flere melder at de har videreført samme ressurs som da det var statlig ordning med øremerkede midler.

8.2.2 Spesialpedagogisk hjelp

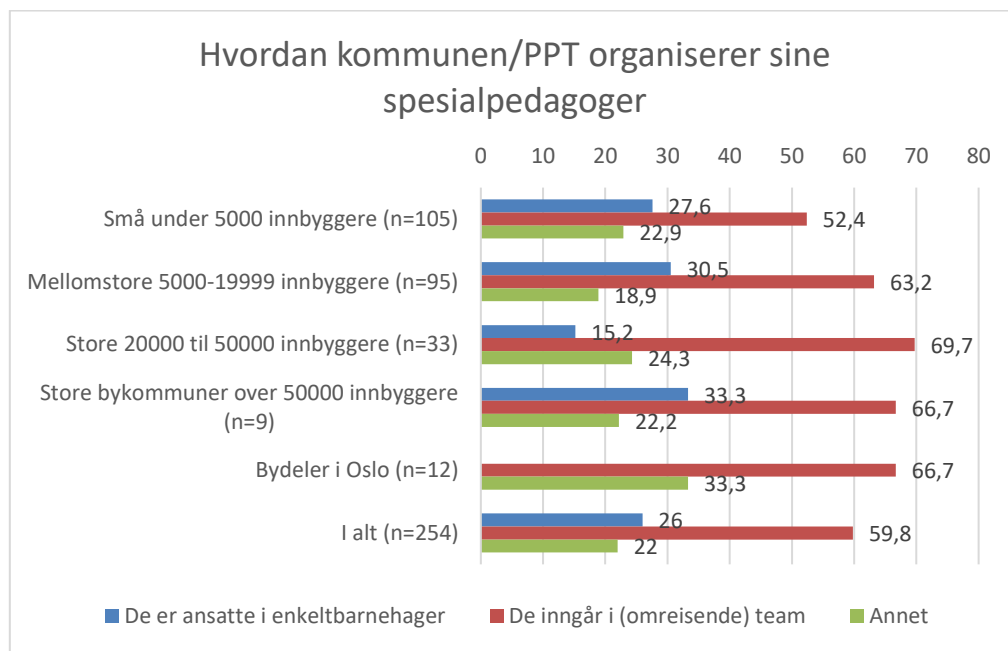
Kommunen som lokal barnehagemyndighet ble spurt om kommunens spesialpedagoger som arbeider i eller opp mot barnehagene, og vises i Tabell 8-7.

Tabell 8-7: Spesialpedagoger i kommunen. Prosent. (n=301)

Har kommunen spesialpedagoger som arbeider i eller opp mot barnehagene i kommunen?			
Ja, i kommunen	Ja, i samarbeid med andre kommuner (interkommunalt samarbeid)	Nei	Vet ikke
76.1	8.3	15.3	0.3

På spørsmål om kommunen har spesialpedagoger som arbeider i eller opp mot barnehagene i kommunen svarer tre av fire bekreftende på dette. Rundt 15 prosent har ikke en slik ordning, mens rundt én av ti tilbyr slik kompetanse i samarbeid med andre kommuner.

Videre spurte vi hvordan kommunen eller PPT organiserer sine spesialpedagoger. Resultatene er vist i Figur 8-4 og er fordelt på innbyggertall.

Figur 8-4: Kommunens organisering av sine spesialpedagoger. Prosent.

Tre av fem kommuner oppgir at spesialpedagoger er organisert som en del av et (omreisende) team (Figur 8-4), rundt én av fire oppgir at de er ansatt i enkeltbarnehager, mens rundt én av fem er organisert på annen måte (flere valg mulig). I Oslos bydeler er det ingen som oppgir at spesialpedagogene er ansatt i enkeltbarnehager, men disse er organisert gjennom (omreisende) team eller på andre måter. Ellers er det små forskjeller når det kommer til kommunestørrelse. De 56 som svarer annet oppgir i hovedsak at spesialpedagoger tilhører interkommunale samarbeid, er ansatt i kommunen, eller at de inngår i ulike teamløsninger.

8.3 Sammendrag

De fleste styrere oppgir at barn med nedsatt funksjonsevne som oftest (46 prosent) eller alltid (22 prosent) får et egnet tilrettelagt tilbud i barnehagen. Rundt én av sju oppgir at barna ikke får et egnet tilrettelagt tilbud. Fire av fem barnehagestyrere svarer at kommunen har midler de kan søke på for ekstra personellressurser for å tilrettelegge for barn med nedsatt funksjonsevne. Nesten halvparten oppgir at kommunen tilbyr midler til fysisk tilrettelegging.

Tre av fire styrere svarer at de har barn med rett til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Svarene viser at gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen til barna i barnehagen i stor grad er i tråd med vedtakene gjort av kommunen. De fleste styrerne mener også at barnets spesialpedagogiske behov blir oppfylt i barnehagen. Når det gjelder justering av tilbudet om spesialpedagogisk hjelp oppgir de fleste styrerne at dette skjer underveis, mens noen oppgir at de gjør en vurdering årlig.

Når det gjelder ansatte med spesialpedagogisk utdanning, har store barnehager i større grad ansatte med 30 og 60 studiepoeng i spesialpedagogikk sammenlignet med mellomstore og små barnehager. Totalt oppgir 17 prosent av barnehagene at de har ansatte med spesialpedagogisk utdanning på masternivå (120 studiepoeng).

92 prosent av kommunene, i rollen som lokal barnehagemyndighet, oppgir at ekstra personale er det tiltaket som vanligvis inngår i kommunens vedtak etter § 19 g. Rundt halvparten oppgir også fysisk tilrettelegging, mens rundt en femtedel oppgir bygningsmessige endringer. Mer enn én av tre kommuner oppgir at kommunen/bydelen har kommunale tilskudd som kan benyttes i forbindelse med § 19 g i Barnehageloven, mens én av to kommuner/bydeler oppgir at de *ikke* har et slikt tilskudd.

Tre av fire kommuner/bydeler oppgir at de har spesialpedagoger som arbeider i eller opp mot barnehagene i kommunen, videre oppgir tre av fem kommuner/bydeler at spesialpedagoger er organisert som en del av et team, rundt én av fire oppgir at de er ansatt i enkeltbarnehager, mens rundt én av fem oppgir at spesialpedagogene er organisert på annen måte.

9. BRUK AV DISPENSASJON FRA PEDAGOGNORMEN

Kunnskapsdepartementet ønsker mer informasjon om bruken av dispensasjon fra pedagognormen. Informasjonen skal brukes til å rapportere i statsbudsjettet og øvrige dokumenter til Stortinget om status for implementering av skjerpet pedagog- og bemanningsnorm.

Spørsmål om dette temaet stilles til **barnehageeiere** og **kommunen som lokal barnehagemyndighet**.

9.1 Barnehageeiere

På spørsmål om barnehageeierne hadde sendt søknad om dispensasjon fra pedagognormen på vegne av egne barnehager i løpet av 2018, ga 33 prosent av barnehageeierne bekreftende svar på at en slik søknad var sendt. Barnehageeierne ble bedt om å skrive inn hvor mange søknader de hadde sendt i et åpent tekstfelt, og resultatet viser et spenn fra én til 50 søknader om dispensasjoner fra pedagognormen.¹³

Tabell 9-1 viser resultatene fra hvor lang tid barnehageeierne har søkt dispensasjon fra pedagognormen.

Tabell 9-1: *Barnehageeieres svar på gjennomsnittlig lengde på søknad for dispensasjon for pedagognormen. Prosent.*

For hvor lang tid har du i gjennomsnitt søkt dispensasjon fra pedagognormen?				
	Mellom 0-6 måneder	Mellom 7-12 måneder	Total	(n)
Kommunal	27.8	72.2	100	(19)
Privat	19.3	80.7	100	(79)
Total	20.8	79.2	100	(98)

Her oppgir nært 80 prosent at søknaden om dispensasjon i snitt var på mellom 7 og 12 måneder. De resterende nær 20 prosentene har i gjennomsnitt søkt om dispensasjon i mellom 0 og 6 måneder

¹³ Her har flere respondenter misforstått spørsmålet og enkelte har tydelig svart på hvor mange stillinger/prosent av stillingen de har søkt dispensasjon for, ikke hvor mange søknader som spørsmålet viser til. Resultatene fra dette spørsmålet må brukes med forsiktighet. Av den grunn presenterer vi ikke en fullstendig oversikt over antall søknader. Dette får imidlertid ikke noen konsekvenser for de andre spørsmålene.

Videre ble barnehageeierne spurt om hvorvidt de har fått innvilget noen søknader og eventuelt hvor mange søknader som er innvilget. 92 prosent av barnehageeierne som har sendt søknad, har også fått innvilget søknad om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen. Her oppgir samtlige kommunale eiere at de har fått innvilget søknad, mens 90 prosent av de private oppgir det samme. Av de som har fått innvilget søknader oppgir 70 prosent at de har fått innvilget én søknad, 18 prosent oppgir at de har fått innvilget to søknader, seks prosent oppgir at de har fått innvilget tre søknader. Videre har enkeltrespondenter oppgitt at fire, fem, seks, ti og 11 søknader om dispensasjoner fra pedagognormen har blitt innvilget. De øvrige har skrevet inn i det åpne tekstfeltet blant annet at de har fått dispensasjon ved tidligere søknader, at noen søknader er under behandling, men at de vet at denne eller disse vil bli innvilget.

Tabell 9-2: Barnehageeieres svar på gjennomsnittlig lengde for innvilgede søknader om dispensasjon fra pedagognormen. Prosent.

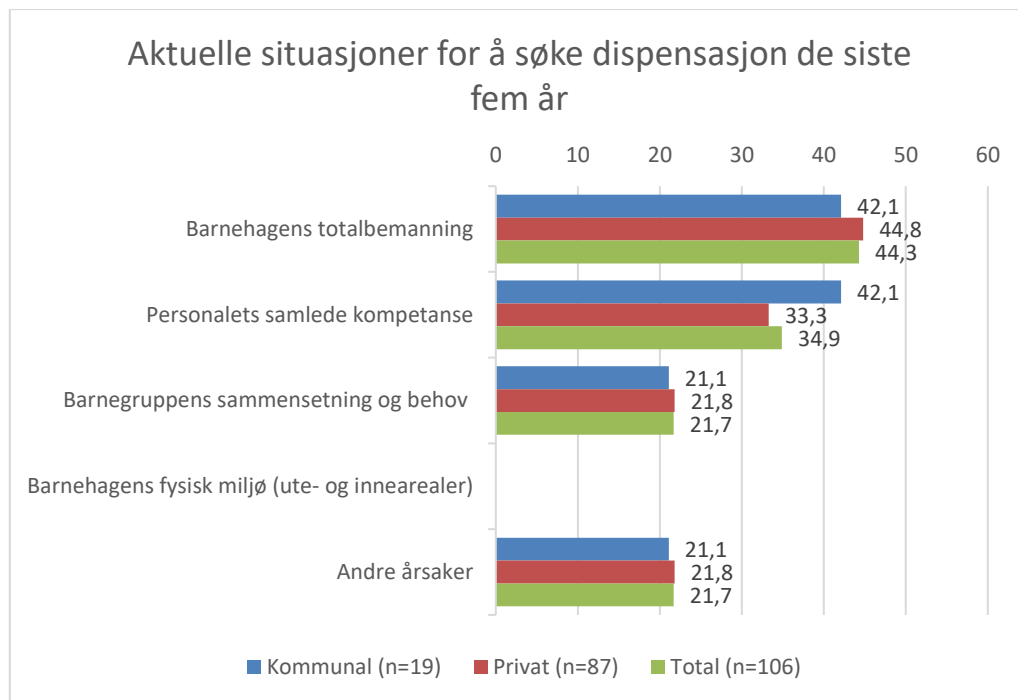
Lengde på innvilgede søknader om dispensasjon fra pedagognormen				
	Mellom 0-6 måneder	Mellom 7-12 måneder	Total	(n)
Kommunal	26.3	73.7	100	(19)
Privat	20.3	79.7	100	(79)
Total	21.4	78.6	100	(98)

På spørsmål om hvor lang tid dispensasjonen(e) som ble innvilget varte (Tabell 9-2), oppgir nesten 80 prosent også her at dispensasjon i snitt ble gitt for mellom sju og 12 måneder, mens 21 prosent oppgir at dispensasjonene er gitt for mellom null til seks måneder. Tallene samsvarer dermed i svært stor grad mellom tiden som ble innvilget og barnehageeierens svar på for hvor lang tid de i snitt har søkt om.

Tabell 9-3: Barnehageeieres svar på påstander om innvilgede søknader. Prosent.

Påstander om lengde på innvilgede søknader					
	Vi har fått innvilget dispensasjon for den tiden vi har søkt om	Vi har fått innvilget dispensasjon for lengre tid enn det vi søkte om	Dispensasjonen vi har fått innvilget har vært kortere enn det vi søkte om	Total	(n)
Kommunal	100	0	0	100	(19)
Privat	89.9	2.5	7.6	100	(79)
Total	91.8	2	6.1	100	(98)

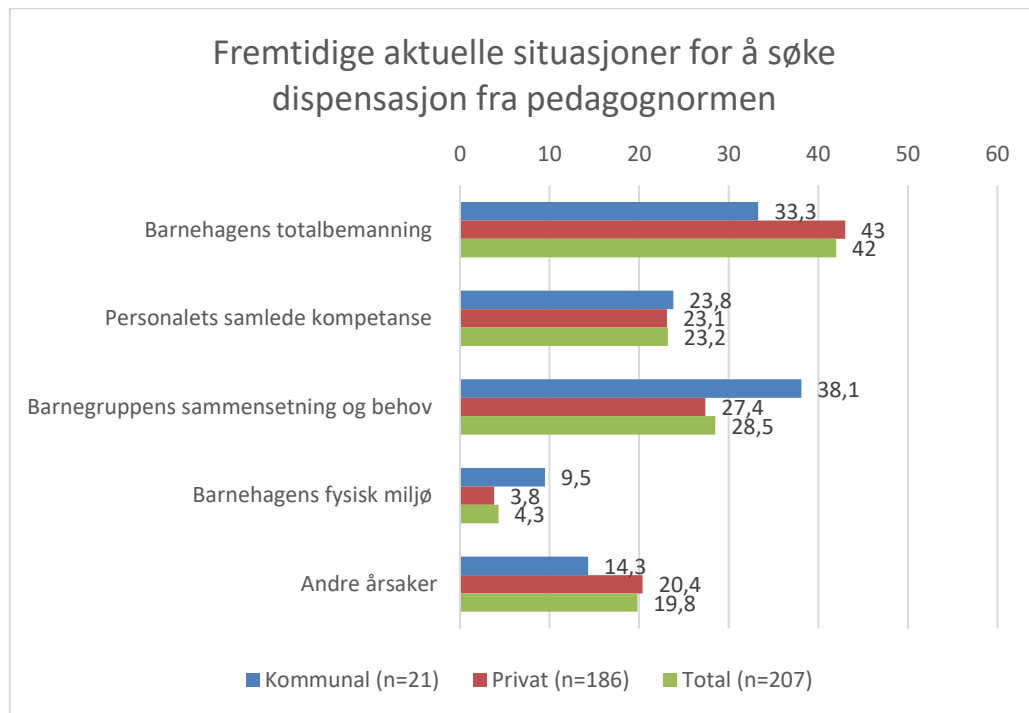
Dette bekreftes også av Tabell 9-3 som forteller at over 90 prosent sier at de har fått innvilget dispensasjoner for den tiden de har søkt om.

Figur 9-1: Barnehageeieres svar på hvilke situasjoner det har vært aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen de siste 5 årene. Prosent.

Figur 9-1 viser en fordeling av hvilke situasjoner i barnehagene som har gjort det aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen de siste fem årene. Respondentene hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Her peker flest på barnehagens totalbemanning (44 prosent), dernest på personalets samlede kompetanse (35 prosent). Én av fem peker deretter på barnegruppens sammensetning og behov, mens ingen har vurdert barnehagens fysiske miljø, enten ute- eller innearealer, som en årsak til å søke dispensasjon fra pedagognormen.

22 prosent svarte andre årsaker og flere av disse respondentene skrev inn årsakene til at det har vært aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen de siste fem årene. Seks av disse oppgir *svangerskapspermisjoner* som årsak, fem oppgir *skjerping av pedagognormen* som årsak, tre oppgir at de ansatte har fått *reduserte stillinger*, to oppgir *korttidsdispensasjon* eller behov for vikariat og to oppgir at de har ansatte med utdanning fra utlandet som årsak. Enkeltrespondenter nevner sammenslåing av barnehager som årsak, økonomi og avklaring av arbeidsevne som årsaker for å søke dispensasjon.

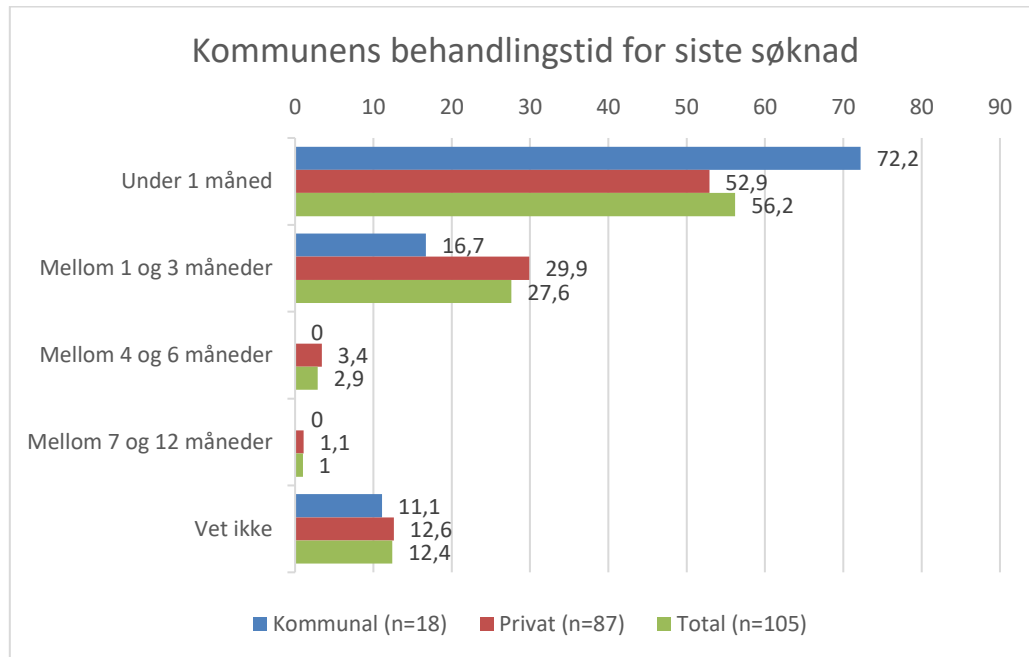

Figur 9-2: Barnehageeieres svar på hvilke situasjoner det kan bli aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen i fremtiden. Prosent.

Spørsmålet om hvilke situasjoner barnehageeierne tenker det kan bli aktuelt å søke dispensasjon for i fremtiden ble spurt til samtlige eiere, også til de som ikke har sendt søknad om dispensasjon fra pedagognormen tidligere (Figur 9-2). Også her blir barnehagens totalbemanning hyppigst nevnt. Flere private eiere oppgir dette alternativet sammenlignet med kommunale, men her gir en lav n blant kommunale eiere grunn til å tro at enkelt svar kan gi store utslag på resultatet. Deretter nevnes barnegruppens sammensetning og behov, hvor nær 30 prosent oppgir dette som en fremtidig årsak. Flere kommunale eiere oppgir dette som en fremtidig aktuell årsak, men her kan enkeltrespondenters svar gi stort utslag (n=21). Totalt 23 prosent av eierne oppgir personalets samlede kompetanse som en mulig fremtidig årsak for å søke dispensasjon fra pedagognormen.

Nær 20 prosent av respondentene oppgir andre årsaker, og av disse har 39 personer skrevet inn årsakene de ser for seg kan gjøre det aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen i fremtiden. 18 respondenter oppgir at dette ikke vil bli aktuelt og begrunner dette med blant annet at de er godt innenfor normen, eller at barne-/fødselstall og pedagogtetthet i kommunen gjør at dette ikke vil bli aktuelt fremover. Ni respondenter oppgir at det vil være aktuelt hvis de får *utfordringer med å fylle pedagogstillingene* eller *finne kvalifisert personell* til disse stillingene. Fem respondenter oppgir *permisjoner* som en mulig årsak, fire respondenter oppgir at det kan bli

aktuelt dersom *pedagoger slutter* i stillingen eller flytter. Fire respondenter oppgir *økonomi* som en mulig årsak.

Figur 9-3: Barnehageeieres svar på hvor lang tid kommunen brukte på å behandle siste søknad om dispensasjon fra pedagognormen. Prosent.

På spørsmål om hvor lang tid kommunen brukte på å behandle den siste søknaden om dispensasjon fra pedagognormen (Figur 9-3), oppgir 56 prosent at dette tok under en måned. Over en fjerdedel oppgir at dette tok mellom en og tre måneder. Mer enn fire av fem barnehageeiere oppgir dermed at en søknad sendt til kommunen om dispensasjon fra pedagognormen blir behandlet før det har gått tre måneder (se Figur 9-3). Av figuren ser vi at det er forskjeller mellom kommunale og private eiere, men disse forskjellene er ikke signifikant.

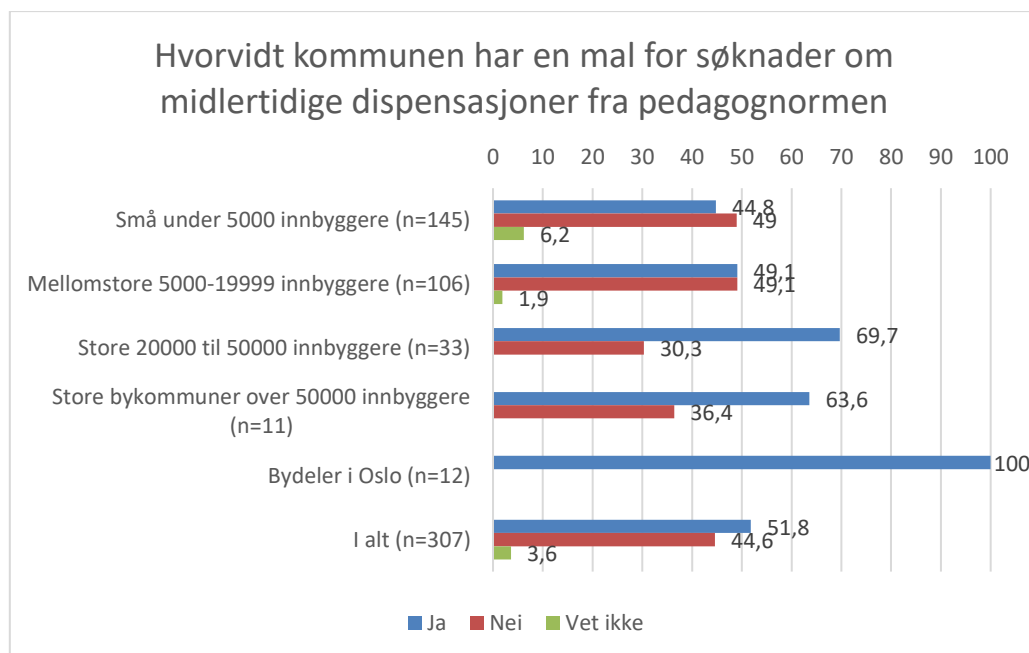
9.2 Kommunen som lokal barnehagemyndighet

Kommunen som lokal barnehagemyndighet fikk spørsmål om kommunen har en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen (Tabell 9-4).

Tabell 9-4: Om kommunen har en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen. Prosent. Antall (n) i parentes.

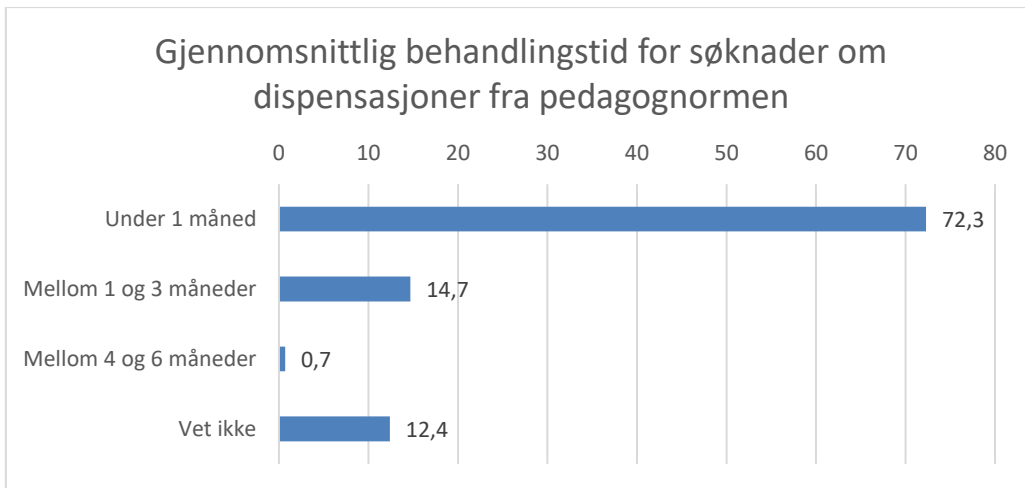
Har kommunen en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen?		
Ja	51.8	(159)
Nei	44.6	(137)
Vet ikke	3.6	(11)
Total	100	(307)

Som tabellen viser, bekrefter i overkant av halvparten (52 prosent) av de spurte at kommunen har en slik mal. 45 prosent oppgir at de ikke har en mal, mens nær fire prosent ikke vet om en slik mal foreligger.

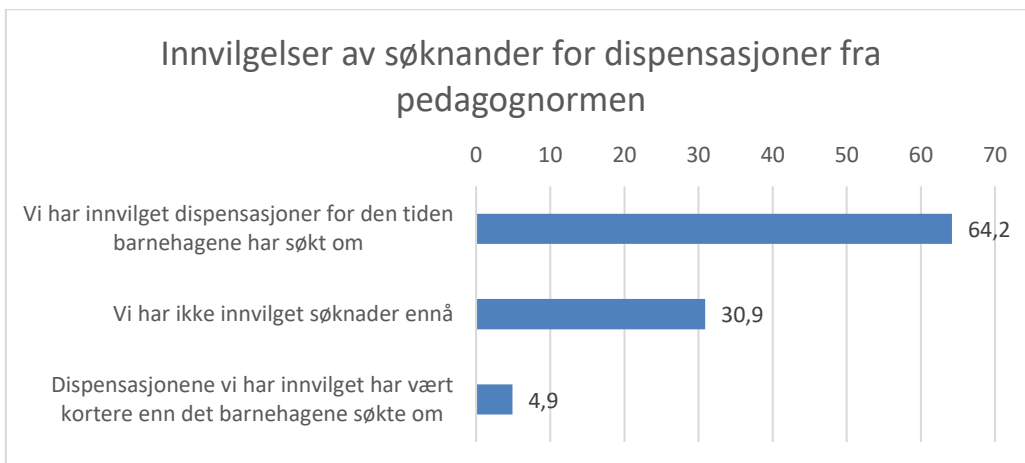
Figur 9-4: Om kommunen har mal for søknad, etter kommunestørrelse. Prosent.

Figur 9-4 viser at store kommuner har i større grad en mal for slike søknader, sammenlignet med små og mellomstore kommuner (målt ved innbyggertall). Her skiller særlig bydelene i Oslo seg ut, hvor alle oppgir å ha en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen.

Figur 9-5: Gjennomsnittlig behandlingstid for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen svart av kommunen i rollen som lokal barnehagemyndighet. Prosent. (n=307)

På spørsmål om hvor lang tid den gjennomsnittlige behandlingstiden for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen er (Figur 9-5), oppgir over 70 prosent at de bruker under en måned til dette arbeidet. Til sammen oppgir 87 prosent at en søknad er ferdigbehandlet innen det har gått tre måneder. Ingen respondenter svarte svaralternativene «mellom 7 og 12 måneder» eller «lengre enn 12 måneder». Dette samsvarer godt med barnehageeieres svar på samme spørsmål.

Figur 9-6: Lengde på innvilgede søknader på dispensasjon fra pedagognormen svart av kommunen som lokal barnehagemyndighets. Prosent. (n=307)

Når det gjelder hvor lang tid midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen har blitt gitt for (Figur 9-6), oppgir nært to av tre kommuner i rollen som lokal barnehagemyndighet at de har innvilget dispensasjoner for den tiden barnehagene har søkt om. Videre oppgir 31 prosent at de ikke har innvilget noen søknader ennå. Kun fem prosent

oppgir at de har innvilget dispensasjoner for kortere tid enn barnehagene har søkt om. Dette samsvarer også godt med barnehageeierens svar på samme spørsmål.

9.3 Sammendrag

Én av tre barnehageeiere oppgir at de har sendt en eller flere søknader om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen. De fleste har søkt dispensasjon på mellom sju og 12 måneder, og majoriteten har fått innvilget søknaden(e), flest i løpet av en måned. Begrunnelsene for å søke om dispensasjon fra pedagognormen er barnehagens totalbemanning, personalets samlede kompetanse og barnegruppens sammensetning og behov. Noen eiere oppgir andre årsaker, her viser et fåtall til eksempelvis svangerskapspermisjoner og skjerping av pedagognormen som andre årsaker til at de har sendt søknader om dispensasjon.

Over halvparten av kommunene oppgir at de har en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen. Her ser vi at større kommuner, målt i innbyggertall, i større grad har en mal for slike søknader sammenlignet med mellomstore og små kommuner. Kommunene som lokal barnehagemyndighet sine svar på gjennomsnittlig behandlingstid for disse søknadene bekrefter bildet barnehageeierne gav – flere enn to av tre kommuner som lokal barnehagemyndighet oppgir at søknadene blir behandlet innen én måned har gått.

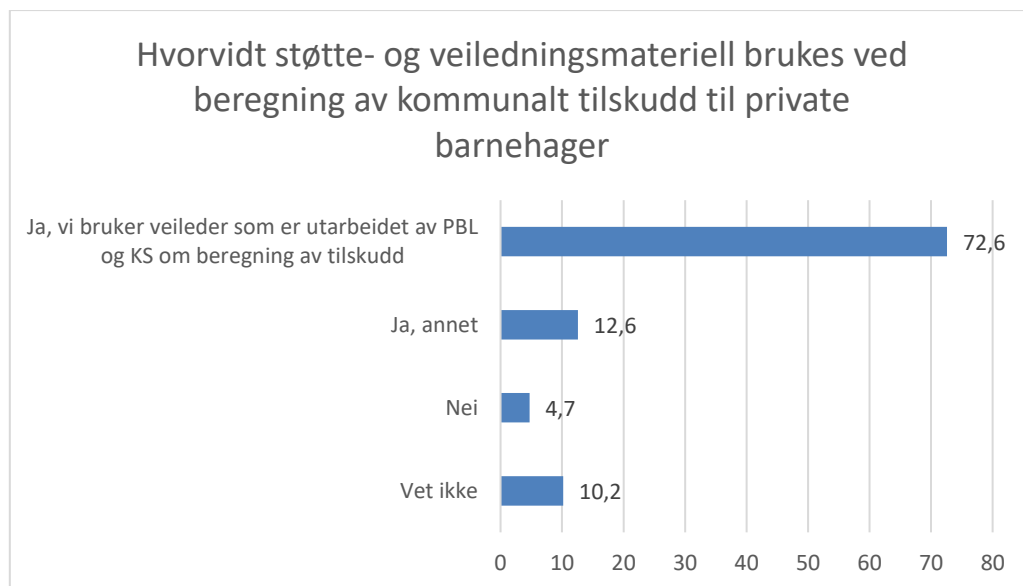

10. BEREGNING AV KOMMUNALT TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER

Kunnskapsdepartementet trenger informasjon om i hvilken grad kommunene opplever at de har tilstrekkelig støtte- og veiledningsmateriell når de skal utmåle tilskudd. Dataene skal gi informasjon for å vurdere om det er behov for mer støttemateriell og opplæring om regelverket.¹⁴

Spørsmål om temaet stilles til **kommunen som lokal barnehagemyndighet**.

Kommunen som lokal barnehagemyndighet fikk spørsmål om bruk av støtte- eller veiledningsmateriell ved beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager og er vist i Figur 10-1.

Figur 10-1: *Bruk av støttemateriell ved beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager. Prosent. (n=303)*

Her oppgir nær tre av fire kommuner at de bruker veiledere som er utarbeidet av PBL og KS. I kategorien «Ja, annet», fikk vi inn svar fra 37 respondenter. Her nevnes flere andre alternativer. Fire respondenter nevner at de bruker skjema utarbeidet av

---

¹⁴ På grunn av en teknisk feil i spørreskjemaet fikk respondenter som hadde svart at de *ikke* har private barnehager i kommunen disse spørsmålene om beregning av kommunalt tilskudd for private barnehager. Dette har vi bøtet på gjennom å gjøre en filtrering i analysene hvor disse aktuelle respondentene ble tatt ut av resultatene for akkurat dette temaet. Dermed viser resultatene for dette temaet kun svarene fra respondenter som *har* private barnehager i kommunen.

Telemarksforskning, andre nevner veiledningsmateriell fra Utdanningsdirektoratet eller Fylkesmannen, egne maler og nettverk.

66 prosent av kommunene oppgir at de *ikke* har behov for mer støtte- og veiledningsmateriell når de skal beregne kommunalt tilskudd til private barnehager, mot 34 prosent som oppgir at de har behov. Videre ble de som svarte bekreftende på spørsmålet, bedt om å skrive inn hvilket støtte- og veiledningsmateriell de har behov for, og her responderte 57. Av behovene som ble rapportert dreide mange seg om generell støtte til beregninger og beregningsmetoder, og tydeligere retningslinjer som reduserer mulighetene for å utøve skjønn eller fortolkninger. Videre ønsker flere at *eksempler ble vist og gjort tilgjengelige* for eksempel på direktoratets hjemmeside og at andres erfaringer på denne måten kan bli en støtte. Noen forslag var mer en kritikk av systemet som det er i dag (heller enn forslag til støtte- og veiledningsmateriell), som gikk på at systemet bør forenkles.

10.1 Sammendrag

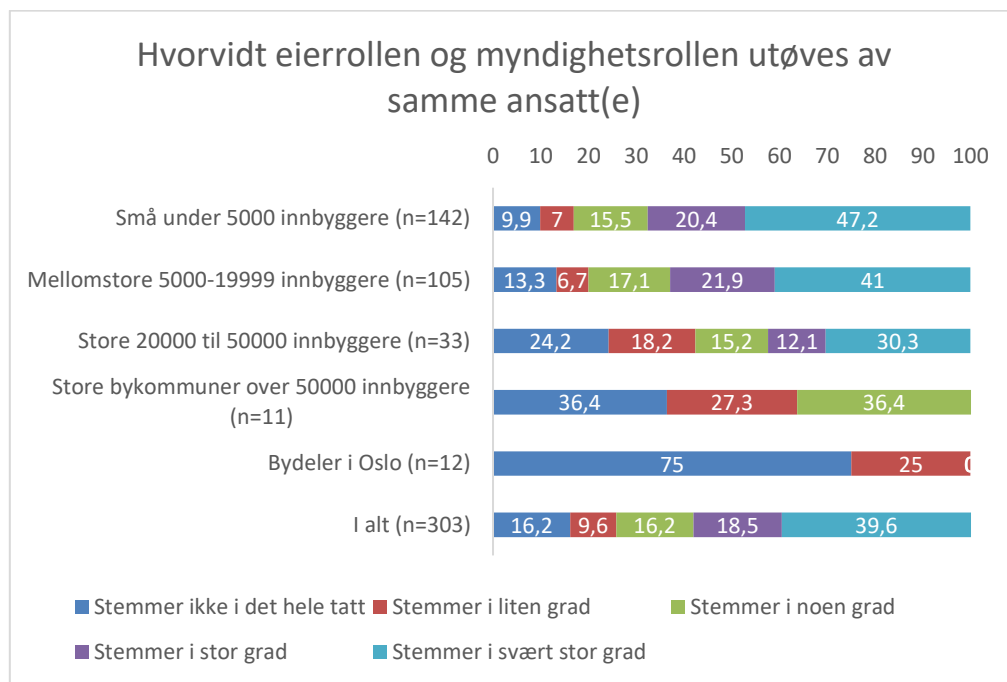
Nær tre av fire kommuner i rollen som lokal barnehagemyndighet bruker støtte- eller veiledningsmateriell ved beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager utarbeidet av PBL og KS, mens drøyt én av ti oppgir at de bruker andre veiledninger eller støttemateriell. Et klart flertall oppgir at de *ikke* har behov for mer støtte- og veiledningsmateriell når de skal beregne kommunalt tilskudd til private barnehager. Av de som rapporterte om behov dreide det seg om generell støtte til beregninger og beregningsmetoder, og tydeligere retningslinjer som reduserer mulighetene for å utøve skjønn eller fortolkninger.

11. BARNEHAGEMYNDIGHETENS ORGANISERING

Kommunens dobbeltrolle som potensielt både barnehageeier og tilsynsmyndighet overfor barnehagene gir konsekvenser for organisering og hvordan kommunen utfører sine oppgaver på barnehagefeltet. Rambøll (2012) har tidligere undersøkt barnehagemyndighetens organisering, og spørsmålsstillingen er delvis gjentatt for å kunne sammenligne resultatene. Dataene fra dette temaet vil gi innspill til vurderinger av hvilke typer veiledning kommunen som lokal barnehagemyndighet trenger for å kunne utføre sine oppgaver.

Spørsmål om temaet stilles til **kommunen som lokal barnehagemyndighet**.

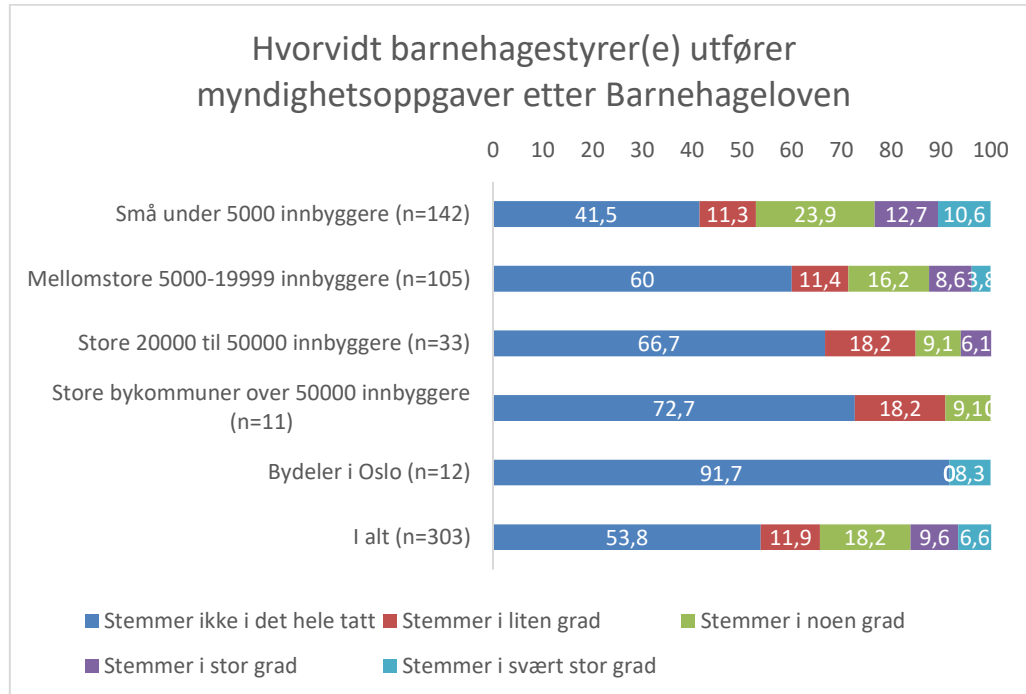
Kommunene som lokal barnehagemyndighet ble bedt om å vurdere en rekke påstander om barnehagemyndighetens organisering. På spørsmålet om eierrollen og myndighetsrollen utøves av samme ansatt(e) har vi sett om kommunestørrelse har noen betydning (Figur 11-1).

Figur 11-1: Hvorvidt eierrollen og myndighetsrollen utøves av samme ansatt(e), fordelt på kommunestørrelse. Prosent.

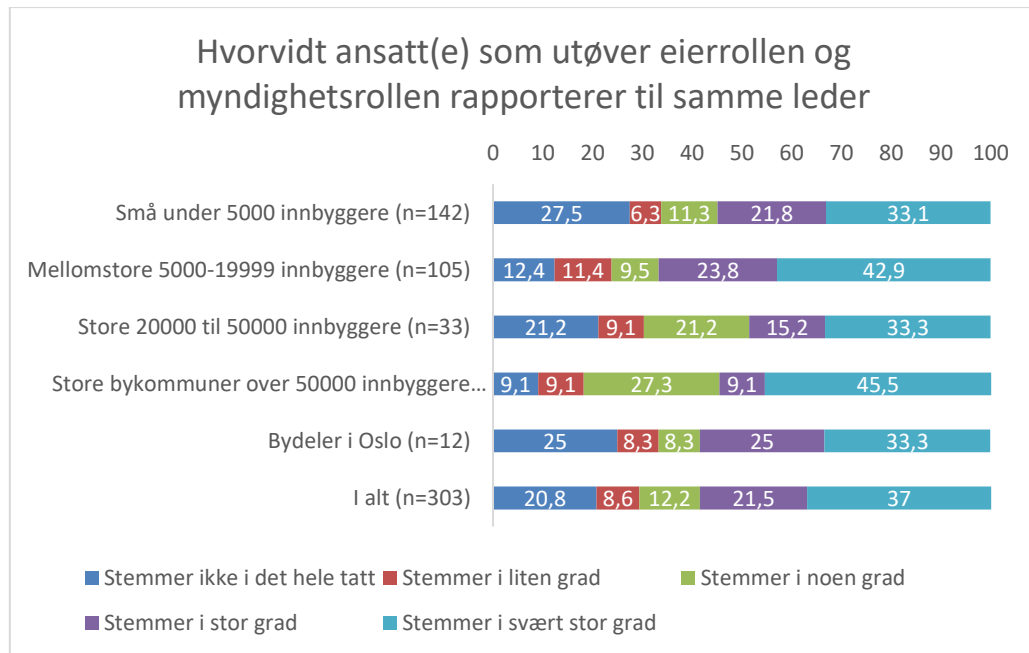
Totalt er det nært 40 prosent av kommunene som oppgir at eier- og myndighetsrollen utøves av samme ansatt, noe som samsvarer med hva Rambøll fant i 2012 (Rambøll 2012). For bydeler i Oslo oppgir 75 prosent at dette ikke stemmer i det hele tatt. Videre er det 36 prosent i storbykommunene som også oppgir at dette ikke stemmer, mens 64 prosent oppgir at dette stemmer enten i liten grad eller i noen grad. Supplerende analyser viser at påstanden stemmer i større grad desto mindre kommunene er

($p < 0.001$). Figur 11-1 viser altså at andelen som oppgir at eierrollen og myndighetsrollen utøves av samme ansatt(e) reduseres i takt med kommunistørrelse: blant små kommuner oppgir nær halvparten at påstanden stemmer svært godt.

Figur 11-2: Hvorvidt barnehagestyrere utfører myndighetsoppgaver etter Barnehageloven. Prosent.

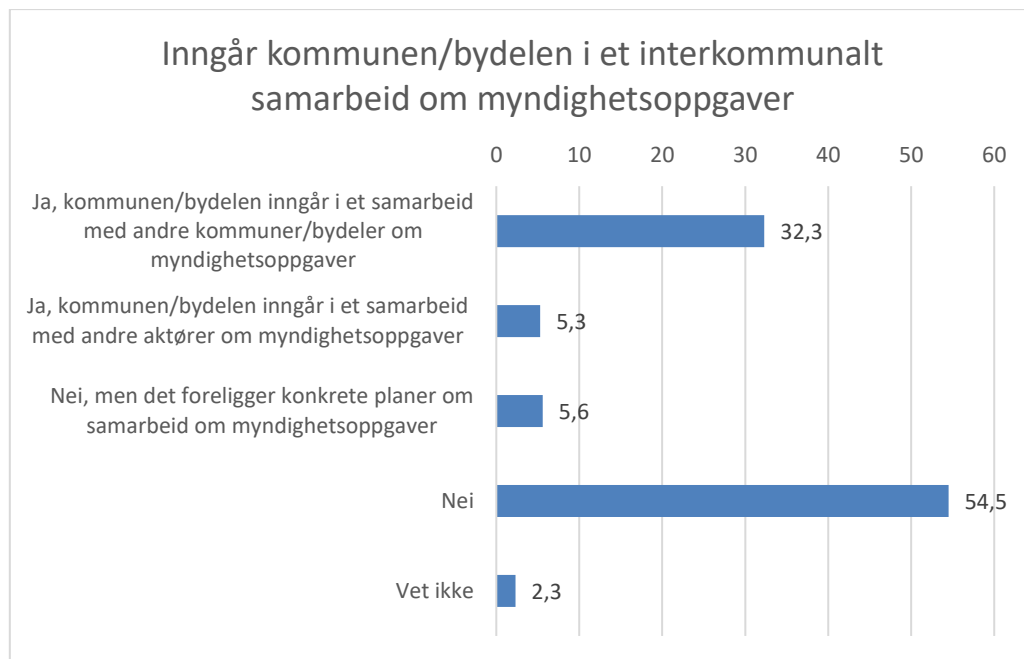
På spørsmål om barnehagestyrer(e) utfører myndighetsoppgaver etter Barnehageloven (Figur 11-2) oppgir over halvparten at påstanden ikke stemmer i det hele tatt (54 prosent). Sju prosent oppgir at det stemmer i svært stor grad, en svak nedgang siden 2012 (se Rambøll 2012:30). Det er variasjoner i hvor stor grad påstanden stemmer med tanke på kommunenes størrelse ($p < 0.001$). Resultatene tyder på at barnehagestyrere utfører myndighetsoppgaver i større grad jo mindre kommunene er. Én av fire små kommuner oppgir at dette stemmer i svært stor eller i stor grad, mens 12 prosent av de mellomstore kommunene oppgir det samme. Kun seks prosent av store kommuner oppgir at styrere utfører myndighetsoppgaver etter Barnehageloven.

Figur 11-3: *Hvorvidt ansatte som utøver eierrollen og myndighetsrollen rapporterer til samme leder. Prosent.*

På spørsmål om ansatte som utøver eierrollen og myndighetsrollen rapporterer til samme leder (Figur 11-3), oppgir 59 prosent totalt at dette stemmer i svært stor grad eller i stor grad. Til sammenligning fant Rambøll (2012:38) at 50 prosent av kommunene organiserte eier- og myndighetsrollen under samme ledelse. Vi finner ingen systematiske variasjoner mellom grupperingene med tanke på kommunestørrelse. Resultatene tyder for øvrig på at det er store variasjoner mellom kommunene uavhengig kommunestørrelse. Blant annet finner vi at i overkant av én av fire småkommuner oppgir at rollepåstanden ikke stemmer i det hele tatt, men samtidig oppgir én av tre småkommuner at dette stemmer i svært stor grad.

Vi spurte barnehagemyndighetene om kommunen eller bydelen inngår i et samarbeid om myndighetsoppgaver med andre kommuner, bydeler eller andre aktører på barnehageområdet (Figur 11-4). Her var flere svar mulig.

Figur 11-4: Hvorvidt kommunen/bydelen inngår i et samarbeid om myndighetsoppgaver med andre kommuner, bydeler eller andre aktører på barnehageområdet. Prosent. (n=303)

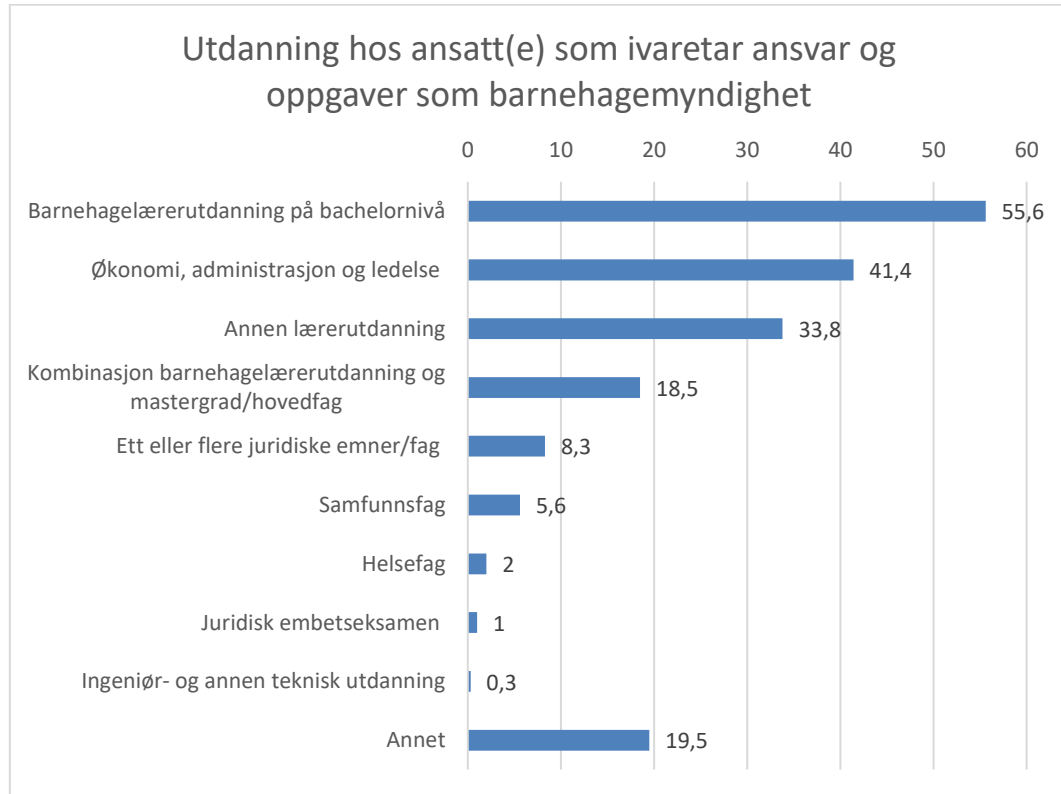
Rambøll (2012) viste i sin undersøkelse om barnehagemyndighetens organisering at 29 prosent av de kommunene som ble spurt hadde samarbeid med andre kommuner eller bydeler om myndighetsoppgaver. Våre resultater viser at 32 prosent av kommunene oppgir at de inngår i et slikt samarbeid med andre kommuner eller bydeler. I tillegg oppgir fem prosent at kommunen inngår i et samarbeid med andre aktører om myndighetsarbeid. Nær seks prosent oppgir at det foreligger konkrete samarbeidsplaner om myndighetsoppgaver. Her er det store variasjoner mellom fylkene¹⁵.

På spørsmål om hvor mange årsverk kommunen benyttet til oppgaver som følge av å være barnehagemyndighet, oppgir 63 prosent at de har fem årsverk eller færre¹⁶. 18 prosent oppgir ett årsverk. Videre oppgir 17 prosent av kommunene/bydelene to årsverk og 16 prosent oppgir fem årsverk.

¹⁵ En fullstendig oversikt over svarfordelinger på fylke finnes i vedlegg 5.

¹⁶ Svarene på spørsmålet om antall årsverk kommunen benyttet til oppgaver som følge av å være barnehagemyndighet indikerer at flere respondenter har oppgitt prosentandel av stillingen i stedet for årsverk. Vi har ikke mulighet for å sjekke hvilke svar som antyder årsverk, og hvilke som antyder prosent av stillinger eller antall stillinger. Derfor presenteres kun svar under 5 årsverk. Resultatene må av den grunn brukes med særlig forsiktighet. En frekvensoversikt over svaret på dette spørsmålet ligger i vedlegg 5.

Figur 11-5 viser en oversikt over hvilken utdanning den eller de ansatte som ivaretar kommunens oppgaver og ansvar som barnehagemyndighet innehar. Her var flere valg mulig.

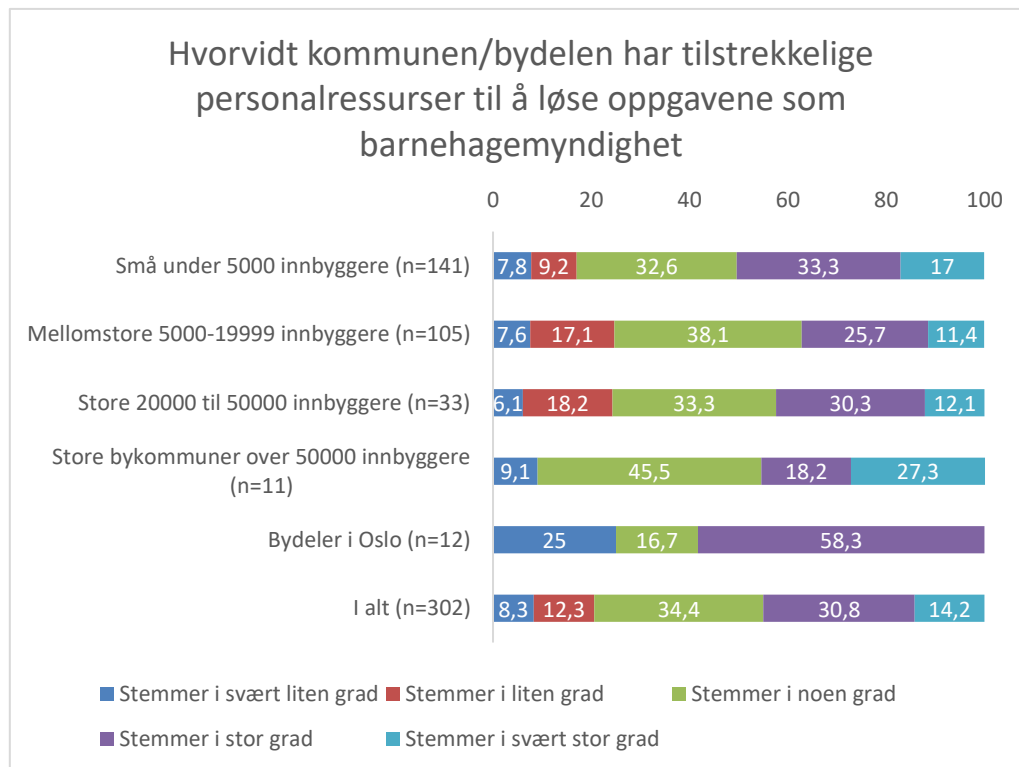
Figur 11-5: Svar på hvilken utdanning den eller de ansatte som ivaretar kommunens oppgaver og ansvar som barnehagemyndighet har. Prosent. (n=302)

Godt over halvparten oppgir at den eller disse ansatte har barnehagelærerutdanning på bachelornivå. Til sammenligning fant Rambøll (2012) at 72 prosent av kommuneadministrasjonene hadde ansatte med barnehagelærerutdanning¹⁷ til å ivareta kommunens myndighetsutøvelse, noe som er en nedgang på vel 16 prosentpoeng. Videre har to av fem i årets undersøkelse utdanning innen økonomi, administrasjon og ledelse. Til sammenligning fant Rambøll at litt færre, 38 prosent, hadde tilsvarende utdannelse (Rambøll 2012). Én av tre i årets undersøkelse oppgir at en eller flere av de ansatte har annen lærerutdanning enn barnehagelærer. Kun ni prosent oppgir at den eller de ansatte med myndighetsoppgaver har juridisk kompetanse i form av juridisk embetseksamen eller ett eller flere juridiske fag. Én av fem oppgir at de ansatte har en annen utdanning, og her gir 59 respondenter en utdyping i tekstfelt. Her nevnes blant

¹⁷ Rambøll (2012) opererer i sin rapport med begrepet «førskoleutdanning» som var datidens definisjon på utdanning/yrkestittel.

annet *spesialpedagogikk*, utdanninge i *veiledning*, og en rekke videreutdanninger av ulike fag.

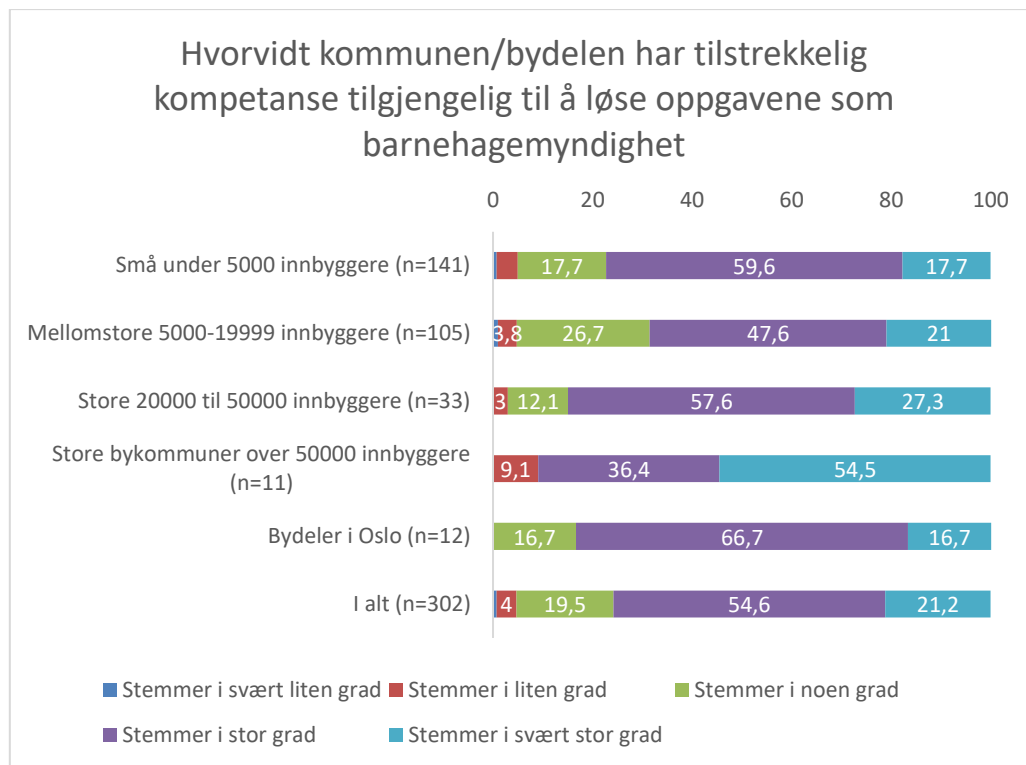
Respondentene ble videre bedt om å vurdere to påstander om kommunens kapasitet og kompetanse til å ivareta oppgavene som barnehagemyndighet, se figur under.

Figur 11-6: Hvorvidt kommunen har tilstrekkelig personalressurser til å løse myndighetsoppgaver. Prosent.

På opplevd tilgang på personalressurs (Figur 11-6) svarer færre enn halvparten - 45 prosent - at dette stemmer i svært stor eller stor grad. Dette samsvarer med Rambølls (2012) funn. Over tre av fem barnehagemyndigheter i bydeler i Oslo oppgir at de i stor grad har tilstrekkelige personalressurser, men ingen oppgir at dette stemmer i svært stor grad (n=12). Én av fire mener imidlertid at dette stemmer i svært liten grad i bydeler i Oslo. I 2012 fant Rambøll (2012) til sammenligning at andelen som mente at personalressursen var tilstrekkelig var lavest i bydeler i Oslo og i store kommuner. I årets undersøkelse oppgir ni prosent i store by-kommuner at de ikke har tilstrekkelige personalressurser til å løse oppgavene, mens 27 prosent i samme gruppe opplever at det i svært stor grad er nok personalressurser.

Figur 11-7: *Hvorvidt kommunen har tilstrekkelig kompetanse til å løse myndighetsoppgaver. Prosent.*

76 prosent svarer at kommunen eller bydelen i stor eller svært stor grad har tilstrekkelig kompetanse for å ivareta oppgavene som barnehagemyndighet (Figur 11-7). Dette er en liten økning fra Rambøll (2012) som fant at 70 prosent vurderte det samme. I årets undersøkelse vurderer fem prosent at de i svært liten eller liten grad har denne kompetansen, mens tilsvarende tall i 2012 var seks prosent.

Kommunen/bydelene som lokal barnehagemyndighet ble til slutt bedt om å beskrive hvilken kompetanse de mangler for å ivareta oppgavene som barnehagemyndighet i et åpent tekstfelt. Flere områder blir nevnt: 22 respondenter ønsker mer *barnehagefaglig kompetanse*, 15 respondenter oppgir viktigheten av *økonomisk kompetanse*, der enkelte nevner dette særlig i sammenheng med beregning av tilskudd og for å føre økonomisk tilsyn. 14 respondenter nevner *juridisk kompetanse* og til sammen åtte respondenter nevner mer *kompetanse på å føre tilsyn* som barnehagemyndighet.

11.1 Kommunens egen beskrivelse av organiseringen av arbeidet som barnehagemyndighet

I forbindelse med at respondentene oppga antall årsverk benyttet til barnehagemyndighetsoppgavene i kommunen, hadde respondentene mulighet til å beskrive organiseringen av myndighetsarbeidet i sin kommune i et åpent spørsmål. 106 personer har gjort dette, og svarene viser at «organisering av arbeidet som

barnehagemyndighet» har flere dimensjoner og fasetter. Vi har kategorisert svarene i tre tematiske bolker:

- Plass i kommuneorganisasjonen (67 kommentarer)
- Forholdet mellom myndighets- og eierrollen (37 kommentarer)
- Utfordringer og alternative modeller (27 kommentarer)

Plass i kommuneorganisasjonen

Her vises det ofte til at barnehagemyndighetsoppgavene formelt er plassert hos kommunalsjef, avdelingssjef, etatsleder eller liknende for oppvekst. Hos andre er ansvaret lagt til en enhetsleder eller som rådgiver i rådmannens stab, og dette illustrerer sannsynligvis mer generelle forskjeller i kommunal organisering (to-nivå eller tradisjonell).

Alt lagt på ein person – oppvekstsjef.

Barnehagemyndighet er en egen stilling i vår kommune. Den er direkte underlagt kommunalsjef for oppvekst.

Egen fagseksjon med egen leder som rapporterer til kommunalsjef. Delegert myndighet.

Virksomhetsleder barnehage representerer eier på overordnet nivå og er barnehagemyndighet.

Forskjellen mellom kommunene i folketall og antall barnehager er selvsagt stor, noe som påvirker både omfanget av ressurser brukt til barnehagemyndighetsrollen og arbeidsbetingelsene for den som bekler rollen. De følgende to sitatene viser dette:

2 årsverk har ansvar for barnehageopptak, beregning av foreldrebetaling. 1 årsverk har ansvar for vedtak o.l. ang. spesialpedagogisk hjelp. 0,4 årsverk arbeider med tilsyn i barnehagene. 1 årsverk arbeider med tilsyn og alle øvrige områder i Barnehageloven.

Har to hatter på meg. En hatt som styrer i barnehagen og den andre hatten som barnehagemyndighet. De saker som barnehagemyndighet skal avgjøre, eks. dispensasjon for pedagogisk leder, er det rådmannen som avgjør.

Respondenter fra små kommuner peker på at personen som har myndighetsansvaret ofte må dele oppmerksomheten sin mellom mange områder, både i og utenfor barnehagesektoren:

Barnehagefaglig rådgiver i 80 % stilling som tar seg av myndighetsoppgaver, eieroppgaver, rådgiving barnehage, fungerende leder for barnehagestyrene, ansvar for lærlinger i kommunen, ansvarlig for fagsystemer for barnehage,

saksbehandler redusert foreldrebetaling, søknader om spesialpedagogisk hjelp, saker til politisk behandling, rapportering, tilsettinger merkantile oppgaver

Dette er en liten kommune, der barnehagemyndigheten er kommunalsjef for oppvekst og integrering, som har ansvar for barnehage, skole, flyktningetjeneste og kultur. Kommunen har ingen private barnehager.

I 2017 ble det opprettet en kombinert stilling som personalrådgiver/skole- og barnehagefaglig rådgiver, der omfanget av skole- og barnehagefaglig rådgiver er på 30 prosent.

Det vises også til løsninger der myndighetsrollen er delt mellom flere organisatoriske enheter i kommunen:

Fordelt på: Opptakskontor (samordna opptak § 12), Økonomiavdeling (likebehandling private bhg §§ 14, 14a, 15, 16a), Barnehagemyndighet hos barnehagesjefen (godkjenning, rett til bhg-plasser, prioritet ved opptak (enhet styrka barnehage med fagteam), tilsyn

Forholdet mellom eier- og myndighetsrollen

37 av de 106 respondentene trekker fram dobbeltrollen kommunene har som barnehageeier og barnehagemyndighet, og forteller hvordan de har løst dette i sin kommune. Svarene viser eksempler på at kommunene kombinerer eier og myndighet i samme person/stab, og at de forsøker å skille rollene på ulike måter. Flertallet opplyser om at barnehagemyndighet og eierrollen bekles av samme person eller er lagt under samme leder. Noen problematiserer dette i kommentaren sin, andre ikke:

Barnehagemyndighet er organisert direkte under avdelingssjef for oppvekst. Barnehageeier er også organisert direkte under avd.sjef

Det er 3 ansatte - virksomhetsleder for barnehagene er leder for de 2 ansatte i barnehagemyndigheten samtidig som hun har ansvar for de kommunale barnehagene - eierrepresentant og myndighetsroller.

Det er til sammen 3,7 årsverk som er myndighet og eier og som har ulik faglig bakgrunn. 2,7 har barnehagefaglig bakgrunn. Vi regner at ca. 2 årsverk av de 3,7 til sammen går til å utøve myndighet. Vi opplever at det ikke er problematisk å inneha de to rollene samtidig. I det daglige arbeidet med alle barnehager har det ikke kommet kritikk på at rollene blandes, heller motsatt at vi skiller godt på rollene.

Vi er en liten kommune med kun 1 barnehage, kommunal. Begrenset hvor mange ansatte vi kan ha til å ivareta eier/myndighetsrollen. Jeg utøver begge deler, men kan være vanskelig med en slik rolleblending.

Å skille rollen som eier formelt fra rollen som barnehagemyndighet i kommunene er krevende innenfor samme organisasjon. I kommentarene ser vi flere eksempler på at en forsøker å øke avstanden og minimere interessekonfliktene, selv om en ikke alltid oppnår full oppdeling av de to rollene:

Barnehagemyndighet i [navn] kommune består av kommunalsjef for levekår og pedagogisk rådgiver. Kommunalsjef har personal- og budsjettansvar, mens pedagogisk rådgiver er pådriver i det pedagogiske arbeidet, og sørger for at barnehagene følger Barnehageloven og rammeplan for barnehagen.

Pedagogisk konsulent ivaretar myndighetsrollen og rapporterer til oppvekst- og kulturleder som har eierrollen.

Vi har en barnehagesjef, og 3 rådgivere som alle har kommunalsjefen som leder. 1 stk rådgiver har tilsynsoppgavene og rapportere direkte til kommunalsjef. Barnehagesjef utøver eier-rollen overfor kommunale barnehager. Vi vil tydeliggjøre at vi skiller mellom eier og myndighet.

Det er interessant å merke seg at også småkommuner med kun kommunale barnehager kan være opptatt av å skille myndighets- og eierrollen:

Vi har en egen tjenesteleder med delegert barnehagemyndighet og rolle som kommunal barnehageeier. I den ene saken med søknad om dispensasjon fra utdanningskravet som vi hadde for et par år siden løste vi utfordringen med dobbeltrollen ved at tjenesteleder (barnehageeier) søkte rådmannen (barnehagemyndighet) om dispensasjon, i samråd med vår lokale Fylkesmann. Ellers består barnehagemyndighetsoppgaven i stor grad av tilsynsoppgaver. Med bare kommunale barnehager har vi godt innsyn i egen organisasjon på detaljnivå. Tilsynene avdekker likevel forbedringsområder i våre rutiner.

Liten kommune med to kommunal barnehager. Ingen private. Barnehageeier og barnehage myndighet er to forskjellige stillinger.

I en del av kommentarene vises det til at eier- og myndighetsrollen ikke er lagt under samme leder, eller at tilsynsoppgaven utføres helt eller delvis i et interkommunalt samarbeidsnettverk.

Barnehagemyndigheten ligger organisert under annen leder enn eier, men rapportering skjer også til direktør for oppvekst som er eier.

Barnehagemyndigheten ligger til rådgiver oppvekst i Rådmannens stab. Vedkommende har barnehagelærerutdanning. Barnehageeierrollen ivaretas administrativt av enhetslederne for barnehagene.

FOM november 2016 valgte kommunen å skille helt mellom eierrollen og myndighetsrollen. Selv om både eier- og myndighetsrepresentanten rapporterer til samme leder, er dette på kommunalsjef/ rådmannsnivå og oppleves ryddig og bra. Barnehagene (og spesielt) de private barnehagene i kommunen gir tilbakemeldinger på at rollene er tydelige og at barnehagemyndighet har samme ansvar/ rolle/ funksjon overfor alle barnehagene.

Vi jobber sammen med to andre kommuner. Vi har felles tilsynsplan. Vi utfører tilsynet sammen (3), og tilsynsmyndigheten i sin kommune skriver rapportene og følger opp arbeidet med veiledning.

Utfordringer og alternative modeller

I denne kategorien, som omfatter 22 kommentarer, får vi innblikk i utfordringer som mangel på barnehagefaglig kompetanse hos barnehagemyndigheten, stillingsvakanser og generell ressursmangel, og i måter en forsøker å løse dette på. Når barnehagemyndighetsrollen ligger til kommunalsjefen, kan denne ha annen faglig bakgrunn enn barnehagelærerutdanning. Noen kommuner velger da å legge myndighetsoppgaver til barnehagestyrene:

Det har ikke vært barnehagemyndighet på kommunenivå på lengre tid. Styrer har fylt oppgavene. Dermed har det sannsynligvis ikke vært helt klare grenser for hva som er barnehagemyndighet og styreroppgaver. Barnehagemyndighet er tilsatt nylig.

Rådmannen har den formelle myndighetsrolla, men delegerer til meg som er styrar i ein av barnehagane. Det er ikkje fastsett ein stillingsprosent. Når eg er i den delen av stillinga er eg rådgjevar. Stillinga er på toppen av 100% styrar, ingen er i styrarstillinga når eg er rådgjevar. Eg er ikkje overordna styrarane i dei andre barnehagane. Ved tilsyn har rådmannen vore den som gjennomfører tilsynet og eg gjer alt forarbeid og etterarbeid.

Utøvelse av barnehagemyndighet er knyttet til kommunalsjef oppvekst som har skolefaglig bakgrunn. En rådgiverstilling tilsvarende 5 % er knyttet til en styrerstilling.

Dette gir barnehagestyrene «mange hatter i hverdagen», som en av respondentene påpeker. I en annen kommune har en av de kommunale styrerne vært på kurs og lært om barnehagemyndighetsrollen, for så å få delegert oppgaver. Men det følger ikke nødvendigvis med ressurser til de nye oppgavene for styrer, slik denne «myndighets-utøvende styreren» påpeker:

Vi er en liten kommune. Vi har en tjenesteleder med ansvar for alle barnehagene i kommunen, men h*n er også styrer i egen stor barnehage, i

tillegg. Vi som er "vanlige" styrere har også fått delegert eieroppgaver /myndighetsoppgaver fra tjenesteleder/barnehagemyndighet. Vi har en kommunalsjef som har ansvar for både skole og barnehage, men h*n bruker mest tid på skolene, vi i barnehagene blir mest overlatt til oss selv. På papiret er det ikke slik, men virkeligheten er en annen. Så det er vi styrere og tjenesteleder/styrer som egentlig tar oss av alt med barnehage i kommunen. Det sier seg selv at det blir veldig mye jobb på tjenesteleder som også er styrer i egen barnehage. Vi er en to-nivå kommune.

Det er eksempler på at myndighetsansvaret deles opp for å plasseres hos ansatte som jobber med beslektede oppgaver fra før, noe som kan gjøre det fragmentert. Det gjelder kanskje spesielt dersom ingen av de som utfører oppgavene havner i den ansvarlige kommunalsjefens linje:

Myndighetsrolla har bare 0,5 årsverk, men andre fagområde blir hentet inn når det er behov for det, f.eks. økonomi, helse, barnevern, fysioterapi, kommunelege, PP tjenesten eller andre. Det blir for tida undersøkt om noen arbeidsoppgaver kan legges over til andre, f. eks at NAV kan overta oppgaver som gjelder redusert foreldrebetaling/gratis kjernetid.

Det er kommunalsjefen som har det overordna ansvaret og så er det 4 tilsette som har dette som del av stillinga. Dei sit i 2 ulike stabar som ikkje ligg i styringslinja til kommunalsjefen.

11.2 Sammendrag

40 prosent av kommunene oppgir at eierrollen og myndighetsrollen utøves av samme ansatt. Sju prosent av kommunene oppgir at barnehagestyrer(e) utfører myndighetsoppgaver etter Barnehageloven, noe som er en nedgang på tre prosentpoeng siden Rambølls undersøkelse i 2012. Her er det også variasjoner etter kommunestørrelse, hvor barnehagestyrere utfører myndighetsoppgaver i større grad jo mindre kommunene er. I overkant av én tredel av kommunene i rollen som lokal barnehagemyndighet oppgir at ansatte som utøver eierrollen og myndighetsrollen er organisert under samme leder, men tallene tyder på at det er store variasjoner på dette punktet, uansett kommunestørrelse.

Våre resultater tyder også på at det har vært en svak økning i interkommunale samarbeid siden 2012. 32 prosent av kommunene som lokal barnehagemyndighet oppgir at de inngår i et slikt samarbeid med andre kommuner eller bydelar.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning som ivaretar myndighetsrollen har gått markant ned siden 2012. I dag har 56 prosent denne utdannelsen, mot 72 prosent i 2012. To av fem ansatte i rollen har utdanning innen økonomi, administrasjon og

ledelse, mens én av tre oppgir at de ansatte har annen lærerutdanning enn barnehagelærer. Kun ni prosent oppgir at de ansatte med myndighetsoppgaver har juridisk kompetanse.

45 prosent oppgir at de opplever kommunen har tilstrekkelige personalressurser til å løse oppgavene som barnehagemyndighet. 76 prosent oppgir derimot at kommunen har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta oppgavene som barnehagemyndighet. Barnehagefaglig kompetanse, økonomisk kompetanse, juridisk kompetanse samt kompetanse på å føre tilsyn som barnehagemyndighet er eksempler på opplevde kompetansemangler som nevnes av barnehagemyndigheten.

Respondentenes egne beskrivelser av hvordan kommunen organiserer arbeidet som barnehagemyndighet gir et utfyllende bilde av organiseringen utover spørsmålene som er stilt i spørreskjemaet, og viser at det er store variasjoner i beskrivelsene av hvordan dette er gjort i den enkelte kommune. Her vises det ofte til at barnehagemyndighetsoppgavene formelt er plassert hos kommunalsjef, avdelingssjef, etatsleder eller liknende for oppvekst. Hos andre er ansvaret lagt til en enhetsleder eller som rådgiver i rådmannens stab. 37 respondenter trekker videre fram dobbeltrollen kommunene har som barnehageeier og barnehagemyndighet. Flertallet av disse opplyser om at barnehagemyndighet og eierrollen bekles av samme person eller er underlagt samme leder. Også småkommuner med kun kommunale barnehager kan være opptatt av å skille myndighets- og eierrollen. I en del av kommentarene vises det til at eier- og myndighetsrollen ikke er lagt under samme leder, eller at tilsynsoppgaven utføres helt eller delvis i et interkommunalt samarbeidsnettverk. utfordringer som nevnes er mangel på barnehagefaglig kompetanse hos barnehagemyndigheten, stillingsvakanser og generell ressursmangel.

LITTERATURLISTE

- Di Nascimento Silva, P. L. (2005). «Reporting and compensating for non-sampling errors for surveys in Brasil: current practices and future challenges». In T.U.N.T. d. o. E. a. S. Affairs (ed.), *Household Sampling Surveys Developing and Transition Counties* (pp. 231-248). NY: United Nations Publications
- Fagerholt R.A., Naper, L. R., Sivertsen, H., Haugset, A. S., Nilsen, B. T. og M. Stene (2018). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2017*. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling AS
- Gulbrandsen og Eliassen (2013). *Kvalitet i Barnehager*. Oslo: NOVA
- Haugset, A. S., Haugum M., og Nilsen, R. D. (2015). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2015*. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Kompetanse for framtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2022*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Naper, L. R., Nilsen, R.D., Sivertsen, H., Ekmann, L., og Stene, M. (2017). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2016*. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling
- Rambøll (2012). Sluttrapport. Undersøkelse om kommuner som barnehagemyndighet. Hentet fra: <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/kommunen-som-barnehagemyndighet.pdf>
- Sivertsen, H., Haugum, M., Haugset, A.S., Carlsson, E., Nilsen, R. D. og Nossun, G. (2015). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2014*. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling
- Utdanningsdirektoratet (2017). *Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver*. Gjelder fra 01.08.17. Oslo: Utdanningsdirektoratet

INNHold – VEDLEGG 1-5

1	Vedlegg 1 Spørreskjema til barnehagestyrere.....	2
2	Vedlegg 2 Spørreskjema til barnehageeier	17
3	Vedlegg 3 Spørreskjema til barnehagemyndighet.....	26
4	Vedlegg 4: Frafallsanalyser	37
4.1	Barnehagestyrerne.....	37
4.1.1	Frafall undervegs.....	39
4.2	Barnehageeierne.....	40
4.2.1	Frafall undervegs.....	41
4.3	Barnehagemyndigheten.....	42
4.3.1	Frafall undervegs.....	43
4.4	Oppsummering svartilbøyelighet for alle målgrupper	43
4.4.1	Barnehagestyrere.....	43
4.4.2	Barnehageeiere.....	44
4.4.3	Barnehagemyndighet.....	44
5	Vedlegg 5: Tabeller og figurer	45
5.1	Implementering av ny rammeplan	45
5.2	Beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser	47
5.3	Tilretteleggingsplikt og spesialpedagogisk hjelp.....	49
5.4	Bruk av dispensasjon fra pedagognormen	50
5.5	Barnehagemyndighetens organisering	51

1 VEDLEGG 1 SPØRRESKJEMA TIL BARNEHAGESTYRERE

1. Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge som sendes til barnehagestyrere. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehagestyrer sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

I slutten av skjemaet finnes et tekstfelt hvor du kan gi kommentarer til selve undersøkelsen og de spørsmålene du har blitt stilt. Har du andre spørsmål om undersøkelsen eller behov for hjelp underveis, ta kontakt på barnehage@tfou.no

Linn Renee Naper - Forsker
Randi Ann Fagerholt - Forsker

2. Spørsmål til Barnehage-Norge 2018 for barnehagestyrere

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som går årlig til barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2018 er temaene for undersøkelsen som går til styrerne:

- Implementering av rammeplan
- Kartlegging av kompetansebehov
- Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger
- Beredskap og alvorlige hendelser
- Tidlig innsats - barn med nedsatt funksjonsevne
- Tidlig innsats - spesialpedagogisk hjelp

Lykke til med besvarelsene!

3. Implementering av rammeplan

Vi har noen spørsmål om hvordan barnehagen har arbeidet med den nye rammeplanen for barnehagen. Utdanningsdirektoratet har spesielt behov for kunnskap om hvilke områder av den nye rammeplanen som oppleves som utfordrende å jobbe med, og behovet barnehagene har for støtte- og veiledningsmateriell.

4. Implementering av ny rammeplan - Digital praksis

I følge rammeplan for barnehagen skal digital praksis inngå som en del av barnehagens arbeidsmåter. I det følgende kommer noen spørsmål om barnehagens digitale praksis.

5. Velg inntil tre områder som du mener virker begrensende for den digitale praksisen i deres barnehage?

(Oppgi gjerne flere svar)
(Velg opp til 3 svaralternativer)

- Personalet mangler kompetanse i pedagogisk bruk av digitale verktøy

aktiviteter sammen med barna
 ..vurdere de digitale verktøyene s relevans og egnethet i det pedagogiske arbeidet med barna

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

7. Hvor ofte bruker dere digitale verktøy i barnehagen til følgende gjøremål? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Daglig	Ukentlig	Månedlig	Sjeldnere enn månedlig	Aldri	Vet ikke
For å planlegge og vurdere aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I forbindelse med barns lek og læring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å kommunisere med foresatte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å dokumentere det pedagogiske arbeidet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Til annen bruk	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Implementering av ny rammeplan - Samisk kultur

I følge rammeplan for barnehagen skal personalet gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett, og knytte det samiske perspektivet til merkedager, hverdagsliv, kunst, kultur og mattradisjoner.

9. Hvilke av følgende tema ønsker dere støtteressurser til? (Velg inntil tre) (Oppgi gjerne flere svar) (Velg 1-3 svaralternativer)

- Samisk kultur
- Samisk levesett

- Samiske mattradisjoner
- Samiske perspektiver knyttet til merkedager
- Samiske perspektiver knyttet til fagområdene
- Vi har ikke behov for støttemateriell på det samiske feltet

10. Implementering av rammeplan - Prosess

11. Hvor mye har dere i inneværende år jobbet systematisk med ett eller flere av de syv fagområdene i rammeplanen? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Arbeidet lite med	Arbeidet noe med	Arbeidet ganske mye med	Vet ikke
Kommunikasjon, språk og tekst	☐	☐	☐	☐
Kropp, bevegelse, mat og helse	☐	☐	☐	☐
Kunst, kultur og kreativitet	☐	☐	☐	☐
Natur, miljø og teknologi	☐	☐	☐	☐
Antall, rom og form	☐	☐	☐	☐
Etikk, religion og filosofi	☐	☐	☐	☐
Nærmiljø og samfunn	☐	☐	☐	☐

12. I hvilken grad opplever du som styrer at personalet er positive til å ta i bruk ny rammeplan? (Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

13. På hvilke områder vil du som styrer si at ansattes refleksjon har endret seg som følge av ny rammeplan? Flere valg mulig. (Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagens verdigrunnlag
- Ansvar og roller
- Barnehagens formål og innhold

- Barns medvirkning
- Samarbeid mellom hjem og barnehage
- Overganger innad i barnehagen
- Overganger fra barnehage til skole
- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Barnehagens arbeidsområder
- Barnehagens fagområder
- Vi reflekterer og arbeider på samme måte som tidligere
- Vet ikke

Annet, vennligst spesifiser

14. I hvilken grad opplever du at ny rammeplan tydeliggjør dine ansvarsområder som styrer?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

15. Hvilke av følgende utvalgte temaer fra rammeplanen har barnehagen mest behov for støttemateriell til? (Velg inntil tre)

(Oppgi gjerne flere svar)

(Please choose a maximum of 3)

Demokrati	Mangfold og gjensidig respekt	Likestilling og likeverd	Bærekraftig utvikling	Livsmestring og helse	Barns medvirkning	Overganger	Planlegging	Vurdering	Tilretteleggning for barn som trenger ekstra støtte	Prosjekter	Barnehagens digitale praksis	Vet ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Er det andre temaer enn dem som ble nevnt i forrige spørsmål som barnehagen trenger støttemateriell til?

-----

17. Hvilke typer støttemateriell ønsker dere? (Velg inntil tre)

(Oppgi gjerne flere svar)
(Velg opp til 3 svaralternativer)

- Refleksjonsspørsmål
- Praksiseksempler på film
- Praksiseksempler i tekstform
- Fordypningstekst om et tema
- Film for fordypning om et tema (f.eks. foredrag av en fagperson)
- Verktøy for egenvurdering (f.eks. ståstedsanalysen)
- Vi ønsker ikke støttemateriell
- Vet ikke

Annet

-----

18. Hvilke av fagområdene opplever dere i barnehagen som mest utfordrende å arbeide med? (Velg inntil tre)

(Oppgi gjerne flere svar)
(Velg opp til 3 svaralternativer)

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Vet ikke
- Opplever ikke utfordringer

19. Kartlegging av kompetansebehov

I forbindelse med implementering av ny rammeplan for barnehagen og revidert kompetansestrategi, ønsker vi kunnskap om og hvordan barnehager, eiere og kommuner følger med på behov for økt kompetanse.

20. I hvilken grad har du som styrer oversikt over den formelle kompetansen som allerede finnes i personalgruppen? (Med formell kompetanse mener vi her utdanningsbakgrunn og annen formell kompetanse).

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

21. I hvilken grad har du som styrer oversikt over den uformelle kompetansen som allerede finnes i personalgruppen? (Med uformell kompetanse mener vi interesseområder og annen uformell kompetanse)

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

22. I hvilken grad har du som styrer oversikt over personalets kompetansebehov som følge av ny rammeplan?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

23. Hvilke kompetansetiltak ser du mest behov for i din barnehage som følge av ny rammeplan?

(Oppgi kun ett svar)

- Individuelle tiltak for assistenter
- Individuelle tiltak for fagarbeidere
- Individuelle tiltak for barnehagelærere
- Individuelle tiltak for pedagogisk leder
- Individuelle tiltak for styrer
- Kollektive tiltak for hele personalgruppen (barnehagebasert kompetansetiltak)
- Vet ikke

24. Gir du som styrer informasjon om barnehagens kompetansebehov til barnehageeier?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, skriftlig	Ja, muntlig	Nei
☐	☐	☐

25. Er dette noe barnehageeier formelt etterspør?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

26. På hvilke områder har din barnehage behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan? (Velg inntil tre)

(Oppgi gjerne flere svar)

(Velg opp til 3 svaralternativer)

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Språk og kommunikasjon
- Barnehagens verdigrunnlag
- Ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser
- Barnehagens digitale praksis
- Overganger
- Ingen av disse
- Vet ikke

Annet

-----
27. Spesifiser hvilke undertema av "Barnehagen som pedagogisk virksomhet" dere har behov for kompetansetiltak

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagens utviklings- og endringsprosesser
- Veiledning
- Observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon
- Barns medvirkning
- Tilrettelegging for et inkluderende og likeverdigt tilbud
- Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid
- Arbeid med fagområdene

Vet ikke

Annet

---

28. Spesifiser hvilke undertema av "Barnehagens verdigrunnlag" dere har behov for kompetansetiltak (Oppgi gjerne flere svar)

- Barn og barndom
- Demokrati
- Mangfold og gjensidig respekt
- Likestilling og likeverd
- Bærekraftig utvikling
- Livsmestring og helse
- Vet ikke

Annet

---

29. Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger

Vi ønsker mer kunnskap om utdanningsnivået til pedagogiske ledere og barnehagelærere som har utdanning på mastergradsnivå. Denne kunnskapen vil være nyttig for videreutvikling av kompetansetilbud og eventuelle fremtidig økte krav til kompetanse.

30. Har noen av ped.lederne eller barnehagelærerne i din barnehage kompetanse på masternivå? (Flere valg er mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, innen spesialpedagogikk
- Ja, innen pedagogikk (f.eks. barnehagepedagogikk, barnehageledelse, barnehagekunnskap)
- Ja, annen masterkompetanse
- Nei

31. Hvilken annen mastergrad?

---

32. Utdanningsdirektoratet har flere videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Kjenner du til utdanningstilbudene?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Nei, kjenner ikke til	Ja, kjenner til	Ja, ansatte i barnehagen deltar nå	Ja, ansatte i barnehagen har deltatt i løpet av de siste to årene	Ja, ansatte har planer om å delta
Læringsmiljø og pedagogisk ledelse	☐	☐	☐	☐	☐
Naturfag og matematikk	☐	☐	☐	☐	☐
Språkutvikling og språklæring	☐	☐	☐	☐	☐
Veilederutdanning for praksislærere	☐	☐	☐	☐	☐

33. Videreutdanning for ansatte med annen pedagogisk utdanning

Vi ønsker kunnskap om hvilke utdanninger som skjuler seg bak sekkebetegnelsen «annen pedagogisk utdanning». Annen pedagogisk utdanning forstås som annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærer eller annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

34. Har noen av de ansatte i barnehagen annen pedagogisk utdanning? (Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei	Vet ikke
☐	☐	☐

35. Hvilken annen pedagogisk utdanning har de aktuelle ansatte? (Oppgi gjerne flere svar)

- Allmennlærer
- Faglærer (Fireårig faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag, og treårig faglærer utdanning som gir kompetanse for tilsetning fra 1. klassetrinn)
- Spesialpedagog
- Barnevernspedagog

Annet (Vennligst spesifiser)

36. Har du som styrer tilrettelagt for at ansatte med annen pedagogisk utdanning kan ta "Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk", slik at de kan kvalifisere seg til stilling som pedagogisk leder? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, har ansatte som har gjennomført tilleggsutdanning
- Ja, har ansatte som tar tilleggsutdanning nå
- Ja, har ansatte som planlegger å ta tilleggsutdanning
- Nei
- Ikke aktuelt

37. Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser i barnehagen. Alvorlig hendelse forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

**38. Har barnehagen utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene?
(Oppgi kun ett svar)**

Ja

Nei

Vet ikke

**39. Når gjennomførte dere i barnehagen en beredskapsøvelse sist? (NB: Dette omfatter ikke ordinære brannøvelser)
(Oppgi kun ett svar)**

- I løpet av det siste året
- Ett til to år siden
- To til tre år siden
- Over tre år siden
- Aldri
- Vet ikke

**40. Hvem deltok på siste øvelse?
(Oppgi kun ett svar)**

Bare ledelsen deltok

Både ledelsen og de ansatte deltok

**41. Har barnehagen...
(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)**

Ja

Nei

Vet ikke

...gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene?

...gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene?

...hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser?

...planlagt et slikt møte?

...et tilfredsstillende samarbeid med politiet?

...en fast kontaktperson i politiet?

...kjennskap til veiledningen på www.udir.no/beredskap om beredskap mot alvorlige hendelser "Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner"?

42. Hvor fornøyd er barnehagen med veiledningen om beredskap mot alvorlige hendelser som ligger på www.udir.no/beredskap? (Oppgi kun ett svar)

Svært misfornøyd

Misfornøyd

Verken eller

Fornøyd

Svært fornøyd

Kjenner ikke til veiledningen

43. Tidlig innsats - barn med nedsatt funksjonsevne

Ifølge Barnehageloven § 19g har kommunen tilretteleggingsplikt for barn med nedsatt funksjonsevne. Tilretteleggingen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud med likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter. Kommunens tilretteleggingsplikt gjelder tiltak som er nødvendige for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehageplassen. Vi ønsker å få informasjon om hvordan denne tilretteleggingsplikten praktiseres.

44. Mener du at barn i din barnehage med nedsatt funksjonsevne får et egnet tilrettelagt tilbud? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, oftest
- Noen ganger
- Nei
- Har ingen barn med nedsatt funksjonsevne

45. Har kommunen midler til tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne som barnehagene kan søke om ved behov, jf § 19g i Barnehageloven? Flere valg mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nei
  - Vet ikke
  - Ja, til fysisk tilrettelegging i form av nødvendig utstyr eller hjelpemidler
  - Ja, til fysisk tilrettelegging i form av bygningsmessige endringer
  - Ja, til ekstra personalressurser/ansatte
- Ja, annen type tilrettelegging (spesifiser)
-
-

46. Tidlig innsats – spesialpedagogisk hjelp

KD ønsker å vite mer om gjennomføringen av de vedtak som gjøres om spesialpedagogisk hjelp og om den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagen. Kunnskapen skal brukes i departementets oppfølging av pågående arbeid med tidlig innsats.

47. Har dere barn med rett til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei, men vi har hatt barn med slike rettigheter tidligere	Nei
☐	☐	☐

48. Da dere mottok spesialpedagogisk hjelp for barn i barnehagen, hvordan samsvarte den faktiske hjelpen barna fikk med vedtaket gjort av kommunen for følgende punkter:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Samsvarer godt	Samsvarer noe	Samsvarer lite	Samsvarer ikke	Vet ikke /Ikke relevant
...hva hjelpen skal gå ut på	☐	☐	☐	☐	☐
...hvor lenge hjelpen skal vare	☐	☐	☐	☐	☐

...hvilket timeomfang hjelpen skal ha	☐	☐	☐	☐	☐
...hvordan hjelpen skal organiseres	☐	☐	☐	☐	☐
...hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha	☐	☐	☐	☐	☐
...tilbud om forelderådgivning	☐	☐	☐	☐	☐

**49. I hvilken grad mener du som styrer at den spesialpedagogiske hjelpen imøtekommer barnets behov for hjelp i barnehagen?
(Oppgi kun ett svar)**

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

50. Vurderer dere om tilbudet om spesialpedagogisk hjelp som enkeltbarn får fungerer eller bør justeres? Flere valg mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, årlig
- Ja, underveis
- Ja, i ettertid (når barnet har sluttet)
- Nei
- Vet ikke

**51. Har du ansatte i barnehagen som har studiepoeng i spesialpedagogikk? (Ikke inkluder ansatte med slik utdanning som er ansatt andre steder f.eks. i kommuneteam)
(Oppgi kun ett svar)**

Ja	Nei
☐	☐

**52. Hvor mange i din barnehage har 30 studiepoeng i spesialpedagogikk?
(Oppgi verdi)**

**53. Hvor mange i din barnehage har 60 studiepoeng i spesialpedagogikk?
(Oppgi verdi)**

**54. Hvor mange i din barnehage har 120 studiepoeng i spesialpedagogikk?
(Oppgi verdi)**

**55. Dersom du har kommentarer til spørsmålene du har besvart eller andre kommentarer
vedrørende undersøkelsen, kan du skrive dem inn her:**

-----

56. Undersøkelsen er ferdig

Takk for hjelpen!

2 VEDLEGG 2 SPØRRESKJEMA TIL BARNEHAGEEIER

1. Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge som sendes til barnehageeiere. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehageeier sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

I slutten av skjemaet finnes et tekstfelt hvor du kan gi kommentarer til selve undersøkelsen og de spørsmålene du har blitt stilt. Har du andre spørsmål om undersøkelsen eller behov for hjelp

underveis, ta kontakt på barnehage@tfou.no

Linn Renee Naper - Forsker

Randi Ann Fagerholt - Forsker

2. Spørsmål til Barnehage-Norge 2018 for barnehageeiere

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som sendes ut årlig til barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2018 er temaene for undersøkelsen som går til eierne:

- Implementering av rammeplan
- Nettverk for kvalitet- og kompetanseutvikling
- Kartlegging av kompetansebehov
- Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger
- Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere
- Dispensasjon fra pedagognormen

Lykke til med besvarelsene!

3. Hvilken stilling eller rolle har du, enten som barnehageeier eller som representant for barnehageeier? Sett gjerne flere kryss hvis det beskriver situasjonen best.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Eier av privat barnehage
- Ansatt hos kommunal barnehageeier
- Styreleder for en eller flere barnehager
- Styrer i en eller flere barnehager
- Faglig ansvarlig i en region
- Administrativt ansatt hos privat barnehageeier

Annet (spesifiser)

---

4. Hvor mange barnehager eier eller representerer du? (Oppgi verdi mellom 1 og 5000)

-----

5. Implementering av ny rammeplan

6. I hvilken grad opplever du at styrer(ne) i din(e) barnehage(r) er positive til å ta i bruk ny rammeplan?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. I hvilken grad opplever du som eier at ny rammeplan tydeliggjør dine ansvarsområder?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Nettverk for kvalitet- og kompetanseutvikling

9. Hvem representerer eier i nettverk der kvalitet- og kompetanseutvikling er tema?

(Oppgi kun ett svar)

Barnehageeier selv	Barnehagestyrer	Eier er ikke representert i slike nettverk
☐	☐	☐

Annen representant for eier (vennligst spesifiser hvem)

-----

10. I hvilke typer nettverk deltar barnehageeier eller representant for eier?

-----

11. Kartlegging av kompetansebehov

I forbindelse med implementering av ny rammeplan for barnehagen og revidert kompetansestrategi, ønsker vi kunnskap om og hvordan barnehager, eiere og kommuner følger med på behov for økt kompetanse.

12. I hvilken grad har du som eier oversikt over den formelle kompetansen som finnes i din(e) barnehage(r)?

(F.eks utdanningsbakgrunn og annen formell kompetanse)

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
☐	☐	☐	☐	☐

13. I hvilken grad har du som eier oversikt over den uformelle kompetansen som finnes i din(e) barnehage(r)?
(F.eks personlige interesseområder og annen uformell kompetanse)
(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad   I liten grad   I noen grad   I stor grad   I svært stor grad

14. I hvilken grad har du som eier oversikt over din(e) barnehage(r)s kompetansebehov som følge av ny rammeplan?
(Her mener vi hvorvidt hele eller deler av personalet mangler eller har behov for økt kompetanse i form av kurs, opplæring, utdanning e.l.)
(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad   I liten grad   I noen grad   I stor grad   I svært stor grad

15. Hvordan innhenter du informasjon om kompetansebehov i din(e) barnehage(r)? (Flere svar er mulig)
(Oppgi gjerne flere svar)

- Skriftlig
- Muntlig
- Gjennom jevnlig kartlegginger
- I nettverk
- I rapporter
- I møter
- I medarbeidersamtaler/fagsamtaler
- Gjennom Ståstedsanalysen
- Innhenter ikke informasjon om kompetansebehov

På andre måter (vennligst spesifiser)

-----

16. Hvilke kompetansetiltak mener du det er mest behov for i din(e) barnehage(r) som følge av ny rammeplan?
(Oppgi kun ett svar)

- Individuelle tiltak for assistenter
- Individuelle tiltak for fagarbeidere
- Individuelle tiltak for barnehagelærere

- Individuelle tiltak for pedagogiske ledere
- Individuelle tiltak for styrere
- Kollektive tiltak for hele personalgruppen (barnehagebasert kompetansetiltak)
- Vet ikke

**17. På hvilke av følgende områder har din(e) barnehage(r) behov for kompetansetiltak som følge av ny rammeplan?
(Velg inntil tre)
(Oppgi gjerne flere svar)**

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Språk og kommunikasjon
- Barnehagens verdigrunnlag
- Ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser
- Barnehagens digitale praksis
- Overganger
- Ingen av disse

Annet, spesifiser

**18. Spesifiser hvilke undertema for "Barnehagen som pedagogisk virksomhet" barnehagen(e) har behov for kompetansetiltak
(Oppgi gjerne flere svar)**

- Barnehagens utviklings- og endringsprosesser
- Veiledning
- Observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon
- Barns medvirkning
- Tilrettelegging for et inkluderende og likeverdig tilbud
- Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid
- Arbeid med fagområdene
- Vet ikke

Annet

 -----
19. Spesifiser hvilke undertema for "Barnehagens verdigrunnlag" barnehagen(e) har behov for kompetansetiltak (Oppgi gjerne flere svar)

- Barn og barndom
- Demokrati
- Mangfold og gjensidig respekt
- Likestilling og likeverd
- Bærekraftig utvikling
- Livsmestring og helse
- Vet ikke

Annet

 -----
20. Har du kjennskap til regional ordning for kompetanseutvikling? (Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

21. Videreutdanning for barnehagelærere og andre pedagoger

Gjennom kompetansestrategien Kompetanse for framtidens barnehage har det blitt satt i gang og videreutviklet en rekke kompetansetiltak, blant annet flere videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Videreutdanningstilbudene for barnehagelærere er «Læringsmiljø og pedagogisk ledelse», «Naturfag og matematikk», «Språkutvikling og språklæring» og «Veilederutdanning for praksislærere».

22. Utdanningsdirektoratet har flere videreutdanningstilbud for barnehagelærere. Kjenner du til disse utdanningstilbudene? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Nei, kjenner ikke til	Ja, kjenner til	Ja, ansatte i barnehagen deltar nå	Ja, ansatte i barnehagen har deltatt i løpet av de siste to årene	Ja, ansatte har planer om å delta
Læringsmiljø og pedagogisk ledelse	☐	☐	☐	☐	☐
Naturfag og matematikk	☐	☐	☐	☐	☐

Språkutvikling og språklæring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veilederutdanning for praksislærere	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Utdanningsdirektoratet

Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere er økonomisk støtte til barnehageeier for ansatte som deltar på videreutdanningstilbud som Utdanningsdirektoratet har igangsatt. Barnehageeier søker støtte samtidig som man søker opptak til studiet via Utdanningsdirektoratets søkeportal.

24. Har du kjennskap til slike tilretteleggingsmidler? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, kjenner til
- Ja, har søkt tilretteleggingsmidler
- Nei, kjenner ikke til

25. Har du som eier oppmuntret dine barnehager til å tilrettelegge for at ansatte med annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærer kan ta "Tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk", slik at de kan kvalifisere seg til stilling som pedagogisk leder? (Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, har ansatte som har gjennomført tilleggsutdanning
- Ja, har ansatte som tar tilleggsutdanning nå
- Ja, har ansatte som planlegger å ta tilleggsutdanning
- Nei
- Ikke aktuelt

26. Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Fylkesmannen eller kommunen

Tilretteleggingsmidler for barnehageeiere søkt via Fylkesmannen eller kommunen er økonomisk støtte til barnehageeier for ansatte som deltar på ABLU, barnehagelærerutdanning på deltid eller andre utdanninger enn de fem som ligger i søkeportalen til Udir.

27. Har du kjennskap til slike tilretteleggingsmidler? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, kjenner til
- Ja, har søkt tilretteleggingsmidler
- Nei, kjenner ikke til

28. Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å tilrettelegge for at barnehagelærere tar videreutdanning på masternivå? (Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

29. Bruk av dispensasjon fra pedagognormen

Utdanningsdirektoratet ønsker en oversikt over omfang og årsaker til dispensasjon fra pedagognormen. Vær oppmerksom på at det ikke stilles spørsmål om bemanningsnormen i dette temaet.

30. Hvor mange søknader om dispensasjon fra pedagognormen har dere sendt på vegne av deres barnehage(r) i løpet av 2018? (Oppgi kun ett svar)

Har ikke søkt dispensasjoner

Har søkt (vennligst skriv inn eksakt antall søknader med siffer)

---

31. For hvor lang tid har du i gjennomsnitt søkt dispensasjon fra pedagognormen? (Oppgi kun ett svar)

Mellom 0-6 måneder

Mellom 7-12 måneder

32. Har du fått innvilget søknad om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen? (Oppgi kun ett svar)

Nei

Ja (vennligst skriv inn hvor mange søknader som er innvilget med siffer)

---

33. For hvor lang tid er dispensasjonen(e) for pedagognormen gitt i gjennomsnitt? (Oppgi kun ett svar)

Mellom 0-6 måneder

Mellom 7-12 måneder

34. Hva stemmer best for din(e) barnehage(r)? (Oppgi kun ett svar)

Vi har fått innvilget dispensasjon for den tiden vi har søkt om

Vi har fått innvilget dispensasjon for lengre tid enn det vi søkte om

Dispensasjonen vi har fått innvilget har vært kortere enn det vi søkte om

35. Ta utgangspunkt i de siste 5 årene. I hvilke situasjoner har det vært aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen? Flere svar mulig. (Oppgi gjerne flere svar)

- Barnegruppens sammensetning og behov
- Barnehagens fysiske miljø (ute- og innearealer)
- Barnehagens totalbemanning
- Personalets samlede kompetanse

Andre årsaker (vennligst skriv inn hvilke)

-----

36. I hvilke situasjon tenker du at det kan bli aktuelt å søke dispensasjon fra pedagognormen i fremtiden? (Oppgi gjerne flere svar)

- Barnegruppens sammensetning og behov
- Barnehagens fysiske miljø
- Barnehagens totalbemanning
- Personalets samlede kompetanse

Andre årsaker (vennligst skriv inn hvilke)

-----

37. Ta utgangspunkt i den siste søknaden om dispensasjon fra pedagognormen du sendte. Hvor lang tid brukte kommunen på å behandle søknaden? (Oppgi kun ett svar)

- Under 1 måned
- Mellom 1 og 3 måneder
- Mellom 4 og 6 måneder
- Mellom 7 og 12 måneder
- Lengre enn 12 måneder
- Vet ikke

38. Dersom du har kommentarer til spørsmålene du har besvart eller andre kommentarer vedrørende undersøkelsen, kan du skrive dem inn her:

-----

39. Undersøkelsen er ferdig

Takk for hjelpen!

3 VEDLEGG 3 SPØRRESKJEMA TIL BARNEHAGEMYNDIGHET

1. Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge som sendes til kommunen som lokal barnehagemyndighet. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehagemyndighet sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

I slutten av skjemaet finnes et tekstfelt hvor du kan gi kommentarer til selve undersøkelsen og de spørsmålene du har blitt stilt. Har du andre spørsmål om undersøkelsen eller behov for hjelp underveis, ta kontakt på barnehage@tfou.no

Linn Renee Naper - Forsker
Randi Ann Fagerholt - Forsker

2. Spørsmål til Barnehage-Norge 2018 for kommunen som lokal barnehagemyndighet

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som går ut årlig til barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2018 er temaene for undersøkelsen som går til kommunen som lokal barnehagemyndighet:

- Implementering av rammeplan
- Nettverk for kvalitet og kompetanseutvikling
- Kartlegging av kompetansebehov
- Bruk av dispensasjon fra pedagognormen
- Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser
- Beregning av tilskudd til private barnehager
- Barnehagemyndighetens organisering
- Tidlig innsats

Lykke til med besvarelsene!

3. Implementering av ny rammeplan

4. I hvilken grad opplever du som barnehagemyndighet at ny rammeplan tydeliggjør dine ansvarsområder?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad

I liten grad

I noen grad

I stor grad

I svært stor grad

Vet ikke

5. Nettverk for kvalitet og kompetanseutvikling

**6. Arrangerer du som barnehagemyndighet nettverk for barnehagesektoren i din kommune der kvalitet og kompetanseutvikling er tema?
(Oppgi kun ett svar)**

- Ja, for barnehagestyrere
- Ja, for eiere
- Ja, for begge grupper
- Nei

**7. Hvem deltar vanligvis som representant for private barnehageeiere eller ivaretar barnehageeieres interesse i nettverk der kvalitet og kompetanseutvikling er tema i din kommune?
(Oppgi gjerne flere svar)**

- Barnehagestyrere representerer sine eiere
- Eier selv eller annen eierrepresentant deltar
- Private barnehager deltar ikke
- Har ikke private barnehager
- Finnes ikke slike nettverk

8. Har barnehagemyndigheten i løpet av siste år oppfordret private barnehageeiere til å delta i nettverk der kvalitet og kompetanseutvikling er tema?

(Oppgi kun ett svar)

Nei

Ja (vennligst utdyp hvordan dette ble gjort)

-----

9. Kartlegging av kompetansebehov

I forbindelse med implementering av ny rammeplan for barnehagen og revidert kompetansestrategi, ønsker vi kunnskap om og hvordan barnehager, eiere og kommuner følger med på behov for økt kompetanse.

**0. Har barnehageeierne i din kommune oversikt over sine barnehagers kompetansebehov?
(Oppgi kun ett svar)**

Ja

Nei

Vet ikke

11. I hvilken grad har du som barnehagemyndighet oversikt over kompetansebehovene i private og kommunale barnehager i lys av ny rammeplan?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
I kommunale barnehager	☐	☐	☐	☐	☐
I private barnehager	☐	☐	☐	☐	☐

12. På hvilke av følgende områder mener du som barnehagemyndighet at barnehagene har behov for kompetansetiltak i lys av ny rammeplan? (Velg inntil tre)

(Velg opp til 3 svaralternativer)

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Språk og kommunikasjon
- Barnehagens verdigrunnlag
- Ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser
- Barnehagens digitale praksis
- Overganger
- Ingen av disse

Annet

-----

13. Spesifiser hvilke underområder av "Barnehagen som pedagogisk virksomhet" du mener barnehagene har behov for

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagens utviklings- og endringsprosesser
- Veiledning
- Observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon
- Barns medvirkning
- Tilrettelegging for et inkluderende og likeverdigt tilbud
- Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid
- Arbeid med fagområdene

Vet ikke

Annet

-----

14. Spesifiser hvilke underområder av "Barnehagens verdigrunnlag" du mener barnehagene har behov for (Oppgi gjerne flere svar)

- Barn og barndom
- Demokrati
- Mangfold og gjensidig respekt
- Likestilling og likeverd
- Bærekraftig utvikling
- Livsmestring og helse
- Vet ikke

Annet

-----

15. Har du kjennskap til regional ordning for kompetanseutvikling?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

16. Bruk av dispensasjon fra pedagognormen

Utdanningsdirektoratet ønsker en oversikt over omfanget av dispensasjoner fra pedagognormen.

17. Har kommunen en mal for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

**18. Hvor lang tid er den gjennomsnittlige behandlingstiden for søknader om midlertidige dispensasjoner fra pedagognormen?
(Oppgi kun ett svar)**

- Under 1 måned
- Mellom 1 og 3 måneder
- Mellom 4 og 6 måneder
- Mellom 7 og 12 måneder
- Lengre enn 12 måneder
- Vet ikke

**19. Hvilke utsagn stemmer best for innvilgelser av søknader for dispensasjoner fra pedagognormen?
(Oppgi kun ett svar)**

- Vi har innvilget dispensasjoner for den tiden barnehagene har søkt om
- Vi har innvilget dispensasjoner for lengre tid enn barnehagen har søkt om
- Dispensasjonene vi har innvilget har vært kortere enn det barnehagene søkte om
- Vi har ikke innvilget søknader ennå

20. Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser i barnehagen. Alvorlig hendelse forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

**21. Har kommunen tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen i sin risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)?
(Oppgi kun ett svar)**

- Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen
- Ja, men ikke som en del av ROS-analysen
- Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse
- Nei, men kommunen har en ROS-analyse
- Vet ikke
- Annet

**22. Har kommunen sammen med en eller flere barnehager gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år?
(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)**

Ja

Nei

Vet ikke

Fullskalaøvelser	☐	☐	☐
Skrivebordsøvelser	☐	☐	☐
Øvelse for krisestab	☐	☐	☐
Øvelser for andre ansatte	☐	☐	☐

23. Beregning av kommunalt tilskudd til private barnehager

KD trenger informasjon om i hvilken grad kommunene opplever at de har tilstrekkelig støtte- og veiledningsmateriell når de skal beregne tilskudd. Informasjonen skal brukes for å vurdere om det er behov for mer støttemateriell og opplæring om regelverket.

24. Bruker dere støtte og veiledningsmateriell når dere skal beregne kommunalt tilskudd til private barnehager? (Oppgi kun ett svar)

Vet ikke	Nei	Ja, vi bruker veileder som er utarbeidet av PBL og KS om beregning av tilskudd til private barnehager
☐	☐	☐
Ja, annet (Vennligst spesifiser)		

-----		

25. Har dere behov for mer støtte- og veiledningsmateriell når dere skal beregne kommunalt tilskudd til private barnehager? (Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei
☐	☐

26. Hva slags støtte- og veiledningsmateriell har dere behov for?

-----

27. Barnehagemyndighetens organisering

Utdanningsdirektoratet ønsker informasjon om hvordan kommunen organiserer arbeidet knyttet til rollen som lokal barnehagemyndighet.

28. Vennligst ta stilling til påstandene om organisering: (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Stemmer ikke i det hele tatt	Stemmer i liten grad	Stemmer i noen grad	Stemmer i stor grad	Stemmer i svært stor grad
Eierrollen og myndighetsrollen utøves	☐	☐	☐	☐	☐

av samme
ansatt(e)

Barnehage-
styrer(e)
utfører
myndighets-
oppgaver
etter
barnehage-
loven

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Ansatt(e)
som utøver
eierrollen og
myndighets-
rollen
rapporterer
til samme
leder

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

29. Inngår kommunen/bydelen i et samarbeid om myndighetsoppgaver med andre kommuner, bydeler eller andre aktører på barnehageområdet? (Du kan sette flere kryss dersom det best beskriver kommunens/bydelens samarbeid):

(Oppgi gjerne flere svar)

- Vet ikke
- Nei
- Nei, men det foreligger konkrete planer om samarbeid om myndighetsoppgaver.
- Ja, kommunen/bydelen inngår i et samarbeid med andre kommuner/bydeler om myndighetsoppgaver.

Ja, kommunen/bydelen inngår i et samarbeid med andre aktører om myndighetsoppgaver.
Vennligst spesifiser hvilke aktør(er)

-----

30. Hvor mange årsverk benyttet kommunen i 2017 til oppgaver som følge av å være barnehagemyndighet? NB. Om du eller andre ivaretar både myndighets- og eieroppgaver, gi et anslag på hvor stor andel av stillingen(e) som blir brukt på myndighetsoppgaver.

(Oppgi verdi)

-----

31. Dersom du ønsker å beskrive din kommunes organisering av arbeidet som barnehagemyndighet, kan du gjøre det her:

-----

32. Hvilken utdanning har den eller de ansatte som ivaretar kommunens oppgaver og ansvar som barnehagemyndighet?

(Oppgi gjerne flere svar)

Barneha gelærer utdanning på bachelor nivå	Kombina sjon barnehag elærerutd anning og mastergr ad/hoved fag	Annen lærerutda nning	Økonomi, administr asjon og ledelse	Juridisk embetse ksamen	Ett eller flere juridiske emner/fa g	Ingeniør- og annen teknisk utdannin g	Helsefag	Samfunn sfag
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annen utdanning (vennligst spesifiser)								

-----								

33. Venligst ta stilling til påstandene om kommunens kapasitet og kompetanse til å ivareta oppgavene som barnehagemyndighet:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Stemmer i svært liten grad	Stemmer i liten grad	Stemmer i noen grad	Stemmer i stor grad	Stemmer i svært stor grad
Kommunen har tilstrekkelige personaler for å løse oppgavene som barnehagem yndighet	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunen har tilstrekkelig kompetanse tilgjengelig til å løse oppgavene som barnehagem yndighet	☐	☐	☐	☐	☐

34. Venligst beskriv hvilken kompetanse dere mangler:

-----

35. Tidlig innsats - barn med nedsatt funksjonsevne

Ifølge Barnehageloven §19g har kommunen tilretteleggingsplikt for barn med nedsatt funksjonsevne. Tilretteleggingen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet tilrettelagt barnehagetilbud med likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter. Kommunens

tilretteleggingsplikt gjelder tiltak som er nødvendige for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehageplassen. Vi ønsker å fremskaffe informasjon om hvordan denne tilretteleggingsplikten praktiseres.

**36. Hvilke type tiltak inngår vanligvis i kommunens vedtak etter §19g i Barnehageloven?
(Oppgi gjerne flere svar)**

- Fysisk tilrettelegging i form av nødvendig utstyr
- Fysisk tilrettelegging i form av støtte til bygningsmessige endringer
- Ekstra personale/ansatte

Annet (vennligst spesifiser)

-----

37. Har dere kommunale tilskudd som kan benyttes i forbindelse med §19g i Barnehageloven?

(Oppgi kun ett svar)

- Vet ikke
- Nei

Ja (vennligst spesifiser)

-----

38. Tidlig innsats - spesialpedagogisk hjelp

KD ønsker å vite mer om den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagen samt gjennomføringen av de vedtak som gjøres om spesialpedagogisk hjelp. Kunnskapen skal brukes i departementets oppfølging av pågående arbeid med tidlig innsats.

39. Har kommunen spesialpedagoger som arbeider i eller opp mot barnehagene i kommunen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, i kommunen
- Ja, i samarbeid med andre kommuner (interkommunalt samarbeid)
- Nei
- Vet ikke

40. Hvordan organiserer kommunen/PPT sine spesialpedagoger?

(Oppgi gjerne flere svar)

De er ansatt i enkeltbarnehager

De inngår i (omreisende) team

Annet (vennligst spesifiser)

-----

41. Dersom du har kommentarer til spørsmålene du har besvart eller andre kommentarer vedrørende undersøkelsen, kan du skrive dem inn her:

-----

42. Undersøkelsen er ferdig

Takk for hjelpen!

4 VEDLEGG 4: FRAFALLSANALYSER

I frafallsanalysene tar vi for oss eventuelle skjevheter eller systematiske forskjeller i dataene på grunn av svaratferden.

I tillegg til å undersøke kvaliteten i de foreliggende datasettene er vi opptatt av å lære mest mulig av atferden til respondentene med tanke på å forbedre neste års undersøkelsen. Vi er spesielt opptatt av de som åpner lenken til spørreskjemaet, men som faller fra før skjemaet er ferdig utfyllt (fracfall undervegs), bare svarer på noen få spørsmål eller rett og slett velger bort å besvare undersøkelsen etter de har sett på den. Det er i møte med disse vi kan forbedre selve fremstillingen av spørreskjemaet for neste års undersøkelse.

Vi har delt respondentene i ulike svarkategorier for å se ulikheter i bakgrunnsvariabler mellom disse. I denne rapporten definerer vi «besvart» dersom respondenten har åpnet og startet utfyllingen av spørreskjemaet, dvs. de som har besvart mer enn ett spørsmål¹. Respondenter som har gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker å delta i undersøkelse, ikke har åpnet spørreskjemaet eller åpnet spørreskjemaet, men ikke besvart noen av spørsmålene defineres som «ikke besvart».

Vi har da følgende svarkategorier:

- Besvart
  - Fullstendig besvart - svart på alle spørsmålene
  - Delvis besvart - svart på mer enn ett spørsmål
- Ikke besvart
  - gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker å delta
  - unnlot å åpne invitasjonslenken (ikke besvart)
  - åpnet lenken, men som ikke besvarte noen spørsmål (ikke besvart)

I analysene ser vi etter systematiske ulikheter mellom gruppen som har besvart og gruppen som ikke har besvart på relevante bakgrunnsvariabler som vi kjenner for begge gruppene. Vi har konsentrert oss om barnehagens eierforhold (privat/kommunal eier), størrelse (antall barn/ ansatte), regionale tilhørighet (fylke) og kommunestørrelse (innbyggertall og antall barnehager i kommunen).

4.1 Barnehagestyrerne

Tabell 4-1 viser en oversikt over svarstatus for barnehagestyrerne. Ikke besvart/besvart er beregnet som beskrevet over.

---

¹ I tillegg har vi kalkulert andelen av respondentene som har besvart 30 prosent eller mindre av spørreskjemaet.

Tabell 4-1 Oversikt over svarstatus fra barnehagestyrerne.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart (56.85 %)	855	52.3 %
Påbegynt svar, men ikke fullført		75	4.6 %
Åpnet skjemaet, men ikke besvart noen spørsmål	Ikke besvart (43.15 %)	45	2.8 %
Ikke åpnet skjemaet		577	35.3 %
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		84	5.1 %
Total	100%	1636	100,0 %

Av de 1636 barnehagestyrerne som fikk tilsendt spørreundersøkelsen, har 930 (56.9 prosent) besvart, dvs. avgitt en fullstendig eller delvis besvarelse². 35 prosent har valgt å ikke åpne spørreskjemaet de fikk tilsendt, mens 3 prosent har åpnet, men ikke besvart noen av spørsmålene. 84 personer har gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker å delta i undersøkelsen. Tabell 4-2 viser en oversikt over svrrate etter barnehagens eieform.

Tabell 4-2 Svrrate etter barnehagens eierform.

	Kommunal	Privat	Totalt
Ikke besvart	380	326	706
	42.2%	44.3 %	43.2%
Besvart	520	410	930
	57.8%	55.7 %	56.9%
Totalt	900	736	1636
	100%	100%	100%

Vi finner ingen signifikant forskjell i svartilbøyelighet hos private og kommunale barnehagestyrere). Svrraten blant private barnehager er 55.7 prosent, mens den er 57.8 prosent blant kommunale barnehager. Tabell 4-3 viser en oversikt over gjennomsnittlig antall årsverk, styreårsverk og barn i barnehagen blant de som besvarte og de som ikke besvarte undersøkelsen.

Tabell 4-3 Gjennomsnittlig antall årsverk, styreårsverk og barn i barnehager etter deres svarstatus i undersøkelsen.

	Antall årsverk grunnbemanning	Antall årsverk styrer	Antall barn	Antall barn pr. ansatt
Ikke besvart	10.83***	0.85***	49.3***	5.90
Besvart	12.16	0.94	55.1	5.92
T-verdi	-4.10	-4.73	-3.90	-0.54
Std. feil	0.326	0.019	1.50	0.039

***p<0.001

Det er kun små forskjeller mellom barnehager i besvart- og ikke besvart-gruppen når det gjelder størrelse (antall årsverk, styrerressurser, antall barn og antall barn pr. ansatt). Barnehagene der styrer har valgt å ikke delta i undersøkelsen har i gjennomsnitt noe færre barn (49.3 barn) enn barnehagene der styrer besvarer undersøkelsen (55.1 barn) (p<0.001). Barnehagene som ikke deltar i undersøkelsen har dermed også litt færre årsverk som styrer og grunnbemanning i forhold til de som deltar. Vi finner

² 40 respondenter har besvart 30 prosent eller mindre av spørreundersøkelsen. Dette utgjør 2.5 prosent av utvalget. Svrraten for styrere om de 40 respondentene legges til frafall ville vært 54.4 prosent.

derimot ingen forskjell i tilbøyelighet til å svare etter hvor mange barn per ansatt i grunnbemanningen den enkelte barnehage har. Videre viser

Tabell 4-4 at svarraten varierer i noen grad mellom fylkene.

Tabell 4-4 Oversikt over fylkesvise svarprosent for barnehagestyrere. Sortert stigende etter svarprosent.

Fylke	Antall inviterte	Svrrater
Finnmark	26	69,23
Aust-Agder	46	65,22
Rogaland	146	62,33
Hordaland	128	61,72
Møre og Romsdal	90	61,11
Trøndelag	160	60,63
Troms	60	60,00
Buskerud	85	58,82
Nordland	102	58,82
Oppland	52	57,69
Telemark	49	57,14
Hedmark	66	56,06
Vestfold	69	55,07
Vest-Agder	60	55,00
Sogn og Fjordane	45	53,33
Østfold	86	52,33
Oslo	180	51,11
Akershus	186	46,77
Totalt	1636	56,85

I årets undersøkelse ligger Finnmark øverst med 69.2 prosent svrrate. Dernest kommer Aust-Agder og Rogaland med svrrate på henholdsvis 65.2 og 62.3 prosent. I bunn ligger Akershus og Oslo med henholdsvis 46.8 og 51.1 prosent. Resterende fylker ligger i området 52 til 62 prosent svar.

4.1.1 Frafall undervegs

75 personer falt fra undervegs i spørreundersøkelsen, det vil si at de har klikket på invitasjonslenken og påbegynt, men ikke fullført skjemaet. Disse respondentene utgjør 8.1 prosent av alle som har besvart undersøkelsen. Vi finner ingen forskjeller mellom private og kommunale barnehagestyrere i tilbøyeligheten til å falle fra undervegs i spørreskjemaet. Videre er det kun små forskjeller i størrelse (styrearårsverk, årsverk grunnbemanning og antall barn) mellom disse barnehagene og de barnehagene til styrerne som har fullført undersøkelsen. Tabell 4-5 viser en oversikt over hvor i spørreskjemaet respondentene slutter å svare.

Tabell 4-5 Oversikt over hvor i spørreskjemaet respondentene slutter å svare.

	Antall frafall undervegs	Kumulert antall
Før spørsmål Q1:	45	45
Spørsmål Q1-9:	24	69
Spørsmål Q10-24:	17	86
Spørsmål Q25-34:	12	98
Spørsmål Q35-45:	5	103
Spørsmål Q46-51:	1	104
Spørsmål Q52-53:	7	111
Svart på siste spørsmål, men ikke trykket på «fullfør-knappen»	9	120

Som vist i Tabell 4-5 ser frafallet ut til å skje spredt ut over hele spørreskjemaet, men med en overvekt av frafall i første del av skjemaet (over 50 prosent faller fra før spørsmål 10 og 82 prosent før spørsmål 34).

4.2 Barnehageeierne

Tabell 4-6 viser en oversikt over svarstatus for barnehageeierne.

Tabell 4-6 Oversikt over svarstatus for eiere av henholdsvis private og kommunale barnehager.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart (48.16 %)	309	37.9 %
Påbegynt svar, men ikke fullført		84	10.3 %
Åpnet skjemaet, men ikke besvart noen spørsmål	Ikke besvart (51.84 %)	19	2.3 %
Ikke åpnet skjemaet		348	42.8 %
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		56	6.9 %
Total	100%	816	100 %

Av de 816 barnehageeierne som fikk tilsendt spørreundersøkelsen, har 393 respondenter (48.2 prosent) avgitt en fullstendig eller delvis besvarelse³. 348 respondenter har valgt å ikke åpne spørreskjemaet de fikk tilsendt, mens 19 respondenter har åpnet, men ikke besvart noen av spørsmålene. 56 respondenter har gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker å delta i undersøkelsen. Tabell 4-7 viser svarrate etter barnehagens eierform.

Tabell 4-7 Svrrate etter barnehagens eierform.

	Kommunal	Privat	Totalt
Ikke besvart	74	349	423
	56.9 %	50.9 %	51.8 %
Besvart	56	337	393
	43.1 %	49.1 %	48.2 %
Totalt	130	686	816
	100%	100%	100 %

³ 58 respondenter har besvart 30 prosent eller mindre av spørreundersøkelsen. Dette utgjør 15 prosent av utvalget. Blant de kommunale eierne utgjør dette 13 respondenter. Svrraten for kommunale eiere om de 13 respondentene legges til frafall ville vært 33.1 prosent. Tilsvarende vil svrraten for private eiere, om de 45 respondentene legges til frafall, ville blitt 42.6. Samlet svrrate for begge gruppene vil etter en slik utregning vil bli 41.1 prosent.

Blant de totalt 393 som har avgitt en fullstendig eller delvis fullstendig besvarelse er 56 respondenter kommunale eiere og 337 respondenter private eiere. Vi finner ingen signifikante forskjeller i svarrate mellom de private og kommunale eierne. Det er for øvrig en tendens til at svartilbøyeligheten er høyere hos eiere av mellomstore barnehager (36-79 barn) sammenliknet med eiere i små (<36 barn) og store (>79 barn) barnehager ($p < 0.05$). Videre viser Tabell 4-8 at svarratene varierer betraktelig mellom fylkene.

Tabell 4-8 Oversikt over fylkesvise svarprosent for barnehageeier. Sortert stigende etter svarprosent.

Fylke	Antall inviterte	Svrrater
Oppland	28	35.7
Vest-Agder	30	36.7
Rogaland	58	39.7
Sogn og Fjordane	22	40.9
Møre og Romsdal	57	43.9
Buskerud	47	44.7
Vestfold	38	44.7
Hordaland	67	44.8
Akershus	120	45.8
Nordland	43	48.8
Østfold	47	48.9
Oslo	69	49.3
Troms	20	50
Aust-Agder	25	52
Hedmark	31	58.1
Trøndelag	79	63.3
Telemark	17	64.7
Finnmark	18	66.7
Totalt	816	48.2

I årets undersøkelse ligger Finnmark øverst med 67 prosent svrrate. Dernest kommer Telemark og Trøndelag med svrrate på henholdsvis 65 og 63 prosent. I bunn ligger Oppland og Akershus med henholdsvis 36 og 37 prosent. Vi finner ingen kommunevariabler som innbyggertall og antall barnehager i kommunen, som kan forklare variasjonen i svrrate på tvers av fylker, verken for kommunale eller private barnehageeiere.

4.2.1 Frafall undervegs

Totalt har 84 respondenter (67 private og 17 kommunale eiere) falt fra undervegs i spørreundersøkelsen, det vil si at de har klikket på invitasjonslenken og påbegynt, men ikke fullført skjemaet. Disse respondentene utgjør 21.4 prosent av alle som har besvart undersøkelsen. Tabell 4-9 viser en oversikt over hvor i spørreskjemaet respondentene slutter å svare.

Tabell 4-9 Oversikt over hvor i spørreskjemaet respondentene slutter å svare

	Antall frafall undervegs	Kumulert antall
Før spørsmål Q1:	19	19
Spørsmål Q1-6:	28	47
Spørsmål Q7-12:	32	79
Spørsmål Q13-17:	12	91
Spørsmål Q18-25:	4	95
Spørsmål Q26-36:	6	101
Svart på siste spørsmål (Q37) , men ikke trykket på «fullfør-knappen»	1	102

Vi ser at en respondent forlot skjemaet etter spørsmål om hvor mange barnehager eier eller representerer du, og ytterligere 27 falt fra før spørsmål om hvorvidt styrer(ne) i din(e) barnehage(r) er positive til å ta i bruk ny rammeplan (Q6). 32 nye faller fra før spørsmål om oversikt over barnehagens formelle kompetanse (Q12). Deretter falt resterende gradvis av utover i skjemaet.

4.3 Barnehagemyndigheten

For kommunene som lokal barnehagemyndighet er det ikke gjort noe utvalg, alle kommunene er spurt og dessuten alle bydelene i Oslo kommune. I bruttoutvalget (de som ble invitert til undersøkelsen) befinner det seg 437 enheter, fordelt på 416 kommuner. Respondentene er personene som har rollen som lokal barnehagemyndighet i kommunene. Tabell 4-10 viser svarstatus for disse kommunene. I alt har vi fått 318 komplette eller delvis fullførte besvarelser⁴.

Tabell 4-10: Svarstatus for barnehagemyndigheten.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart (72.77 %)	297	68.0 %
Påbegynt svar, men ikke fullført		21	4.8 %
Ikke åpnet skjemaet eller ikke svart på noen spørsmål	Ikke besvart (27.23 %)	86	19.7 %
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		33	7.5 %
Total	100 %	437	100 %

Av de som åpnet skjemaet var det totalt 16 respondenter som ikke besvarte noen spørsmål. Disse betraktes i denne undersøkelsen som ikke besvart og har blitt kategorisert sammen med «ikke åpnet skjemaet». Vi finner ingen systematiske sammenhenger mellom størrelsen (antall innbyggere og antall barnehager) for de kommunene som har svart på undersøkelsen og de som ikke har besvart. Det er heller ingen forskjell etter andelen private barnehager i kommunene. For øvrig viser Tabell 4-11 at svarraten varierer i noen grad mellom fylkene.

⁴ 11 respondenter har besvart 30 prosent eller mindre av spørreundersøkelsen. Dette utgjør 3.5 prosent av utvalget. Svrraten for myndighet om de 11 respondentene legges til frafall ville vært 70.3 prosent.

Tabell 4-11: Oversikt over fylkesvise svarprosent for barnehagemyndighet. Sortert stigende etter svarprosent.

Fylke	Antall inviterte	Svrrater
Finnmark	19	52.6
Troms	24	58.3
Telemark	18	61.1
Buskerud	21	66.7
Sogn og Fjordane	26	69.2
Hordaland	33	69.7
Oslo	17	70.6
Møre og Romsdal	36	72.2
Hedmark	22	72.7
Nordland	44	72.7
Oppland	26	76.9
Akershus	22	77.3
Aust-Agder	15	80
Vest-Agder	15	80
Rogaland	26	80.8
Trøndelag	47	80.9
Østfold	18	83.3
Vestfold	8	87.5
Totalt	437	72.8

I årets undersøkelse skiller Vestfold og Østfold seg ut med svrrate på henholdsvis 88 og 83 prosent. Finnmark og Troms ligger i den andre enden av skalaen med svrrate på henholdsvis 53 og 58 prosent.

4.3.1 Frafall undervegs

21 respondenter (4.8 prosent av de som har besvart undersøkelsen) har falt fra undervegs, og dette frafallet har skjedd jevnt fordelt gjennom hele spørreskjemaet. Vi finner ingen statistiske forskjeller mellom gruppen som har falt fra undervegs og de som har fullført hele undersøkelsen når det gjelder kommunestørrelse og antall barnehager i kommunen.

Det er lite frafall på enkeltspørsmål ut over det som skyldes at en del respondenter ikke har fullført undersøkelsen. Ingen enkeltspørsmål skiller seg ut med spesielt høyt frafall.

4.4 Oppsummering svartilbøyelighet for alle målgrupper

4.4.1 Barnehagestyrere

57 prosent av de i alt 1636 inviterte barnehagestyrerne har fullført eller delvis fullført årets spørreundersøkelse. Det betyr at 43 prosent av ulike grunner valgte bort deltakelse før de åpnet lenken til spørreskjemaet eller etter å ha sett igjennom spørreskjemaet.

Det er en liten tendens til at barnehagestyrere i større barnehager er mer tilbøyelig til å svare på undersøkelsen enn mindre barnehager. I tillegg er det en del variasjon mellom fylkene i svrrater. Samlet vil dermed datasettet i noen grad være over-representert av større barnehager, og enkelte fylker.

7.4 prosent av barnehagestyrerne som åpnet invitasjonslenken, fullførte ikke hele undersøkelsen (av disse var det 2.8 prosent som ikke svarte på noen spørsmål). Dette er vesentlig lavere enn ved fjorårets undersøkelse der 14 prosent ikke fullførte hele undersøkelsen. Vi finner ingen systematikk i hvilke respondenter det er som faller fra undervegs når det gjelder barnehagens eierskap, størrelse eller fylkestilhørighet. En sterk overvekt av frafallet skjer i den første halvdel av skjemaet.

4.4.2 Barnehageeiere

48 prosent av i alt 816 inviterte barnehageeiere har fullført eller delvis fullført spørreskjemaundersøkelsen. Det betyr at 52 prosent har av ulike årsaker valgt å ikke besvare undersøkelsen. Ikke besvarts-raten er 57 prosent blant kommunale eiere sammenliknet med 51 prosent blant private eiere.

Det er en liten tendens til at svartilbøyeligheten er høyere hos eiere av mellomstore barnehager (36-79 barn) sammenliknet med eiere av små (<36 barn) og store (>79 barn) barnehager. Vi finner også variasjoner i svarrate mellom fylkene. Samlet sett vil derfor datamaterialet i noen grad overrepresentere mellomstore barnehager, og enkelte fylker.

Det er totalt 84 eiere som har kun delvis fullført undersøkelsen. Vi ser at den største andelen av frafallet skjer i første del av spørreskjemaet og særlig før spørsmål 6.

4.4.3 Barnehagemyndighet

Totalt har 318 respondenter av i alt 437 inviterte personer som har rollen som lokal barnehagemyndighet i kommunen fullført eller delvis fullført spørreskjemaundersøkelsen. Det betyr at 27 prosent har av ulike årsaker valgt å ikke besvare undersøkelsen. Andelen som besvarer undersøkelsen har med andre ord økt siden undersøkelsen i 2017, hvor svarraten var på 68 prosent.

Vi finner ingen systematiske forskjeller mellom kommunene som har besvart undersøkelsen og de som ikke har besvart undersøkelsen når det gjelder antall innbyggere og antall barnehager i kommunen. Det er små variasjoner i svarrate mellom fylkene. Samlet sett anser vi representativiteten for barnehagemyndigheten i kommunene som god, da ikke besvarts-raten er forholdsvis lav og vi finner ingen systematiske forskjeller mellom kommunene når det gjelder størrelse.

21 respondenter har kun delvis fullført undersøkelsen og dette frafallet skjer jevnt fordelt utover hele spørreskjemaet. Vi finner ingen systematiske forskjeller mellom gruppen som har falt fra undervegs og de som har fullført hele spørreskjemaundersøkelsen.

Samlet sett for alle de tre undersøkelsene finner vi ikke indiksjoner på at svartilbøyeligheten har skapt vesentlige skjevheter eller systematiske forskjeller i utvalgene, slik at dataene gjenspeiler variasjonene i de ulike respondentgruppen på en akseptabel måte.

5 VEDLEGG 5: TABELLER OG FIGURER

I dette vedlegget finnes enkelte frekvensfordelinger på ulike variabler (eierskap, fylke etc.). Vedlegget er delt inn tematisk.

5.1 Implementering av ny rammeplan

Tabell 5-1 Barnehagestyreres svar på hvorvidt ny rammeplan tydeliggjør ansvarsområder som styrer. Fordelt på eierskap. Prosent.

I hvilken grad opplever du at ny rammeplan tydeliggjør dine ansvarsområder som styrer?						
	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Total
Kommunal	0.2	2	20	60.2	17.6	500
Privat	0.3	1.8	24	57.3	16.7	396
Total	0.2	1.9	21.8	58.9	17.2	896
n	2	17	195	528	528	

Tabell 5-2 Oversikt over barnehagestyreres arbeidsmengde på fagområder i rammeplanen inneværende år. Tall fra 2008, 2012, 2014 og 2018.

Hvor mye har dere i inneværende år jobbet systematisk med ett eller flere av de syv fagområdene i rammeplanen?		2008	2012	2014	2018
Kommunikasjon språk og tekst	Arbeidet lite med	1	1	1	1
	Arbeidet noe med	22	17	12	16
	Arbeidet ganske mye med	67	79	79	81
	Ikke besvart	10	4	8	3
Kropp, bevegelse og helse	Arbeidet lite med	3	1	1	2
	Arbeidet noe med	34	30	24	24
	Arbeidet ganske mye med	52	66	67	71
	Ikke besvart	11	3	8	3
Kunst, kultur og kreativitet	Arbeidet lite med	9	6	5	5
	Arbeidet noe med	47	49	43	46
	Arbeidet ganske mye med	33	40	42	46
	Ikke besvart	11	5	10	3
Natur, miljø og teknikk	Arbeidet lite med	8	4	3	3
	Arbeidet noe med	41	42	36	39
	Arbeidet ganske mye med	41	50	52	55
	Ikke besvart	11	4	9	3
Etikk, religion og filosofi	Arbeidet lite med	22	19	12	14
	Arbeidet noe med	51	53	50	56
	Arbeidet ganske mye med	15	22	28	27
	Ikke besvart	12	5	10	3
Nærmiljø og samfunn	Arbeidet lite med	11	8	4	5
	Arbeidet noe med	45	47	40	41
	Arbeidet ganske mye med	33	41	47	51
	Ikke besvart	12	5	10	3
Antall, rom og form	Arbeidet lite med	7	5	3	5
	Arbeidet noe med	40	43	36	43
	Arbeidet ganske mye med	43	48	52	49
	Ikke besvart	11	5	10	3

5.2 Beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser

Tabell 5-3: Barnehagestyreres svar på om beredskapsplaner i barnehagen er utarbeidet eller forbedret de siste tre årene. Prosent. Antall (n) i parentes.

Har barnehagen utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene?			
	Kommunal	Privat	Total
Ja	85.6	89.3	87.2
Nei	12.6	8.6	10.9
Vet ikke	1.8	2.1	1.9
Total	100	100	100
(n)	(493)	(382)	(875)

Tabell 5-4: Barnehagestyreres svar på hvem som deltok på siste beredskapsøvelse. Prosent.

Hvem deltok på siste øvelse?			
	Kommunal	Privat	Total
Bare ledelsen deltok	16.6	15.6	16.1
Både ledelsen og de ansatte deltok	83.4	84.4	83.9
Total	100	100	100
	(205)	(199)	(404)

Tabell 5-5: Barnehagestyrers svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap. Fordeling på eierskap. Prosent. (n: Kommunal= 493, privat=381, total= 874)

Har barnehagen...				
	Ja	Nei	Vet ikke	Total
...gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene?				
Kommunal	86.2	12.2	1.6	100
Privat	89	9.2	1.8	100
Total	87.4	10.9	1.7	100
...gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene?				
Kommunal	90.9	7.7	1.4	100
Privat	95.3	3.4	1.3	100
Total	92.8	5.8	1.4	100
...hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser?				
Kommunal	22.5	74.6	2.8	100
Privat	23.6	74	2.4	100
Total	23	74.4	2.6	100
- ...planlagt et slikt møte?				
Kommunal	11	84	5.1	100
Privat	7.3	89.5	3.1	100
Total	9.4	86.4	4.2	100
...et tilfredsstillende samarbeid med politiet?				
Kommunal	41.2	31.4	27.4	100
Privat	34.4	44.1	21.5	100
Total	38.2	37	24.8	100
...en fast kontaktperson i politiet?				
Kommunal	13	70.4	16.6	100
Privat	5.5	85.3	9.2	100
Total	9.7	76.9	13.4	100
...kjennskap til veiledningen på www.udir.no/beredskap om beredskap mot alvorlige hendelser «Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner»?				
Kommunal	58.9	35.9	5.3	100
Privat	61.2	35.2	3.7	100
Total	59.8	35.6	4.6	100

5.3 Tilretteleggingsplikt og spesialpedagogisk hjelp

Tabell 5-6: Barnehagestyreres svar på påstander om spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Prosent. (n: Kommunal=445, privat=347, total= 792)

Da dere mottok spesialpedagogisk hjelp for barn i barnehagen, hvordan samsvarte den faktisk hjelpen barna fikk med vedtaket gjort av kommunen for følgende punkter:					
	Samsvarer godt	Samsvarer noe	Samsvarer lite	Samsvarer ikke	Vet ikke /Ikke relevant
...hva hjelpen skal gå ut på					
Kommunal	82	15.7	1.1	0.7	0.4
Privat	69.7	26.2	2.3	1.2	0.6
Total	76.6	20.3	1.6	0.9	0.5
...hvor lenge hjelpen skal vare					
Kommunal	81.8	15.1	1.1	1.6	0.4
Privat	80.7	15.9	1.2	1.4	0.9
Total	81.3	15.4	1.1	1.5	0.6
...hvilket timeomfang hjelpen skal ha					
Kommunal	73.5	20.7	4.3	1.1	0.4
Privat	65.4	25.9	4.9	3.2	0.6
Total	69.9	23	4.5	2	0.5
...hvordan hjelpen skal organiseres					
Kommunal	68.8	26.3	3.8	0.7	0.4
Privat	61.1	31.1	5.5	1.7	0.6
Total	65.4	28.4	4.5	1.1	0.5
...hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha					
Kommunal	60.2	33	4.3	1.3	1.1
Privat	57.9	31.1	7.5	2.9	0.6
Total	59.2	32.2	5.7	2	0.9
...tilbud om foreldrerådgiving					
Kommunal	48.8	31.9	8.1	2	9.2
Privat	41.8	34.6	10.4	3.2	10.1
Total	45.7	33.1	9.1	2.5	9.6

Tabell 5-7: Barnehagestyreres vurdering av hvorvidt den spesialpedagogiske hjelpen imøtekommer barnets behov. Prosent. (n: Kommunal=445, privat=347, total=792)

I hvilken grad mener du som styrer at den spesialpedagogiske hjelpen imøtekommer barnets behov.				
	Kommunal	Privat	Total	n
I svært liten grad	1.6	2	1.8	14
I liten grad	1.8	4.9	3.2	25
I noen grad	21.8	28.8	24.9	197
I stor grad	53.7	49.3	51.8	410
I svært stor grad	21.1	15	18.4	146
Total	100	100	100	792

Tabell 5-8: Barnehagemyndighets svar på om de har kommunale tilskudd som kan benyttes i forbindelse med §19G i Barnehageloven. Prosent. Fylkesvise fordelinger. (n=301)

Har dere kommunale tilskudd som kan benyttes i forbindelse med §19g i Barnehageloven?			
Fylke	Ja (vennligst spesifiser)	Nei	Vet ikke
	%	%	%
Vestfold	85.7	14.3	0
Akershus	81.3	18.8	0
Østfold	60	33.3	6.7
Rogaland	42.1	52.6	5.3
Aust-Agder	41.7	50	8.3
Sogn og Fjordane	41.2	52.9	5.9
Troms	38.5	61.5	0
Hordaland	38.1	33.3	28.6
Buskerud	35.7	50	14.3
Trøndelag	33.3	61.1	5.6
Møre og Romsdal	28	60	12
Telemark	27.3	72.7	0
Vest-Agder	27.3	45.5	27.3
Finnmark	22.2	55.6	22.2
Nordland	21.4	39.3	39.3
Hedmark	20	40	40
Oppland	15	60	25
Oslo	0	50	50
Total	34.9	48.5	16.6

5.4 Bruk av dispensasjon fra pedagognormen

Tabell 5-9: Innvilgede søknader om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen. Prosent. (n: Kommunal=18, privat=88, total=106)

Har du fått innvilget søknad om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen?		
	Nei	Ja
Kommunal	0	100
Privat	10.2	89.8
Total	8.5	91.5

Tabell 5-10: Barnehageeiers svar på hvor lang tid kommunen brukte på å behandle siste søknad. Antall (n) i parentes.

Ta utgangspunkt i den siste søknaden om dispensasjon fra pedagognormen du sendte. Hvor lang tid brukte kommunen på å behandle søknaden?			
	Total	Kommunal	Privat
Under 1 måned	56.2	72.2	52.9
Mellom 1 og 3 måneder	27.6	16.7	29.9
Mellom 4 og 6 måneder	2.9	0	3.4
Mellom 7 og 12 måneder	1	0	1.1
Vet ikke	12.4	11.1	12.6
(n)	(105)	(18)	(87)

5.5 Barnehagemyndighetens organisering

Tabell 5-11: Barnehagemyndighetens svar på om de har samarbeid med andre kommuner, bydeler eller andre aktører på barnehageområdet. Fordelt på fylker. Prosent.

Om kommunens interkommunale samarbeid om myndighetsoppgaver						
Fylke	Ja, kommunen/bydelen inngår i et samarbeid med andre kommuner/bydeler om myndighetsoppgaver	Ja, kommunen/bydelen inngår i et samarbeid med andre aktører om myndighetsoppgaver	Nei	Nei, men det foreligger konkrete planer om samarbeid om myndighetsoppgaver	Vet ikke	Total
	%	%	%	%	%	No.
Oslo	75	8.3	8.3	8.3	0	12
Vest-Agder	63.6	18.2	18.2	0	0	11
Hordaland	61.9	9.5	23.8	4.8	0	21
Troms	50	7.1	42.9	0	0	14
Hedmark	46.7	6.7	46.7	0	0	15
Møre og Romsdal	40	0	48	8	4	25
Telemark	36.4	9.1	45.5	9.1	0	11
Buskerud	35.7	7.1	57.1	0	0	14
Aust-Agder	33.3	0	58.3	0	8.3	12
Rogaland	31.6	10.5	47.4	10.5	0	19
Oppland	30	10	55	5	0	20
Sogn og Fjordane	22.2	5.6	61.1	5.6	5.6	18
Østfold	20	6.7	53.3	20	0	15
Nordland	17.9	0	60.7	10.7	10.7	28
Trøndelag	13.9	2.8	75	5.6	2.8	36
Akershus	12.5	0	87.5	0	0	16
Finnmark	11.1	0	88.9	0	0	9
Vestfold	0	0	100	0	0	7
Total	32.3	5.3	54.5	5.6	2.3	303

Tabell 5-12: *Frekvensoversikt over barnehagemyndighetens svar på hvor mange årsverk kommunen benyttet i 2017 til oppgaver som følge av å være barnehagemyndighet.*

Hvor mange årsverk benyttet kommunen i 2017 til oppgaver som følge av å være barnehagemyndighet?			
	Frekvenser	Prosent	Kumulativ prosent
0	1	0.33	0.33
1	53	17.55	17.88
2	51	16.89	34.77
3	15	4.97	39.74
4	21	6.95	46.69
5	48	15.89	62.58
6	9	2.98	65.56
7	5	1.66	67.22
8	8	2.65	69.87
9	1	0.33	70.2
10	10	3.31	73.51
11	1	0.33	73.84
12	3	0.99	74.83
13	1	0.33	75.17
14	1	0.33	75.5
15	11	3.64	79.14
16	1	0.33	79.47
17	1	0.33	79.8
18	2	0.66	80.46
20	9	2.98	83.44
23	1	0.33	83.77
25	14	4.64	88.41
28	1	0.33	88.74
30	5	1.66	90.4
33	1	0.33	90.73
35	3	0.99	91.72
40	3	0.99	92.72
44	2	0.66	93.38
45	1	0.33	93.71
46	1	0.33	94.04
50	5	1.66	95.7
52	1	0.33	96.03
60	2	0.66	96.69
65	1	0.33	97.02
70	2	0.66	97.68
115	1	0.33	98.01
120	1	0.33	98.34
125	1	0.33	98.68
130	1	0.33	99.01
150	1	0.33	99.34
160	1	0.33	99.67
200	1	0.33	100
Total	302	100	100